

ספר

אור האורות

המפתח
ללקוטי מוהר"ן
על התורה

עם לקוטי תפילות

פרשת ראש

אור
האורות

רבינו נחמן מברסלב
זע"א

בעזהש"ת

ספר

אור האורות

הפכת
ללקוטי מוהר"ן
על התורה

עם לקוטי תפילות

פרשת ראה

שנת תשפ"ח לפ"ק

לזכר עולם יהיה צדיק

רע"נ הרה"צ חו"פ
רבי אשר יעקב
בהגה"ק רבי רפאל זצוק"ר
נלב"ע ב"ד תמוז תשמ"ט
תנצב"ה

רע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
רבי אהרן גרשון מנחם
ב"ד אפרים שמואל זצ"ר
נלב"ע ח' אלול תשע"ח
תנצב"ה

אור האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לחיות באור הפרשה

עם התורה
דעתיקא סתימא
דערנידא
לארנגליא
לערניד-לבא

יו"ל בעז"ה ע"י
מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א
052.763.1800
B48148@gmail.com

פרשת ראה

"המקום אשר יבחר ה'"

(דברים יב, ה"א; יב, יד"ח-כ"א-כ"ד-כה; טו, כ; טז, ב"ז - יא"ט-ט"ז) [בתנ"ך 16 פעמים בפרשת ראה, ונוד 5 פעמים בשאר הפרשיות]

ב.

(ח"א ו, ז)

"ולבנות להם בית הבחירה" (סנהדרין כ: - זה בחינת משה, נקדה העליונה, בחינת דעת, כמו שאמרו חז"ל (ברכות לג.): **"מי שיש בו דעה, באלו נבנה בית המקדש בימיו"**).

וזו בחינת (תהלים מז, ה): "יבחר לנו את נחלתנו" - זה בחינת משה, בחינת נקדה העליונה של האל"ף, בחינת: **"וממעל לרקיע דמות פסא"** (יחזקאל א, כו), **"וכסאו כשמש"** (תהלים פט, לו), **"פני משה בפני חמה"**.

כמאמר חז"ל (זבחים קט:): "רבי שמעון אומר: נחלה" (דברים יב, ט), זו שילה". "שילה", דא משה" (זהר בראשית כה: תקוני-זהר לא:).

ג.

(לקוטי-הלכות, בית-הפנסת ה, לא)

עקר 'כבישת ארץ-ישראל' בשלמות, לא נכבש עד ימי שלמה. כי עד 'שלמה', היו האויבים עדין מקטרגים על 'כבישת ארץ-ישראל', ואמרו: **"לסטים אתם"**, ורצו ללחם בכל-פעם עם ישראל, כמו שהיה בכל ימי השופטים, עד שבא דוד' ולחם עמם, והכניעם תחת כפות רגליו.

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה"

(דברים יא, כו)

א.

(ח"א לו, ו)

זה הוא כלל גדול: כי מאתו לא תצא הרעות, בייאם אור-פשוט, כמו שכתוב (איכה ג, לח): "מפי עליון לא תצא הרעות".

אך לפי בחינת כלי המקבל האור - כך נצטיר האור בתוכו וכו'.

כי 'אור-הפשוט' הבא מלעיל - הוא בחינת 'קמץ וסתיים'. אך לפי בחינת ה'כלי המקבלים' - הוא בחינת 'צירי', שנצטיר האור לפי בחינת ה'כלי'.

והברכה והקללה - נעשה אצל האדם, כפי הכלי שיש לו.

וזו שכתוב (דברים יא, כו): "ראה אנכי נתן לפניכם ברכה וקללה" - "לפניכם" דיקא.

כי 'מלפני הקדוש-ברוך-הוא', יוצא אור-פשוט, הינו: 'אותיות פשוטים' - כי למעלה הוא בבחינת 'קמץ', ש'קמץ וסתיים'.

אבל "לפניכם" למטה - נצטיר האור לפי בחינת הכלי, ולפי האדם בן נעשה הצרוף: אם הוא אדם טוב, נעשה צרוף של ברכה. ואם לאו, להפך.

וזו: "לפניכם ברכה וקללה" דיקא - כי 'לפני השם', עדין אין ציור לצרוף הזה, אם הוא 'ברכה' אם לאו.

ה.

(לקוטי-הלכות, שלוחין ד, ז)

וְזֶהוּ בְּחִינַת (בְּרִכּוֹת ו:): "כָּל הַקּוֹבֵעַ מְקוֹם לְתַפְלָתוֹ" וְכו', כִּי עֵקֶר 'קְבִיעַת מְקוֹם' הוּא - כְּשֶׁזּוֹכִין לְהִתְקַשֵּׁר לְבְּחִינַת 'לְמַעַלְה־מִהַמְּקוֹם', לְבְּחִינַת 'מְקוֹמוֹ-שֶׁל־עוֹלָם', שֶׁשֵּׁם הַמְּקוֹם שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

אָבֵל כָּל־זֶמֶן שֶׁאֵין הָאָדָם מְקַשֵּׁר מְקוֹמוֹ לְשֵׁם - הוּא "נֶעַ וְנָד בָּאָרֶץ" (בְּרֵאשִׁית ד, יד), כִּי הָאָדָם הוּא גֵר בָּאָרֶץ הַזֹּאת, וְאֵין לוֹ שׁוֹם קְבִיעוֹת מְקוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם.

וְזֶה: "כָּל הַקּוֹבֵעַ מְקוֹם לְתַפְלָתוֹ" - שְׁקוֹבֵעַ ה'מְקוֹם' לְתַפְלָתוֹ, שֶׁמְקַשֵּׁר וּמַעֲלָה וְקוֹבֵעַ ה'מְקוֹם', אֶל ה'תַּפְלָה', שֶׁהִיא בְּבְּחִינַת 'לְמַעַלְה־מִהַמְּקוֹם', בְּחִינַת 'כִּפּוּר' הַכְּבוֹד וְכו'.

כִּי עֵקֶר הַתַּפְלָה בָּאָרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְהַעֲקָר בִּירוּשָׁלַיִם וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשֵּׁם קִדְש־קִדְשִׁים, שֶׁהוּא נִקְדָּת אֲבֹן־שֹׁתֵיָהּ, שֶׁהוּא נִקְדָּת מְקוֹם הָעוֹלָם.

כִּי שֵׁם כְּלוּלִים כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, כִּי "מִשְׁם יוֹצֵאִין צְנוּרוֹת לְכָל מְקוֹמוֹת שֶׁל כָּל מְדִינֹת הָעוֹלָם" (תַּנְחוּמָא קְדוּשִׁים י'). וְעַל־כֵּן שֵׁם עֵקֶר עֲלִית הַתַּפְלָה, כִּי דֶרֶךְ שֵׁם מְקַשְׂרִין כָּל הַמְּקוֹמוֹת, לְמַעַלְה־מִהַמְּקוֹם, כִּי כָּל מְקוֹמוֹת הָעוֹלָם נִכְלָלִין שֵׁם בְּהַאֲבֹן־שֹׁתֵיָהּ קִדְש־קִדְשִׁים, בְּנִקְדָּה אַחַת, עַד שֶׁנִּכְלָלִין עַל־יְדֵי־זֶה 'לְמַעַלְה־מִהַמְּקוֹם'.

עַל־כֵּן נִקְרָא הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּשֵׁם "מְקוֹם", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יב, ה): "וְהָיָה הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה'" וְכו'. וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בְּאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית כב, ד): "וַיֵּרָא אֶת הַמְּקוֹם מֵרַחֵק וְכו', וַיִּבְּאוּ אֶל הַמְּקוֹם" וְכו' - כִּי שֵׁם עֵקֶר ה'מְקוֹם' בְּאַמְתָּה, מֵאַחֵר שֶׁשֵּׁם

אָבֵל מִחֲמַת שְׁבִימִיו הָיָה עֵדִין מִלְחָמוֹת, עַל־כֵּן עֵדִין לֹא נָתַן לוֹ רְשׁוֹת לְבָנוֹת הַבֵּית, עַד שֶׁבָּא 'שְׁלֹמֹה', שָׂאז נִתְבַּטְּלוּ כָּל הָאוֹיְבִים לְגִמְרֵי, וְהָיָה לוֹ שָׁלוֹם מִכָּל עֲבָרָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִי־הַיָּמִים א כב, ט): "כִּי שְׁלֹמֹה יָהָיָה שְׁמוֹ, וְשָׁלוֹם אָתָּן לוֹ מִכָּל עֲבָרָיו" וְכו', עַל־כֵּן אֵז דִּיקָא נִבְנָה הַבֵּית.

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יב, י): "וְהָיָה בְּהִנִּיחַ לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ מִכָּל אוֹיְבֶיךָ", וּפִרְשׁ רַש"י: "וְאֵין זֶה אֶלָּא בִימֵי שְׁלֹמֹה", אֵז (שם יב, יא): "וְהָיָה הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה'" וְכו'.

וְאֵז דִּיקָא נִתְגַּלָּה 'קִדְשַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל', מִחֲמַת שֶׁכָּבֵר נִכְנְעוּ הָאוֹיְבִים לְגִמְרֵי וְלֹא קִטְרָגוּ, כִּי יָדְעוּ כֻּלָּם כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ נָתַן לָנוּ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּרִצּוֹנוֹ.

וְאֵז נִבְנָה הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁזֶּה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּגָלוֹת 'קִדְשַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל'. כִּי כָל־זֶמֶן שֶׁלֹּא נִבְנָה הַבֵּית, אֵין 'קִדְשַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל' בְּשְׁלֵמוֹת, מִחֲמַת שֶׁעֵדִין לֹא נִשְׁלְמוּ כָּל הָעֵשֶׂר קִדְשוֹת, שֶׁעֵקֶר הַקִּדְשׁוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת הֵם בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, כְּמִבְּאֵר בְּהַמְּשָׁנָה שֶׁל הָעֵשֶׂר קִדְשׁוֹת (כָּלִים פ"א מ"ו).

ד.

(לקוטי-הלכות, דְּבָרִים הַנּוֹהֲגִים בַּסֻּעָה ד, יג)

עֵקֶר 'כְּבִישַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֵמוֹת', הָיָה עַל־יְדֵי 'דָּוִד הַמֶּלֶךְ', שֶׁנִּלְחַם מִלְחָמַת הַשֵּׁם, וְזָכָה לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֵמוֹת.

כִּי עָלָיו נֶאֱמַר: "וַיִּשְׁבְּתֶם בָּאָרֶץ וְכו', וְהִנִּיחַ לָכֶם מִכָּל אוֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב וַיִּשְׁבְּתֶם לְבִטָּח; וְהָיָה הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה'" וְכו' (דְּבָרִים יב, ייא), וְכְמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם: "וְאֵין זֶה אֶלָּא בִימֵי דָּוִד וְשְׁלֹמֹה".

יב. ח). דבר אחר: "יתהלך במישורים" – שכל גזלות שגזלו לְיִשְׂרָאֵל אין חושבין עצמם עון, אלא חושבין: "שכל מה שעושים להם. מן הישר". (פמדבר-רבה יב)

ז.

(שיחות-הר"ן עח)

בכל מקום יש ישר. אפלו מי שעושה כל העולות – אף-על-פי-כן בהכרח ימצא בו איזה ישר.

רק שיש חלוק בין בני-אדם, מתי מתחיל הישר. שיש בני-אדם, שה'ישר' מתחיל אצלו תכף. ויש שאין מתחיל אצלו ה'ישר', רק אחר-כך, אחר שעושה עולה. ויש שמתאחר אצלו התחלת ה'ישר' יותר, דהינו אחר שעושה כמה עולות. וכן יש שמתחיל אצלם באחור יותר ויותר. אבל אף-על-פי-כן ימצא גם בו איזה ישר, רק שהוא מאחר הרבה.

בגון למשל: שהיה מעשה שראיתי בכפר, שבא איש חיל, וצוה: "שיתנו לו הסוסים על הפאטשט!" (מרפבת הדאר). ושחדו אותו במקוון.

ואחר-כך בא השני, והסית אותו הראשון: "שיקח גם-כן הסוסים!" – כנ"ל. ושחדו אותו גם-כן.

ואחר-כך בא השלישי, והיה צריך באמת סוסים על הפאטשט, ורצה גם-כן לקח הסוסים. והלך הבעל-כפר והתחנן לפני הראשון שהיה אדון: "שיניחהו!" – ועתה נשא לו פנים ה'איש חיל ראשון, וצוה להניחו, ולא יקחו אצלו הסוסים.

נמצא: שאצל זה הגזלן האיש חיל הראשון הנ"ל, התחיל ה'ישר' אחר שעשה שתי עולות כנ"ל, ואז התחיל אצלו ה'ישר', וצוה להניחו. כי אף-על-פי

מקשרין ה'מקום, למעלה-מהמקום, ששם עקר קביעות מקום.

כי להפך: מי שאינו מקשר ה'מקום, למעלה-מהמקום, על-ידי שפוגם ב'תפלה', שהיא בחינת אמונה, ונכנס בו איזה בפירות חס-ושלום – נאמר בו (ישעיה כח, ח): "כי כל שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום", כי אינו נקרא בשם 'מקום' כלל.

ועל-כן השם-יתברך נקרא בשם 'מקום' בדברי רבותינו ז"ל כמה פעמים (בראשית-רבה סח, ט; ועוד): "כי הוא מקומו-של עולם" – שזה עקר ה'מקום, וכנ"ל.

"ושמחתם בכל משלח ידכם" (דברים יב, ז)

ו.

(ח"א נד, ו)

להבניע ה'פח המדמה, הוא על-ידי בחינת יד, בחינת (הושע יב, יא): "בִּיד הַנְּבִיאִים אֲדֹמָה". ו'יד' הינו בחינת 'שמחה', בחינת (דברים יב, ז): "ושמחתם בכל משלח ידכם".

וזה בחינת 'כלי-זמר' שמנגנין ב'יד', שעל-ידי-זה שורה הנבואה על הנביאים, כמו שכתוב (מלכים-ב ג, טו): "קחו לי מנגן" וכו' [והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד' ה'].

"לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום, איש כל הישר בעיניו" (דברים יב, ח)
"בימים ההם אין מלך בישראל, איש הישר בעיניו יעשה" (שופטים יז, ו)

דבר אחר: "יתהלך במישורים" (משלי כג, לא) – שעושים בהם "איש כל הישר בעיניו" (דברים

"כִּי לֹא בָאתֶם עַד עֲתָה אֶל הַמְנוּחָה
וְאֶל הַנַּחֲלָה" (דברים יב, ט)

ט.

(לקוטי הלכות, בציצית הפתח, מו)

זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם: שִׁיחָיָה קְבוּעַ כָּל-
כַּף בַּתּוֹרָה וְעִבּוּדָה, שֶׁבְּכָל מָקוֹם
שִׁיחָיָה, בְּכָל שְׁנוֵי מְקוֹמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם - מִכָּל
יַחְזֹר תָּמִיד לְמִקְוָמוֹ הַקְּבוּעַ, שֶׁהוּא 'קְבִיעוֹת
הַתּוֹרָה', שֶׁשֵּׁם עֵקֶר הַמְנוּחָה וְהַקְבִּיעוֹת.

כִּי זֶה יָדוּעַ לָמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֶׁכָּל מַעַט
בְּקִדְקָדוֹ: שֶׁהָאָדָם אֵין לוֹ שׁוּם מְנוּחָה
כָּלל בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהוּא תָּמִיד "נֶעַ וְנָד"
(בראשית ד, יב"ד) וּמִבְּלָבָל, אֶפְלוּ בְּשִׁיּוּשָׁב
בְּבֵיתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (פיוט שְׁחִירִית לְיוֹם-כַּפּוֹר):
"יוֹמָם לֹא יָנוּחַ, לַיְלָה לֹא יִשְׁכַּב" וְכו'. וְאֵין
שׁוּם מְנוּחָה וְקְבִיעוֹת לְהָאָדָם, כִּי-אִם
בְּשִׁעוּסָק בַּתּוֹרָה וְעִבּוּדָה, שֶׁשֵּׁם עֵקֶר
"הַמְנוּחָה וְהַנַּחֲלָה".

אֲבָל צְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל מְאֹד: לְהִתְקַרֵּב
לְצִדִּיקֵי-אֱמֶת, שֶׁהֵם יְכוּלִים לְקַבְּעוֹ
בְּקְבִיעוֹת גָּדוֹל בַּתּוֹרָה, שֶׁאֶפְלוּ אִם יִהְיֶה
בְּמָקוֹם שִׁיחָיָה בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת - לֹא יִהְיֶה
נִדְחָה לְגִמְרֵי חֲסִי-וְשָׁלוֹם, רַק מִכָּל הַמְקוֹמוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם יָשׁוּב אֶל הַתּוֹרָה וְהָעִבּוּדָה.

בְּבַחֲנִיַּת (קְהֵלֶת א, ה): "הִלֵּךְ אֶל דָּרוֹם וְסוּבָב
אֶל צָפוֹן וְאֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרֵחַ
הוּא שֵׁם" - שֶׁבְּכָל-מָקוֹם שֶׁיֵּלֵךְ וְיִסְבֵּב אֶל
מְקוֹמוֹ, יִשְׁאֵף לְזֹרֵחַ שֵׁם, בְּבַחֲנִיַּת (שם י, ד):
"אִם רוּחַ הַמּוֹשֵׁל תַּעֲלֶה עָלֶיךָ, מְקוֹמָךְ אֵל
תֵּנַח".

שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִיַּת 'קְבִיעוֹת מְקוֹם הַבֵּית-
הַמִּקְדָּשׁ', שֶׁשֵּׁם מְקוֹם 'קְבִיעוֹת
הַתּוֹרָה'.

שִׁיחָיָה 'גִּזְלָן', וְעֲשֵׂה עוֹלוֹת כָּאֵלוּ - אֶף-עַל-
פִּי-כֵן בַּפֶּעַם הַשְּׁלִישִׁית הִתְחִיל ה'יִשְׂרָאֵל' אֶצְלוֹ,
וְהִכָּרַח לְהַנִּיחוֹ.

נִמְצָא: שֶׁבְּכָל מָקוֹם יֵשׁ 'יִשְׂרָאֵל', רַק
שֶׁהַחֲלוּק מְתִי מִתְחִיל ה'יִשְׂרָאֵל',
כִּנ"ל. וְהֵבֵן.

וְזֶה בַּחֲנִיַּת מֶה שֶׁכְּתוּב בַּזֶּה-רֵה־הַקִּדּוּשׁ (בְּשִׁלַּח
נז: תְּרוּמָה קסב): "שָׁגַם בְּסִטְרָא-
דְּשִׁמְאָלָא יֵשׁ יָמִין וְשִׁמְאָל". רַק שֶׁ'יָמִין
שְׁלָהֶם, רְחוּק הִרְבֵּה אֶפְלוּ מִשִּׁמְאָל שֶׁל
הַקִּדְשָׁה'.

נִמְצָא: שָׁגַם בְּה'סִטְרָא-אֲחֵרָא' יֵשׁ 'יָמִין',
בַּחֲנִיַּת 'יִשְׂרָאֵל', רַק שֶׁ'יָמִין' וְה'יִשְׂרָאֵל'
שְׁלָהֶם, מִתְחִיל מְאֹדֶר מְאֹד, אֶפְלוּ מִן
ה'שִׁמְאָל שֶׁל הַקִּדְשָׁה'. וְהֵבֵן.

"כִּי לֹא בָאתֶם עַד עֲתָה אֶל הַמְנוּחָה וְאֶל הַנַּחֲלָה"
(דברים יב, ט)

"אֶל הַמְנוּחָה" - זוֹ שִׁילָה. (רש"י; זבחים קיט.)

ת.

(ח"א ו, ז)

"יִבְחַר לָנוּ אֶת נַחֲלָתָנוּ" (תְּהִלִּים מז, ה) - זֶה
בַּחֲנִיַּת 'מִשָּׁה', בַּחֲנִיַּת נִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה
שֶׁל הָאֵל"ף, בַּחֲנִיַּת: "וּמַמְעַל לָרְקִיעַ דְּמוֹת
כִּפְא" (יחזקאל א, כו), "וְכִסְאוֹ כְּשִׁמְשׁ" (תְּהִלִּים
פט, לז), "פָּנֵי מִשָּׁה כְּפָנֵי חֶמֶה".

כְּמֵאמֹר חז"ל (זבחים קיט): "רַבִּי שִׁמְעוֹן
אוֹמֵר: 'נַחֲלָה' (דברים יב, ט), זוֹ
שִׁילָה". "שִׁילָה", דָּא 'מִשָּׁה' (זֶהר
בְּרֵאשִׁית כה: תְּקוּנַיִי-זֶהר לֹא:).

התקונים האלה, כדי שיוכל לקבל מהתורה הזאת, באופן שינצח המלחמה ויבוא לארץ-ישראל, ששם כל קדשת איש הישראלי.

כמו שכתוב (דברים יב, ט): **"כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה"** וכו' - שנאמר על כל איש ישראל קדם שבא לארץ-ישראל, שעדין אינו במקום המנוחה והנחלה של ישראל.

הינו: שצריך כל אחד להרבות בתפלות ותחנונים להשם-יתברך - שיזכה להבין היטב, ולהכניס בלב, דברי חדושי-התורה של הצדיק-האמת, באופן שיזכה לקימם, שזה העקר.

וכשמתפלל - צריך להתפלל ברחמים ותחנונים, בעני ורש השואל על הפתחים, ויותר מזה, ולא ידחק את השעה. **אף-על-פי** שבאמת צריכין לזרז ולמהר מאד מאד להפליט על נפשו, ובפרט מי שכבר נכשל ונלכד במה שגלגל רחמנא-לצלן, אף-על-פי-כן אי-אפשר לדחוק השעה. וצריכין להמתין ולהמתין, "עד ישקיף וירא ה' משמים" (איכה ג, נ).

"וזבחת וכו' באשר צויתך" (דברים יב, כא)
- **עניני 'שחיטה'** -

למדנו שיש צווי בזבחה היאך ישחט, והן הלכות שחיטה שנאמרו למשה מסיני. (רש"י)

יב.

(ח"א לו, ו)

"הזהרו בורידין ברבי יהודה" (סנהדרין צו).
- **כי "ה'דם' הוא הנפש"** (דברים יב, כג) שבא בגלגול, וצריך השוחט לבון להעלות הנפש שבדם.

כי מקדם נאמר (דברים יב, ט): **"כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה"** וכו', עד אשר (שם יב, י): **"ועברתם את הירדן וכו'; ויהיה בהניח ה' אלהיך וכו' (שם כה, יט). 'ויהיה המקום אשר יבחר ה' (שם יב, יא) - שהוא 'מקום הבית-המקדש' וכו', שעליו נאמר (תהלים קלב, יד): "זאת מנוחתי עדי עד" וכו'.**

שזהו בחינת 'קביעות בתי-מדרשות' - שימשיך דעתו תמיד אל 'קביעות התורה', שמכל שנוי מקום שהוא, יחזר תמיד אל התורה.

י.

(לקוטי-הלכות, נדרים ה, ד)

עקר 'שלמות הגאולה' - הוא רק כשנשלים 'בנין בית-המקדש. ועל-כן בכל-פעם שאנו מבקשין על הגאולה - אנו מבקשין העקר: "שיבנה בית-המקדש במהרה בימינו".

כי זה עקר 'שלמות הגאולה', שהוא בחינת 'התעוררות-השנה', בחינת (תהלים קלב, ד-ה): **"אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה; עד אמצא מקום לה" וכו', - דהינו: 'בנין בית-המקדש'. כי כל-זמן שלא נבנה בית-המקדש, נאמר (דברים יב, ט): **"כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה" וכו' - כי עקר 'שלמות הגאולה', הוא 'בנין בית-המקדש'.****

יא.

(לקוטי-הלכות, גזלה ה, כב)

כמו שהצדיק שהוא הרבי שבדור צריך כל התקונים, באופן שימשיך תורה בזאת עד שנזכה על ידה לשבר כל המניעות ולבוא לארץ-ישראל, כמו-כן צריך כל אחד שרוצה לינק ולקבל מהתורה הזאת (ח"א כ) - שישתדל להמשיך עצמו לילך בדרכי

גם עקר 'חסרון הפרנסה' שנתמעט
בדורות הללו, איננה אלא על-ידי
השוחטים שאינם מהגנים וכו'.

ובשביל-זה: ה'חליף' נקרא 'מאכלת',
כמו שכתוב (בראשית כב, י):
"ויקח את המאכלת" - כי יש שוחט הגון
מאכיל ומפרנס לישראל, כי הוא מלביש
את ה'נפש שבחי', ב'מדבר' - הינו בדבור
הברכה שהוא מברך. וה'דבור' הוא בחינת
'שכינה', כמו שכתוב (פתח אליהו): "מלכות
פה". וכו'.

כי ה'שכינה' נקראת "חרב לה", והיא
בחינת 'דבור', בחינת (תהלים קמט, ו):
"חרב פיפיות", לשון 'פה'.

וכשהנפש באה בתוך "חרב לה", בתוך
ה'דבור', בבחינת מיין-נוקבין -
אזי השכינה מזדווגת.

וזוה: "חרב לה' מלאה דם" (ישעיה לז, ו),
מנפשות העולות בה בבחינת מיין-
נוקבין. ועל-ידי הזווג היא מקבלת פרנסה
לישראל.

וכשהשוחט אינו הגון, ואינו מעלה
הנפש בבחינת מיין-נוקבין,
וכשעומד עם החליף לשהט את החי, הוא
עומד ברוצח נפשות, והחליף שלו הוא
"חרב המדבר" (איכה ה, ט), ואינו 'חרב
להשם', שהוא 'חרב המדבר'.

ויש צער להנפש החי, שצועקת בקול מר
(שיר-השירים ה, ו): "נפשי יצאה",
כשיצאת בשביל להכניס "בדברו" של
הברכה, בבחינת מיין-נוקבין. וכשיצאתי,
"בקשתי ולא מצאתי, קראתי ולא ענני" -
כי אינו שם בשעת הברכה, וחושב 'מחשבת
פגול'.

על-ידי-זה (שם שם, ז): "מצאני השומרים
הסבבים בעיר, הפוני פצעוני,
נשאו את רידי מעלי" - הינו: שהמעלה
שהיה להנפש בבחינת חי, גם זה לקח
ממנה, כי עכשו אין לה "מנוח לבך רגלה"
(בראשית ח, ט).

אזי לו להשוחט הזה, אזי להנפש שהרג
את הנפש ומסר אותה בכף אויביה,
ואין להשכינה מיין-נוקבין להמשיך טרף
לבייתה.

ועל-ידי-זה (איכה ה, ט): "בנפשנו נביא
לחמנו" ביגיעה וטרחה
גדולה, "מפני חרב המדבר".

וזוה שאמרו חז"ל (פסחים קיח.): "קשין
מזונותיו של אדם בקריעת ים-סוף" -
כי "ים-סוף נקרע לשנים-עשר קרעים"
(פרקי-דרבי-אליעזר פמ"ב; תקוני-זהר נח:), "בנגד
שתיים-עשרה בדיקות הספין" (תנחומא צו יג;
רא"ש חולין פ"א כד) - שעל ידיהם קשים
מזונותיו של אדם וכו'.

וזוה שאמרו חז"ל (ברכות נה, חגיגה כז:):
"שלחן דומה למזבח" - כי "שעור
פגימות החליף, כשעור פגימות המזבח"
(חלין יז:).

גם "על השחיטה", גימטריא תל"ז.
ו"בזעת אפיה ת'אכל ל'חם" (בראשית ג,
יט), ראשי-תבות גימטריא תל"ז, עם הד'
תבות - לרמז: חסרון הפרנסה על-ידי
שוחטים שאינם מהגנים.

וזוה פרוש (תהלים קיא, ה): "טרף נתן ליראיו"
- כי 'טרף' יש לו שני משמעות, לשון
'טרפה' (זהר משפטים קכא:), ולשון 'מזון' -
לרמז: כשישראל שומרים עצמם מטרפה,
על-ידי-זה יש להם פרנסה.

בו חטא - כְּשֶׁדְּבוּרוֹ וְהִבְלֹ שֶׁל הַשּׁוֹחֵט אֵינוֹ
בְּבַחֲנִית "הֶבֶל שָׂאִין בּוֹ חֲטָא", בַּחֲנִית 'אֹיֶרָא
דְּאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל' - עַל־יְדֵי־זֶה: "אֲכָלִי עֲמִי",
הַפְּרָנְסָה נִתְמַעֵט.

כִּי כְּשִׁישׁ לְהַשּׁוֹחֵט בַּחֲנִית "הֶבֶל שָׂאִין בּוֹ
חֲטָא", בַּחֲנִית "חֶרֶב לְהַשֵּׁם", בַּחֲנִית
'צִדְקָה דְּאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל', בַּחֲנִית נֶפֶשׁ, בַּחֲנִית
'תּוֹרָה' - גַּם הַנֶּפֶשׁ שֶׁעוֹלָה מִה'חַי' לְהַמְדַּבֵּר
שָׁלוֹ, נִתְעַלָּה בְּבַחֲנִינֹת מַעֲלֹת אֵלּוֹ הַנִּזְכָּר.

יג.

(ח"א נה, ו)

'שְׁחִיטָה' - זֶהוּ בַּחֲנִית 'בְּטוֹל אָמוּנָה
בְּסִילִים, בְּבַחֲנִית (הוֹשַׁע ה, ב):
"וְשִׁחְטָה שִׁטִּים הָעַמִּיקוּ".

יד.

(לקוטי־הלכות, שְׁחִיטָה א, א - ע"פ
לקוטי־מורה"ן ח"א ו, קרא את יהושע')

עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה: כְּשִׁישְׁמַע בְּזִיּוֹנוֹ יָדָם
וַיִּשְׁתַּק. כִּי 'קֶדֶם הַתְּשׁוּבָה' - הוּא
בְּבַחֲנִית (עֶצְרִי־חַיִּים, טז, ג; שְׁעַר־הַפְּנֹת וּפְרִיעֵצִי־חַיִּים,
פֶּסֶח): "אַחֲרֵי פָנָי אֶהְיֶה בְּגִימָטְרִיא ד'ס",
עַל־כֵּן צָרִיךְ לְסַבֵּל חֲרָפוֹת וּבְזִיּוֹנוֹת
וּשְׁפִיכוֹת־דָּמִים.

וְהַתְּקוּן לָזֶה: שִׁיחַפּוֹ דָּם לְדָם, וְאִזּוּ יָקִים
(תַּהֲלִים לז, ז): "דָּם לֵה" וְהַתְּחַלּוֹל
לו"; "וְהוּא יִפִּיל לָךְ חֲלָלִים חֲלָלִים" (גִּטִּין ז) -
הֵינּוּ: שֶׁנִּכְנַע הָדָם שֶׁבְּחֻלָּל הַשְּׂמָאֵלִי וְכו'.

וְהִנֵּה הַשְּׁחִיטָה הִיא: "לְהַעֲלוֹת נֶפֶשׁ הַחַי
הַמְּגֻלָּגֵל", כִּידוּעַ (שְׁעַר־הַמַּצּוֹת, פָּרָשַׁת
רָאָה).

וְהִיא בְּבַחֲנִית 'תְּשׁוּבָה' - שֶׁצָּרִיךְ לְהַשִּׁיב
וְלְהַחֲזִיר הַנֶּפֶשׁ לְשִׁרְשָׁהּ. כִּי עֵקֶר
הַתְּשׁוּבָה הִיא: ה'שְׁתִּיקָה, לָדָם וְלִשְׁתַּק
לְהַמְחַרְפוֹ וְהַמְבַּזֵּהוּ, בְּנ"ל.

וְזֶה פֶּרוּשׁ (שַׁבָּת קד.): "מִנְצֵפָה צוֹפִים
אָמְרוּ". "מִנְצֵפָה" - הוּא בַּחֲנִית
'וִרְיָדִין, בַּחֲנִית 'רִי"ו דִּי"ן'. וְ"צוֹפִים" - אֵלּוֹ
'נְבִיאִים, שִׁנְיָקָתָם מִבַּחֲנִית 'כְּרַבִּים, בַּחֲנִית
'תִּינוּקוֹת, בַּחֲנִית "הֶבֶל שָׂאִין בּוֹ חֲטָא" (שַׁבָּת
קִיט:), בַּחֲנִית 'אֹיֶרָא דְּאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל, שֶׁשֵּׁם
מְקַבְּלִין 'רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ' (זֶהר לְדִלֵּךְ פה.).

וְאֵלּוֹ ה'"צוֹפִים" - הֵינּוּ: אֵלּוֹ שֶׁהֵם בְּבַחֲנִית
"הֶבֶל שָׂאִין בּוֹ חֲטָא" - הֵם נְהִירִין
ב'וִרְיָדִין, 'רִי"ו דִּי"ן, ב'מִנְצֵפָה"ד', וּמַעֲלִין
אֶת הַנֶּפֶשׁ בְּבַחֲנִית 'מִיִּין־נוֹקְבִין, וּמִמְשִׁיכִין
שִׁפְעַ וְכו'.

וּכְשֶׁמִּתִּיקִים אֶת ה'מִנְצֵפָה"ד', וְעוֹשִׂים
מ'מִנְצֵפָה"ד' 'אֶד־נִי', כִּי
מ'רִי"ו' נַעֲשֶׂה צוּרֵת א', וְנַעֲשֶׂה 'אֶד־נִי',
וְ'אֶד־נִי' הוּא 'דְּבוּר', הוּא 'הַשְּׂכִינָה', כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (תַּהֲלִים נא, יז): "אֶד־נִי שִׁפְתִּי תִפְתָּח".
וּמִהֶבֶל הַזֶּה, הֵינּוּ 'אֶד־נִי, יוֹצֵא הַשִּׁפְעַ,
וְנִתְחַלֵּק לְכָל־אֶחָד לְפִי בַּחֲנִיתוֹ וְכו'.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (סְנֵהֲדִין קד): "אֲכָלִי עֲמִי
אֲכָלוּ לֶחֶם אֶד־נִי לֹא קָרְאוּ - רַב
אָמַר: אֵלּוֹ הַדִּינִים, וּשְׂמוּאֵל אָמַר: אֵלּוֹ
מִלְמָדֵי תִינוּקוֹת".

כֹּר אָמַר חֲדָא, וּמַר אָמַר חֲדָא וְלֹא פְּלִיגִי -
"רַב אָמַר: אֵלּוֹ הַדִּינִין" - הֵינּוּ: 'רִי"ו
דִּי"ן' - שֶׁאֵינָם מַעֲלִין אֶת הַנֶּפֶשׁ בְּבַחֲנִית
מִיִּין־נוֹקְבִין, שָׂאִין עוֹשִׂין מ'רִי"ו דִּי"ן, אֶד־
נִי, רָמַז לְשׁוֹחֲטִים שֶׁאֵינָם מְהַגְנִים,
שֶׁמְקַלְקִלִים הַדִּינִים, הֵינּוּ: 'רִי"ו דִּי"ן,
'מִנְצֵפָה"ד', ה'דָּמִים, שֶׁהֵם ה'נֶפֶשׁוֹת, הֵם
'חֲמֹשׁ אוֹתִיּוֹת, כְּנֶגֶד 'חֲמֹשׁ דָּמִים, כִּידוּעַ.
רָמַז ל'"חֲמֹשׁ בַּחֲנִינֹת שִׁישׁ לְנֶפֶשׁ" (בְּרֻכּוֹת י).

"וּשְׂמוּאֵל אָמַר: אֵלּוֹ מִלְמָדֵי תִינוּקוֹת" -
שֶׁמְקַלְקִלִין אֶת הַהֶבֶל שָׂאִין

וְהַעֲנִין: כי "מי יודע רוח בני האדם, העלה היא למעלה, ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ" (קהלת ג, כא).

וכש'אדם עובר עברה חס'ושלום - אזי יורד חס'ושלום מבחינת רוח האדם לבחינת רוח הבהמה'.

והפרש שבין אדם לבהמה, הוא ה'דבור, כי "גדר האדם הוא מדבר" (שערי הפסוקים, פרשת בראשית).

נמצא: כש'אדם חוטא חס'ושלום, ש'אזי הוא יורד לבחינת רוח הבהמה' חס'ושלום - אזי הוא בבחינת 'העדר הדבור' כמו 'בהמה'. ועל-כן ענשו ותקונו, הוא על-ידי-זה בעצמו, הינו על-ידי 'דמימה ושתיקה' - שצריך לסבל צער השתיקה והדמימה'.

כי במה שפגם יתקן, כי הוא פגם בזה, כי על-ידי חטאתיו ירד ל'בהמיות' שהוא 'העדר הדבור', על-כן צריך לקבל ענשו, לסבל צער השתיקה, ועל-ידי-זה יתקן ויצטרף, ויתקן מה שפגם.

ואזי כשנתתקן על-ידי שמקיים: "דם לה" כנ"ל - אזי נעשה מזה בחינת 'אדם' כנ"ל, ואזי חוזר למעלתו לבחינת 'אדם'. וזהו תקונו, כי חוזר ועולה מבחינת 'בהמה' לבחינת 'אדם'.

וזהו בחינת ה'שחיטה' - כי הנפש שלא זכה לעשות תשובה בחיים, עד שהכרח להתגלגל בבהמה ממש, על-ידי שהמשיך עליו רוח הבהמה' על-ידי חטאתיו כנ"ל. ואזי אוי לאותה בושה, אוי לאותה בלמה, כשנפש האדם היא מגלגלת בבהמה חס'ושלום, רחמנא-לצלן, רחמנא-לשזבן, ואזי תקונו הוא על-ידי ה'שחיטה'.

כי 'שפיכות דמים של השחיטה', זה בחינת 'שפיכות דמים' הנ"ל, ואזי בודאי הנפש היא בבחינת 'דמימה ושתיקה' "כשה לטבח יובל" וגו' (ישעיה נג, ז).

ואזי כשחוזר ועולה ה'נפש' - זה בחינת 'תשובה' כנ"ל. ואזי נעשה 'אדם', וחוזר הנפש ועולה מבחינת 'בהמה' לבחינת 'אדם', וזהו תקונו כנ"ל.

וזה בחינת 'ברפת השחיטה' - כי עתה חוזרת ה'נפש' לבחינת 'אדם', שהוא בחינת 'דבור', כנ"ל.

טו.

(לקוטי הלכות, שחיטה ד, ג)

באמת: כל הנפשות שבבהמות וחיות ועופות - הם נפשות אדם ממש, שנתגלגלו בהם.

וזה עקר 'תקון השחיטה' - להעלות ה'נפש שבחי' שנתגלגלה, וירדה ממעלתה בעוונותיה מבחינת 'אדם' ל'בהמה', לחזר לתקנה ולהחזירה למעלתה, להעלותה מ'בהמה' ל'אדם'.

על-כן צריך השוחט, שיהיה איש פשר וירא-שמים מאד, ויזהר היטב בנפשו, לברך 'ברפת השחיטה' בכונה גדולה, ולזהר מאד מאד בכל דיני השחיטה, כדי שיזכה לתקן את הנפש, ולהעלותה למעלתה מ'בהמה' ל'אדם'.

ותקון זה, שהוא להעלות ולברר הנפשות מ'בהמה' ל'אדם' וכו', שהוא בחינת 'שחיטה' - בתקון זה אנו עוסקים כל ימינו, בכל יום ויום, ובכל דור ודור, עד שיבוא משיח, שאז ישלם הברור, כי אי-אפשר לתקן ולברר הכל ביום אחד.

טז.

(לקוטי-הלכות, שחיטה ד, ט"ב)

אי-אפשר להכניע 'רוח-הבהמיות' של הבהמה "הירדת היא למטה לארץ" (קהלת ג, כא), פי-אם על-ידי האדם, שהוא דיקא יש לו פח לבדר 'רוח-הבהמה', ולהעלותה מ'בהמה' ל'אדם'.

על-כן "אם הבהמה מתה מאליה בידי-שמים, היא נבלה", ו"אפלו אם היא טרפה שאינה חיה, נחשבה כמתה, ואסורה באכילה".

כי השם-יתברך מסר הכל בידינו הבעלי-בחירה, שאנחנו בני-האדם דיקא צריכין להוציא ה'נפש' מה'בהמה' על-ידי השחיטה.

ואז דיקא: כשהשוחט מקים 'מצות שחיטה' פראוי - אז דיקא מבררין ה'נפש' מה'בהמה', ומעלין אותה מ'בהמה' ל'אדם', מ'חי' ל'מדבר', כי רק ה'אדם' יש לו זה הפח, כי לכך נברא ה'אדם', שיהיה לו מלחמה זאת - להכניע ה'גוף' שהוא בחינת 'בהמה'.

וזו בחינת ה'ספין של שחיטה' - זה בחינת 'תענית', כי עקר ה'כניעת הגוף' בחינת 'בהמה', הוא על-ידי 'תענית', שעל-ידיה עולין מ'בהמה' ל'אדם', ועקר גדר האדם הוא ה'דבור', שה'אדם' יש לו 'דבור', ו'בהמה' אין לה 'דבור', בחינת (תהלים מט, יג): "נמשל בבהמות נדמו".

ועל-ידי ה'תענית', זוכין לצאת מ'בהמה' ל'אדם' פנ"ל. הינו: שזוכין לבחינת 'דבור' שהוא גדר האדם'.

כי 'תקון השחיטה' - הוא להכניע בחינת 'רוח-הבהמיות', שהוא בחינת 'סטרא-דגופא', בחינת 'מיתה' וכו'.

ועל-כן "בהמה שמתה מאליה אסורה" - כי שלטה עליה 'סטרא-דמוותא', שאז מתגבר 'רוח-הבהמיות'.

כי אי-אפשר לישראל לאכל מהבהמה, כי אם על-ידי ה'שחיטה', שהוא בחינת 'תענית', שעל-ידיה מכניעין 'רוח-הבהמיות', בחינת 'מיתה', בחינת 'גוף', ומעלין ה'נפש', מ'חי' ל'מדבר', מ'בהמה' ל'אדם' וכו', פנ"ל.

כי להכניע ולבטל 'סטרא-דמוותא' מה'בהמה', זה אי-אפשר פי-אם על-ידי האדם הבעל-בחירה דיקא פנ"ל.

כי ה'אדם' יש לו בחירה - ועל-כן יש לו בכחו לבטל בחינת 'סטרא-דמוותא' מעצמו, על-ידי שיקדש גופו, ויכניע ה'גוף' ו'ה'חמר' שהם בחינת 'מיתה', לגבי ה'נפש', שהוא בחינת 'חיים' וכו', פנ"ל.

אבל 'בהמה' אין לה בחירה - ועקר תקונה לבטל ממנה 'סטרא-דמוותא', שתהיה ראויה לאכילת ישראל, הוא על-ידי האדם הבעל-בחירה דיקא, פנ"ל.

יז.

(לקוטי-הלכות, שחיטה ה, א-ב"ד)

עקר 'מצות שחיטה' - הוא בשביל 'תקון הנפש שבחי', להעלותו מ'חי' ל'מדבר', שהוא גדר האדם, שהוא בחינת ה'דעת'. להעלות 'נפשות המגלגלות', שנפלו בעוונותיהם מבחינת 'אדם' לתוך 'חיות ובהמות ועופות'.

כי ה'ניצוצות' ו'ה'נפשות' שב'חיות ובהמות ועופות' - הם גלגולי נפשות אדם, שנפלו בעוונותיהם מבחינת 'אדם', שהוא בחינת 'דעת' - לתוך בחינת 'חי', שהם בחינת ה'עדר-הדעת'.

ועקר נפילתם - הוא על-ידי פגם אמונת-חכמים, שעל-ידי זה נפגם הדעת וכו'. וכשנפגם הדעת - נופל מאדם, לבהמה, שהוא העדר-הדעת, בלבול העצה וכו'.

ועל-כן התקון על-ידי שחיטה. כי הספין והחרב של שחיטה - זה בחינת מחלקת שנקרא חרב, כמו שכתוב (תהלים לז, יד): "חרב פתחו רשעים", ופרש רש"י: "מחלקת".

כי תקון אמונת-חכמים - הוא על-ידי מחלקת (כמבאר בהתורה קדי רבי שמעון, ח"א סא), שעל-ידי המחלקת, שבין בתשובה על פגם אמונת-חכמים, שמשם כל המחלקת וכו', ועל-ידי-זה נמתקין כל הדינים שבעולם וכו', עין-שם.

ועל-כן: זאת הנפש המגלגל בחי, שלא זכתה לתשובה בחייה, עד שהכרח להתגלגל בחי - אזי ענשה ותקונה הוא, שצריכה לסבל צער השחיטה, על-ידי הספין והחרב של שחיטה, שנמשך מבחינת מחלקת, כנ"ל.

ועל-כן צריכין שיהיה הספין בשלמות, בלי שום פגם כלל (שלוש-עשר יורה-דעה יח, ב) - כי השם-יתברך רוצה בתקון-הנפש, כי כל הענשים הם תקונים גם-כן, כידוע. על-כן "צריכין להשלים הספין בלי שום פגם".

כי עקר תקון ושלמות הספין של שחיטה - הוא על-ידי שלמות התורה, שנשלמת על-ידי רבוי הספרים, שנחתדשים על-ידי המחלקת וכו' (כמו שמבאר שם בהתורה).

ומשם ממשיכין תקון הספין והחרב של שחיטה, שבא על-ידי המחלקת, שבא על-ידי פגם אמונת-חכמים כנ"ל.

ועל-ידי שהשוחט מתיגע לתקן הספין ולהשלימו בלי שום פגם - על-ידי-זה מתקן פגם המחלקת, וממשיך השלמות מספרי-התורה, שנחתדשין על-ידי התשובה על המחלקת, שהם שלמות התורה. ועל-ידי-זה נתתקן הנפש, ועולה מ'חי, לאדם, שהוא הדעת.

בבחינת (תהלים יט, ח): "תורת ה' תמימה משיבת נפש". "תורת ה' תמימה" - הינו: כשהתורה תמימה ושלמה, שהוא על-ידי רבוי הספרים הקדושים שנעשים על-ידי התשובה שעושין על-ידי המחלקת, שעל-ידי-זה נתתקן אמונת-חכמים כנ"ל - שמשם שלמות הספין והחרב של שחיטה כנ"ל.

על-ידי-זה: "משיבת נפש" - שמשביה את הנפש, ומעלה אותה מ'חי לאדם, מפגם הדעת והעצה לתקון הדעת ושלמות העצה, וכנ"ל.

ועל-כן צריך השוחט לקבל הספין מהתלמיד-חכם, כמו שאמרו רז"ל (חלין יז): "שצריך להראות ספינו לתלמיד-חכם" - כי עקר שלמות הספין, הוא על-ידי התלמיד-חכם, הינו: על-ידי תקון אמונת-חכמים כנ"ל.

ועל-כן החמירו מאד בזה ואמרו (שם יח): "כל טבח שלא הראה ספינו לתלמיד-חכם, מנדין אותו" - כי עקר תקון השחיטה, על-ידי החכמים אמתיים, הינו: על-ידי אמונת-חכמים, וכנ"ל.

"רק הדם לא תאכלו, על הארץ תשפכו פנים"
(דברים יב, טז-כד; טו, כג)
"רק חזק לבלתי אכל הדם, כי הדם הוא הנפש"
(דברים יב, כג)

יח.

(ח"א לז, ו)

"הדם הוא הנפש" (דברים יב, כג) שפא בגלגול. וצריך ה'שוחט' לבנון: 'להעלות הנפש שבדם'. כי ה'שוחט הגון' - מלביש ה'נפש שבחי', ב'מדבר' - בדבור הברכה שמברך.

כי השכינה נקראת "חרב לה". והיא בחינת 'דבור', בחינת (תהלים קמט, ו): "חרב פיפיות", לשון 'פה'. וכשהנפש באה בתוך "חרב לה", בתוך ה'דבור', בבחינת 'מייין-נוקבין' - אזי השכינה מזדווגת.

וזה (ישעיה לז, ו): "חרב לה' מלאה דם" - מנפשות העולות בה בבחינת 'מייין-נוקבין'.

יט.

(ח"א נא)

'עבירת-הדמים' הוא על-ידי ה'שקר'. כי אי אפשר לדבר 'שקר', עד שיעבר את 'דמיו'. ו'אמת' אי-אפשר לדבר, בייאם בשמוזבד מקדם את ה'דמים'.

כי עקר ה'דבור' הוא ה'נפש', כמו שכתוב (שיר-השירים ה, ו): "נפשי יצאה בדבור". וה'נפש' הוא ה'דם' - כמו שכתוב (דברים יב, כג): "כי הדם הוא הנפש".

כ.

(ח"א עה)

צריכין לדבר רק 'דבורים קדושים', בדברי תורה ותפלה, ולא

בדברים אחרים" (יומא יט: על: "ודברת בם". דברים ו, ז) - כדי להעלות ה'ניצוצות', לתקן כל העולמות.

כי עקר הבריאה - היתה על-ידי ה'דבור', כמו שכתוב (תהלים לג, ו): "בדבר ה' שמים נעשו". ועל-ידי ה'שבירה' - נפלו 'ניצוצות' בכל הדברים, במאכל ובמשתה ובמלבוש, ובכל התענוגים שפעולם.

כי התענוג שיש בהדבר שאוכל ושותה וכיוצא בזה, הוא מה'ניצוצות' שנפלו לשם.

וה'ניצוצות' - הם 'אותיות'. וקדם שמוציאם אל ה'דבור' - הם בבחינת 'דם', שהוא בחינת 'נפש', כמו שכתוב (ויקרא יז, יד): "כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא".

וכשמוציאם על-ידי ה'דבור' - זהו בחינת (שיר-השירים ה, ו): "נפשי יצאה בדבור". ואז מעלה ה'ניצוצות', ומחברים יחד, ועושה שלום ביניהם.

כא.

(לקוטי-הלכות, חלב ודם א, ה)

וזה בחינת 'אסור דם'. "כי הדם הוא הנפש" (דברים יב, כג), שהוא ה'חיות', על-כן שם נאחז הסטרא-אחרא ביותר, כי עקר אחיזתה ביותר, במקום שיש חיות וקדשה יותר.

ועל-כן כל הפגמים והעברות באים על-ידי ה'דמים', על-ידי 'דתיחת-הדמים' של ה'שם' ה'גידין', שמשם באים 'שם' ה'לא-תעשה', בפרט 'פגם-הברית' שהוא 'כלליות הגידין' (לקוטי-מוהר"ן ח"א כט), ועל-כן "אסור לאכל דם", כנ"ל.

ועל-כן "אסור לֹאכַל דָּם" – כְּדִי לְהַכְנִיעַ
הַדָּמִים רָעִים, שְׁמָהֶם עֵקֶר
גְּלוּת־מִצְרַיִם, עֵקֶר גְּלוּת הַדְּבֹר.

ועל-ידי-זֶה שְׁנִזְהָרִין מ'חֶלֶב וָדָם' – עַל-
יְדִיָּזָה זֹכֵכִין לְתַקֵּן אֶת ה'דַּעַת,
וּלְהוֹצִיא ה'דְּבֹר מ'גְּלוּת־מִצְרַיִם, שֶׁהוּא
'תִּקּוּן הָאֱמוּנָה, וְעֵקֶר הוּא 'תִּקּוּן הָאֱמוּנָה'.

וְעֵקֶר הַתִּקּוּן עַל-יְדֵי ה'תַּעֲנִית. וְזֶהוּ גַם-
כֵּן בַּחֲנִינָת 'אִסּוּר חֶלֶב וָדָם' – כִּי עַל-
יְדֵי ה'תַּעֲנִית נִתְמַעֵט ה'חֶלֶב' וְהַדָּם, כְּמוֹ
שְׂאוּמְרִים אַחֵר הַתַּעֲנִית: "יְהִי רָצוֹן, שִׁיִּהְיֶה
מַעֲוֵט חֶלְבִי וְדָמִי מְרֻצָּה לְפָנֶיךָ, בְּאֵלֹהֵי
הַקְּרִבָּתִי קִרְבָּן" וְכו'.

ועל-כן עַל-יְדֵי שְׂאִין אוֹכְלִין 'חֶלֶב וָדָם' –
זֶהוּ בַּחֲנִינָת 'קִדְשַׁת תַּעֲנִית'. כִּי
"**אֲבָר מַחְזִיק אֲבָר**" (מוֹבָא בַּסְּפָרִים בְּשֵׁם חַז"ל, עֵין
חֲלִין סט. "אֲבָר מוֹלִיד אֲבָר") (כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא רַבֵּנוּ ז"ל
בְּמָקוֹם-אַחֵר [עֵין בְּהַקְדָּמָה שְׁנִיָּה לְסִפְרֵי-הַמִּדּוֹת]), וְאִם הָיָה
אוֹכְלִין חֶלֶב וָדָם, הָיָה נִתְרַבֵּה הַחֶלֶב וְהַדָּם
שְׂבָאָדָם. וְעַכְשָׁיו כְּשֶׁאֵין אוֹכְלִין אוֹתוֹ,
נִתְמַעֵט הַחֶלֶב וְהַדָּם, שֶׁזֶּהוּ בַּחֲנִינָת 'תַּעֲנִית',
שֶׁעַל-יְדִיָּזָה עֵקֶר 'תִּקּוּן-הָאֱמוּנָה, כִּנּוּל'.

"וְלֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבָּשָׂר" (דְּבָרִים יב, כג)

אַזְהָרָה לְאֲבָר מִן הַחֵי. (רש"י: חֲלִין קב:)

כג.

(ח"ב פג)

כְּשֶׁהַקְּדוּשָׁתוֹ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לְטַעַם
מִמִּצְוֹת־עֲשֵׂה
שֶׁל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי שֶׁהוּא צָדִיק, אָזִי הִיא
בַּחֲנִינָת 'אֲבָר מִן הַחֵי' שֶׁהוּא אִסּוּר בְּאַכִּילָה,
וְצָרִיךְ שְׂחִיטָה לְהַתִּירָה.

אֲבָל מִחֲמַת שְׂאִין שֵׁם חַיּוֹת גְּבוּהָ כְּמוֹ בְּתוֹךְ
ה'חֲלָבִים, כִּי שֵׁם מְלָבֵשׁ בַּחֲנִינָת
ה'חַיּוֹת הַשֵּׁיךְ אֶל הַמֶּחֱ. אֲבָל "הַדָּם הוּא
הַנֶּפֶשׁ", שֶׁמְלָבֵשׁ שֵׁם בַּחֲנִינָת 'מְדֻרָּגָה
אַחֲרוֹנָה שֶׁל הַחַיּוֹת, בַּחֲנִינָת 'נֶפֶשׁ, כִּי הַדָּם'
נַעֲשֶׂה מ'מוֹתֵרוֹת הַמֶּאֱכָלִים'.

עַל-כֵּן לְאַחֵר שְׂחִיטָה וּמִיתָה הַבְּהֵמָה'
שִׁיּוּצָא הַנֶּפֶשׁ וְהַחַיּוֹת מִשֵּׁם – אָזִי
אַחֲר־כֵּךְ "הַדָּם נִשְׁפָּךְ כַּמִּים", וְאִינוּ נִצְרָךְ
לָרֵב. וְאִין מִשְׁתַּמְשִׁין בּוֹ, כִּי לֹא נִשְׁאָר בּוֹ
חַיּוֹת כִּי-אִם מַעֲט מְאֹד, כִּי כָּל הַחַיּוֹת יוֹצֵא
מִמֶּנּוּ בְּשַׁעַת מִיתָת הַבְּהֵמָה בְּעֵת שְׂחִיטָתָהּ.

כב.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, חֶלֶב וָדָם ד, ט)

'אִסּוּר דָּם' – הוּא בְּשִׁבִּיל 'תִּקּוּן-הַדְּבֹר,
שֶׁהוּא 'תִּקּוּן-הָאֱמוּנָה'.

כִּי 'תִּקּוּן-הַדְּבֹר, הוּא לְהוֹצִיא אֶת ה'דְּבֹר'
מ'גְּלוּת־מִצְרַיִם וּפְרַעָה וְשָׂרִיו וְכו'.

וְזֶה יָדוּעַ (פְּרִיעֵץ-חַיִּים וְשַׁעַר-הַפְּנוּת, חֵג הַפֶּסַח):
"**שְׂבָמִצְרַיִם בְּגָלוּת, הָיָה ה'תַּנְבְּרוֹת**
הַדָּמִים, שֶׁזֶּה הָיָה עֵקֶר גְּלוּת־מִצְרַיִם". וְזֶהוּ
בַּחֲנִינָת (יְחִזְקָאֵל טז, ו): "**וְאֶעֱבֹר עֲלֶיךָ וְאֶרְאֶה**
מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמֶיךָ" וְכו'.

כִּי ה'דְּבֹר' הוּא מִן הַדָּמִים – "כִּי הַדָּם הוּא
הַנֶּפֶשׁ" (דְּבָרִים יב, כג). וְעֵקֶר ה'דְּבֹר' הוּא
מִן הַנֶּפֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרָאשִׁית ב, ז): "וַיְהִי
הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה", וְתַרְגּוּמוֹ: "לְרוּחַ
מְמַלְכָּא", כְּמוֹבָא בְּדְבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל כְּפֶה
פְּעָמִים (לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן ח"א כט; לא; סה).

וּכְשֶׁמִּתְגַּבְּרִים הַדָּמִים דִּסְטְרָא-אַחֲרָא'
חֶסֶד-וְשָׁלוֹם – אָזִי אֵין
יְכוּלִין לְדַבֵּר כָּלֵל, וְאָזִי הוּא בְּבַחֲנִינָת (תַּחֲלִים
לט, א): "**נִפְלְמָתִי דוּמִיָּה**" – לְשׁוֹן דָּמִים'.

על-כן צריך שיבוא עליו 'בושה', שהיא שפיכות-דמים, בחינת 'שחיטה', שהיא מטהרת ה'אבר מן החי'.

ואזי יוכל השם-יתברך לטעם מהמצוות-עשה ש'לו, בין מצות-עשה אחת, בין מצוות רבות. כי ה'מצוות' נקראים 'מטעמים', כמו שכתוב (בראשית כז, ד): "ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי", "מפקודין דעשה" (תקוני-זהר נא:).

ובשנשפך דמו על-ידי הבושה - אזי צריך לשמור שלא יינקו ממנו החיצונים הידועים, שרוצים לינק מזה הדם הנשפך. על-כן צריך 'פסוי' - שהשכינה מכסה דמהון של ישראל שנשפך ב'אהבה' הזאת, בחינת: "כאשר אהבתי". וזה בחינת "כסוי דם" (ויקרא יז, יג).

וזה (ברכות יב:): "העובר עברה ומתבייש בה, מוחלין לו" וכו'. כי "על כל פשעים תכסה אהבה" (משלי י, יב). כי על-ידי ה'בושה', נשפך דמו. ואז השכינה מכסה דמו באהבה, בבחינת "כסוי דם". ועל-ידי 'כסוי' הזאת, נתכסה כל פשעיו ממילא.

ובענין שפיכות-דמים של ישראל - יש דברים עליונים ונסתרים הרבה - בין שפיכות-דמים על-ידי 'בושה', בין שאר שפיכות-דמים ממש וכו' (עין בפנים).

"כי דבר סרה על ה' אלמיהם" (דברים יו, ו)

נד.

(ח"א ב, ח-ט"ו)

לפעמים הקדשה כל-כך מעטת, עד שהמלאכים הנבראים מחדושי-

התורה הם מעוטי כח, שאין כח בידם לענש את הרשעים "מוצאי דבת הארץ" (במדבר יד, לו) - בחרבא וקטלא. ואין להם כח אלא להכניע את הרשעים בלבד ולהביא "מרח בלבבם" (ויקרא כו, לו), אבל לא לענש אותם בחרבא להעביר אותם.

ולפעמים גם להכניע אותם בלבד אין כח למלאכים האלו, מחמת 'מעוט הקדשה', ואין להם אלא הכח הזה, לעורר כח האמות על הרשעים.

ולפעמים גם זה הכח אין להם - לא לענש; ולא לענש בדיניהם; ולא להביא "מרח בלבבם" - אלא להשתיק אותם בלבד, שלא ל"דבר סרה" (לשון הכתוב דברים יג, ו) בפנינו, כדי שלא יכנסו דבריהם באזני המון-עם.

ולפעמים גם זה הכח אין להם - הכל לפי 'מעוט הקדשה'.

"כי יסיתך אחיך וגו', נלכה ונעבדה אלהים אחרים וגו'. לא תאבה לו, ולא תשמע אליו, ולא תחוס עינך עליו, ולא תחמל ולא תכסה עליו" (דברים יג, ז-ט) - עניני 'מסית ומדיח'

נה.

(ח"א א)

מתחלה היצירה-הרע מתלבש עצמו במצוות, ומטעה את האדם: 'כאלו מסיתו לעשות מצוה'.

וזהו בחינת (בבא-בבא עג): "צוציתא דנורא חורתא" - "אש לבנה, אה-על-פי-כן מלאך מזיק הוא" (רשב"ם שם).

כו.

(ח"א טו, ה)

"וְאַתָּא תַּנִּינָא וּבִלְעָה" (בבא־בֶּתְרָא עג:).
 "תַּנִּינָא" - זֶה בְּחִינַת 'נָחֵשׁ',
 שְׁמִסִּית אֶת הָאָדָם: 'שִׁיתִּפֹּל לְתוֹעֵלַת
 עֲצָמוֹ', כְּמוֹ (תַּקּוּנֵי־זֶהר כב:): "הֵב לָנָא חַיִּי
 וּמְזוּנָא", או שְׁאֵר תּוֹעֵלַת.

כז.

(ח"א נט)

כְּשֶׁהֵיִצֵּר מִסִּית לָאָדָם שְׂיִכְעַס - יָדַע:
 שְׂבֻזָּאת הַשָּׁעָה יִשְׁפִּיעוּ לוֹ
 מִלְמַעְלָה אֵיזָה סֶךְ מָמוֹן, וְהֵיִצֵּר רוּצָה
 לְקַלְקֹל זֹאת הַהִשְׁפָּעָה.

כח.

(ספֿר־הַמִּדּוֹת - עֲנִינֵי 'מִסִּית וּמִדִּיח')

[א] מִי שְׁמִסִּית אֶת חֲבֵרוֹ מִדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה
 לְדֶרֶךְ הָרָעָה, עַל־יְדִי־זָה אֵין לוֹ בַּמָּה
 לְלַבֵּשׁ (בְּגָדִים ז).

[ב] מִי שֶׁמִּדְּבֵר וּמִסִּית אֶת חֲבֵרוֹ לִירְאָת־
 שָׁמַיִם, כָּל הַדְּבוּרִים שֶׁמוֹצִיא מִפִּיו,
 בְּשָׁעָה שֶׁמִּדְּבֵר עִם חֲבֵרוֹ, נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ סֶפֶר
 (יִרְאָה ה).

[ג] מִי שֵׁישׁ בּוֹ יִרְאָת־שָׁמַיִם, הַמִּסִּית לֹא
 יָכוֹל לְהַסִּית אוֹתוֹ (יִרְאָה יח).

[ד] מִי שְׁמִסִּית וּמוֹנֵעַ אֶת חֲבֵרוֹ מִדֶּרֶךְ
 הַטּוֹב, אֵינּוּ יָכוֹל לָקוּם נֶגֶד אוֹיְבָיו
 בְּשַׁעַת מְרִיבָה וּמִלְחָמָה (מְרִיבָה לב).

[ה] אֵין מִלְמִדִּין זְכוֹת עַל הַמִּסִּית (מְרִיבָה
 פח).

[ו] מְזוּנוֹת שֶׁל אָדָם נִתְמַעֵט, כְּשֶׁאָדָם
 שׁוֹמֵעַ לַעֲצַת הַמִּסִּית (מָמוֹן סח).

[ז] מִי שֶׁשׁוֹנֵא אֶת הַמִּסִּיתִים, בּוֹדֵאֵי לֹא
 יִדְבֹק בּוֹ דְּבָרֵיהֶם (הַרְחַקְת־רָשָׁעִים יב).

[ח] אֵל תִּדְבֹר עִם הַמִּסִּיתִים, אֲפֹלוֹ
 לְהוֹכִיחֵם וּלְקַרְבֵּם (הַרְחַקְת־רָשָׁעִים יז).

[ט] מִי שְׁמִסִּית אֶת חֲבֵרוֹ מִדֶּרֶךְ הַטּוֹב,
 שִׁרְפָה בָּא עָלָיו (תְּשׁוּבָה נח).

כט.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, תַּפְלִין ו, טז)

בְּאַמָּת: מִי שְׂרוּצָה לְהִיּוֹת יְהוּדִי בְּאַמָּת,
 צָרִיךְ לְהִיּוֹת "גָּבוֹר חֵיל", וְלְהִיּוֹת
 חֲזָק מְאֹד - שִׁיְהִיָּה לוֹ 'עֲזוּת־דִּקְדָּשָׁה', לַעֲמֹד
 כְּנֶגֶד כָּל מִינֵי 'מוֹנְעִים' וּ'מִסִּיתִים' וּ'מַעֲכָבִים'.
 הֵן 'מְנִיעוֹת מִבְּחוּץ' - מִבְּנֵי־אָדָם אֲחֵרִים
 קְרוֹבִים וְרַחוּקִים. הֵן 'מְנִיעוֹת מִצַּד
 עֲצָמוֹ' - מֵה שֶׁמַּחֲשָׁבוֹתָיו מְבַלְבְּלִין אוֹתוֹ
 הַרְבֵּה הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם וּבְכָל־עֵת, וּמַחֲלִישִׁים
 דַּעְתּוֹ הַרְבֵּה, וְרוֹצִים לְהַפִּילוֹ בְּכָל־עֵת.

וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת חֲזָק הַרְבֵּה, לַעֲמֹד כְּנֶגֶד
 כָּלֶם, עַל־פִּי הַדָּרָכִים וְהַעֲצוֹת
 וְהַתְּחַזְּקוֹת הַנֶּאֱמָרִים בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים,
 הַמְּשִׁיבִין אֶת הַנֶּפֶשׁ בְּ"שְׁבָעָה מְשִׁיבֵי טַעַם"
 (מִשְׁלֵי כו, טז), בְּכָל מִינֵי יִרְדּוֹת שֶׁפְּעוֹלָם
 רַחֲמָנָא־לְצֻלָּן וְכו'.

לְבָלִי לְהַנִּיחַ אֶת־עֲצָמוֹ לִפְל בְּשׁוּם אִפֹּן,
 שׁוּם גְּפִילָה בְּעֵלְמָא, וְאֲפֹלוֹ שְׁלֹא
 לְהַחֲלִישׁ דַּעְתּוֹ, רַק לְהִיּוֹת שְׂמֵחַ בְּכָל־עֵת,
 בְּחֻסְדֵי הַשֵּׁם וְטוֹבוֹ וְכו'.

ל.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, שַׁבָּת ז, סג)

לְפַעֲמִים יָכוֹל הָאָדָם לִפְל חֲסִי־וְשָׁלוֹם,
 עַל־יְדֵי ה'אַמָּת' דִּיקָא.

כִּי יוֹדַע בְּנִפְשׁוֹ: 'שְׂבָאָמַת קַלְקֵל הַרְבֵּה, וְגַם
 עֲתָה הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא', וְעַל־פֶּן מִסִּיתוֹ
 הַבַּעַל־דְּבַר בְּהָאָמַת שְׁלֹ - לְדַחוֹתוֹ לְגַמְרֵי
 חֲסִי־וְשָׁלוֹם.

כַּאֲשֶׁר נִשְׁמַע בְּדִבְרֵי הָאֱלֹהִים בְּפִרוּשׁ,
מִכַּמָּה אֲנָשִׁים שִׁיָּצְאוּ מֵעוֹלָמָם
לְגַמְרִי, עַל־יְדֵי הָאֱמֶת הַזֶּה.

אָבֵל כָּבֵד גָּלוּ לָנוּ צְדִיקֵי־אֱמֶת: 'שְׁהֶאֱמַת־
לְאֱמֶתוֹ אֵינּוּ כֵּן וְכוּ' - שְׁאֶפְלוּ
בְּשֵׂאוֹל־תַּחֲתִיּוֹת סְמוּכִין לְהִשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ, וְאִין
שׁוּם יָאוֹשׁ בְּעוֹלָם.

וּכְמוֹ שֶׁדִּבֶּר אֲדָמוֹר ז"ל הִרְבֵּה בְּזֶה:
"שְׁבֹדֵי צְרִיכִין לְשִׁמּוֹר עֲצָמוֹ מִן
הַחֲטָא, וְאֶפְלוּ מִפְּנֵם כָּל־שֶׁהוּא. אָבֵל אֶת־
עַל־פִּי־כֵן, אֶפְלוּ אִם נִכְשֵׁל בָּמוֹ שֶׁנִּכְשֵׁל,
אֶפְלוּ אֲלֵפִים וּרְבֻבוֹת פְּעָמִים - אֶת־עַל־פִּי־
כֵן בְּכָל עֵת וְרָגַע חֲסִדֵי הַשֵּׁם לֹא תָמוּ,
וַיְכּוּלִין בְּכֻלֵּי־עֵת לְקָרֵב עֲצָמוֹ לְהִשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ
מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, כִּי 'צָדוֹל ה' מְאֹד,
וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֶקֶר' וְכוּ' (תַּהֲלִים קמ"ה, ג), וַיֵּשׁ
עֲנִין שִׁיתְּהֶפֶךְ הַכֹּל לְטוֹבָה" וְכוּ'.

**"וְלֹא יִדְבַק בִּידָךְ מְאוּמָה מִן הַחֵרֶם, לְמַעַן
יָשׁוּב ה' מִחֲרוֹן אָפוֹ" (דְּבָרִים יג, יח)**

"לְמַעַן יָשׁוּב ה' מִחֲרוֹן אָפוֹ". שְׁכַל־זְמַן
שֶׁעֲבוּדֹת־כּוֹכָבִים בְּעוֹלָם, חֲרוֹן־אֶף בְּעוֹלָם.
(רש"י: סְפָרִי רָאָה מִד)

לא.

(ח"א י, ו-ח"י)

עַל־יְדֵי ה'צְדִיק, שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת 'רוּחַ' -
נִתְבַטֵּל ה'גֹּאֲוָה, וְנִתְבַטֵּל ה'עֲבוּדַת־
אֱלִילִים'.

וּכְשֶׁנִּתְעַלָּה ה'רִגְלִי' עַל־יְדֵי ה'רְקוּדִין,
וְנִתְבַטֵּל ה'גֹּאֲוָה, הֵינּוּ:
ה'עֲבוּדַת־זָרָה' - עַל־יְדֵי־זֶה נִמְתָּקִין הַדִּינִים.

כִּי "כָּל־זְמַן שֵׁשׁ עֲבוּדַת־זָרָה בְּעוֹלָם,
חֲרוֹן־אֶף בְּעוֹלָם" (סְפָרִי פְרַשְׁת רָאָה),
וּכְשֶׁנִּתְעַבֵּר ה'עֲבוּדַת־זָרָה, נִתְעַבֵּר ה'חֲרוֹן־
אֶף, וְנִמְשָׁכִין 'חֲסָדִים' וְכוּ' - כִּי נִתְבַטֵּלוּ
הַמִּינּוֹת וְהַפְּסִירוֹת.

וְגַם זֶה בַּחֲנִינַת 'הַמַּחְאֵת־כָּף' - כִּי עַל־יְדֵי
ה'רוּחַ' נִתְגַּלֶּה ה'אֶרֶת הַיָּדִים' וְכוּ', וְאִז
נִתְבַטֵּל ה'עֲבוּדַת־זָרָה, הֵינּוּ ה'פְּסִירוֹת' וְכוּ'.

נִמְצָא: שְׁעַל־יְדֵי ה'צְדִיק, הֵינּוּ בַּחֲנִינַת
'רוּחַ־שְׁבָלֵב' - נִתְגַּלֶּה ה'אֶרֶת
הַיָּדִים וְהַרְגָּלִים, הֵינּוּ בַּחֲנִינַת 'רְקוּדִין'
וְהַמַּחְאֵת־כָּף, וְנִתְבַטֵּל ה'גֹּאֲוָה' וְהַפְּסִירוֹת,
וְנִתְרַבֶּה ה'אֱמוּנָה' וְכוּ'.

וּבְשִׁבְלֵי־זֶה "הַפִּיל פֹּה הוּא הַגּוֹדֵל"
(אֶסְתֵּר ג, ז; ט, כד), "בַּחֲדָשׁ שְׁמַת
בּוֹ מִשָּׁה" (מְגִלָּה יג:), כִּי מִשָּׁה הוּא מְבַטֵּל
ה'עֲבוּדַת־זָרָה.

וּבְשִׁבְלֵי־זֶה "נִקְבֵּר מוֹל בֵּית פְּעוֹר" (דְּבָרִים
לד, ו), כִּדִּי לְבַטֵּל ה'עֲבוּדַת־
זָרָה שֶׁבְּפְעוֹר" (סוֹטָה יד. פְּרָקִי־דְרַבִּי־אֱלִיעֶזֶר פִּמ"ד)
- כִּי "מִשָּׁה גִימְטְרִיָּא חֲרוֹן־אֶף" (מְגִלָּה־
עֲמָקוֹת, וְאַתְחִנּוֹן אוֹפֵן ד; קלז), כִּי הוּא מְבַטֵּל 'חֲרוֹן־
אֶף שֶׁל ה'עֲבוּדַת־זָרָה' וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן "הַפִּיל פֹּה בִּירַח שְׁמַת בּוֹ מִשָּׁה"
- כִּי חָשַׁב כִּי כָּבֵד מֵת מִשָּׁה,
הַמְבַטֵּל כַּח ה'עֲבוּדַת־אֱלִילִים, וְאִין עוֹד מִי
שִׁיּוּכֵל לְבַטֵּל כַּח ה'עֲבוּדַת־אֱלִילִים. אָבֵל
'מְרַדְכִי וְאַסְתֵּר', הִיָּה לָהֶם כַּח לְבַטֵּל
ה'עֲבוּדַת־אֱלִילִים שֶׁל 'הֶמֶן' וְכוּ'.

וְעַל־יְדֵי ה'רוּחַ הַנ"ל - נִתְיַחַד קִדְשָׁא־
בְּרִיד־הוּא וְשִׁכְנִיתָהּ, וְנִמְתָּקִין
הַדִּינִים, וְנִסְתַּלַּק 'חֲרוֹן־אֶף' מִן הָעוֹלָם.

לב.

(ח"א יג, א)

לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁגָחָה שְׁלֵמָה - אִי־אֶפְשָׁר
אֲלֹא עַד שִׁישְׁבֵּר תַּאֲוֹת־מִמּוֹן.
וּשְׁבִירְתָּהּ - הוּא עַל־יְדֵי 'צִדְקָה'.

כִּי אֵיתָא בְּזֵהר (פְּנִיחָס רַכְד.): "רוּחָא נָחַת
לְשִׁבְךָ חֲמִימָא דְלִבָּא, וְכַד נָחַת רוּחָא,
לִבָּא מְקַבֵּל לֵה בְּחִינַת דִּנְגוּנָא דְלִיּוּאִי".

"רוּחָא" - זֶה בְּחִינַת 'צִדְקָה', שֶׁהִיא "רוּחַ
נְדִיבָה" (תַּהֲלִים נא, יד) - עַל־יְדֵי
מְקַרְרִין 'חֲמִימוֹת תַּאֲוֹת־מִמּוֹן'.

וְזֶה בְּחִינַת הַתְּגָלוֹת מְשִׁיחַ, שְׁאֵזִי יִתְבַּטֵּל
'חֲמִידַת הַמִּמּוֹן', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה ב,
כ): "בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁלִיךְ הָאָדָם אֶת אֱלִילֵי
כֶּסֶף וְאֱלִילֵי זָהָב".

וְזֶה בְּחִינַת (אִיכָה ד, כ): "רוּחַ אֶפְיָנוּ מְשִׁיחַ
ה'". וְ"כָל זְמַן שִׁישׁ עֲבוּדָה זָרָה זֹאת
שֶׁל מִמּוֹן בְּעוֹלָם, חֲרוּן־אַף בְּעוֹלָם" (סִפְרֵי
פְּרָשַׁת רָאָה). וְכִפִּי הַבְּטוּל שֶׁל 'עֲבוּדָה־זָרָה'
זֹאת, כֵּן נִתְבַּטֵּל ה'חֲרוּן־אַף', בְּבִחִינַת: "רוּחַ
אֶפְיָנוּ מְשִׁיחַ ה'", וְנִתְמַשֵּׁךְ 'חֶסֶד' בְּעוֹלָם,
בְּבִחִינַת (שְׁמוּאֵל־ב כב, נא; תַּהֲלִים יח, נא): "וְעוֹשֶׂה
חֶסֶד לְמְשִׁיחוֹ".

לג.

(ח"א יח, ב)

זֶה שֶׁהַצִּדִּיק בּוֹרַח מִהַשְּׁרָרָה וְהַפְּבוֹד, וְאֵינוֹ
רוֹצֵה לְהִנָּהִיג אֶת הָעוֹלָם - זֹאת
הַמַּחְשָׁבָה בָּא לָהֶם מִבְּחִינַת 'הַסְתַּרְת פָּנֵי
הַשֵּׁם', עַל־יְדֵי 'מַעוֹט אֱמוּנָה' שִׁישׁ בְּיִשְׂרָאֵל.
כִּי לְפִי רַב הַכְּפִירָה חֲסִי־שְׁלוֹם, כֵּן 'הַסְתַּרְת
פָּנֵי הַשֵּׁם', וְאֵין רוֹצֵה לְהִנָּהִיג אוֹתָם.

וְהַסְתַּרְתָּה הַזֹּאת, הִיא בְּחִינַת 'פְּעֻסוֹ
וְחֲרוּן־אַפּוֹ', הַבָּא עַל־יְדֵי

'עֲבוּדַת־אֱלִילִים', כְּמֵאמֵר (סִפְרֵי רָאָה מד): "כָּל־
זְמַן שִׁישׁ עֲבוּדַת־אֱלִילִים בְּעוֹלָם, חֲרוּן־אַף
בְּעוֹלָם".

וְאִפְלוּ כְּשֶׁאֵין 'עֲבוּדַת־אֱלִילִים' בְּעוֹלָם,
אֲלֹא שֶׁהָאֱמוּנָה אֵין כָּל־כּוֹךְ
בְּשִׁלְמוֹת - אֲזִי גַם־כֵּן ה'חֲרוּן־אַף' וְהַסְתַּרְתּוֹ,
לְפִי 'הַתְּמַעֲטוֹת הָאֱמוּנָה'.

וּמַחְמַת שֶׁ'חֲרוּן־אַפּוֹ' כָּרָע, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(תַּהֲלִים ל, ו): "כִּי רָגַע בְּאֶפְסוֹ" - עַל־
יְדִיָּזָה אֵין נִרְגָּשׁ, אֲלֹא כְּשִׁישׁ 'עֲבוּדַת־
אֱלִילִים' בְּעוֹלָם.

אֲבָל בְּלֹא 'עֲבוּדַת־אֱלִילִים', אֲלֹא ב'חֲסָרוֹן
מְשִׁלְמוֹת אֱמוּנָה' - אֲזִי בּוֹדְאִי אֵינוֹ
נִרְגָּשׁ 'מַעַט הַחֲרוּן־אַף' שֶׁבְּחֶלֶק הָרָגַע, וְאֵין
נִכְרַח 'הַסְתַּרְת פָּנֵי הַשֵּׁם'.

אֲבָל הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שֶׁל ה'חֲרוּן־אַף' כְּשֶׁבָּא
לְהַצִּדִּיקִים - אֲזִי מִסְתִּירִים פְּנֵיהֶם
מִהָעוֹלָם, וְאֵינֶם רוֹצִים לְהִנָּהִיג אֶת הָעוֹלָם.

וּמַחְמַת שֶׁ'חֲרוּן־אַף' הוּא מַעַט מִן
הַמַּעַט מִחֶלֶק הָרָגַע, עַל־יְדִיָּזָה
אֵינֶם תּוֹלִים 'הַסְתַּרְת פְּנֵיהֶם' בְּרָגָז, אֲלֹא
תּוֹלִים 'הַסְתַּרְת פְּנֵיהֶם' בְּקִטְנוּתָם, "וְעוֹשִׂים
עֲצָמָן כְּשִׁירִים" (רַאשֵׁי־הַשָּׁנָה יז: מְגִלָּה טו: סִנְהֶדְרִין
קיא:), וְאוֹמְרִים שֶׁאֵינֶם רְאוּיִין לְהִנָּהִיג הָעוֹלָם.

וּבִאֲמָת: גַּם הֵם אֵינֶם יוֹדְעִים וּמְרַגְּשִׁים
אֶת ה'חֲרוּן־אַף', כִּי הוּא מַעַט מִן
הַמַּעַט.

לד.

(ח"א קנה, א)

וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת לד, ו; בְּמִדְבָּר יד, יח): "אֲרָךְ
אֶפְסִים" - הֵינּוּ: מַה שֶּׁאֵינוֹ יָרָא מְשׁוֹם
דְּבַר, וְאֵינוֹ מְשַׁגֵּיחַ עַל שׁוֹם בְּטוּל וּבְלִבּוֹל
בְּעֲבוּדָתוֹ, רַק עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ, זֶה בְּחִינַת

"אֶרֶךְ-אֲפִים" - שֶׁאֵין שׁוּם דָּבָר יָכוֹל לְבַלְבֵּל אוֹתוֹ, כִּי לֹא אִכְפַּת לֹה שׁוּם דָּבָר, רַק עוֹשֶׂה אֶת שְׁלֹ בַעֲבוּדָתוֹ אֶת הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ.

כִּי "אֶרֶךְ אֲפִים" הוּא תְלוּי בְּבַחֲיִנַת 'אֱמוּנָה', כִּי "כָּל זְמַן שֵׁשׁ עֲבוּדָה-זָרָה בָּעוֹלָם, חֲרוּן-אֵף בָּעוֹלָם" (סְפָרֵי פְרָשֶׁת רָאָה).

אָבֵל עַל-יָדֵי 'אֱמוּנָה', שֶׁהוּא 'הַפֶּךְ עֲבוּדָה-זָרָה' - נִתְבַטֵּל ה'חֲרוּן-אֵף', וְזוֹכִין ל'אֲרִיכַת-אֲפִים', שֶׁהוּא 'הַפֶּךְ הַחֲרוּן-אֵף'.

הֵינּוּ: שִׁזּוּכָה עַל-יָדֵי 'אֱמוּנָה', ל'אֲרִיכַת-אֲפִים' - שֶׁיֵּאָרֵךְ אָפּוֹ עַל כָּל דָּבָר בְּלִבּוֹל וּמְנִיעָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּתַפְלָתוֹ וְעֲבוּדָתוֹ, שֶׁיִּסְבֵּל הַכֹּל, וְלֹא יִתְעַצֵּב וְלֹא יִתְעַצֵּל עַל-יַדֵּי-זָה בְּכָל, רַק יַעֲצֹר רוּחוֹ וְלֹא יִכְפַּת לֹה בְּכָל, וְיַעֲשֶׂה אֶת שְׁלֹ בַעֲבוּדָתוֹ, וְיַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְלֹא יַחֲוֹשׁ עַל כָּל הַבְּלִבּוֹלִים וְהַמְנִיעוֹת בְּכָל.

לה.

(ח"א רטו)

"כָּל-זְמַן שֵׁשׁ עֲבוּ"ם בָּעוֹלָם, חֲרוּן-אֵף בָּעוֹלָם" (סְפָרֵי פְרָשֶׁת רָאָה), וְכִשְׁמַמְתִּיקִין הַדִּין וְהַחֲרוּן-אֵף, נִמְתָּק הָעֲבוּ"ם וְנַעֲשִׂין גָּרִים.

וְזֶה הִיָּה עֲבוּדַת מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עָלִי-הַשְּׁלוֹם, כָּל יָמֵי חַיָּיו, וְגַם לְאַחַר מוֹתוֹ, כִּי הִשְׁתַּדֵּל לְקָרֵב הָעֲרֵב-רַב כְּדִי לַעֲשׂוֹת גָּרִים, וְגַם בְּמוֹתוֹ נִקְבֵּר "מוֹל בֵּית פֶּעוֹר" (דְּבָרִים ל"ד, ו) - "כְּדִי לְהַמְתִּיק הָעֲבוּ"ם" (סוֹטָה י"ד. פְּרָקִי-דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פ"מ"ד), כְּדִי שֶׁיִּהְיוּ נַעֲשִׂין גָּרִים.

כִּי כָּל עֲבוּדַת מֹשֶׁה - לְהַמְתִּיק ה'חֲרוּן-אֵף' שֶׁל הָעֲבוּ"ם לְרַצּוֹן, וְעַל-כֵּן 'מֹשֶׁה' עוֹמֵד בֵּין 'שְׂמֹד' לְרַצּוֹן, כִּי מִסְפַּר 'מֹשֶׁה'

הוּא מִמְצָע בֵּין מִסְפַּר 'שְׂמֹד' לְמִסְפַּר 'רַצּוֹן', כִּי הוּא עוֹמֵד תָּמִיד לְהַמְתִּיק ה'שְׂמֹד' לְהַפְכָּה לְרַצּוֹן.

לו.

(ח"ב סב)

אָפֵלּוּ כִּשְׁאִין עוֹבְדִין עֲבוּדָה-זָרָה, יֵשׁ פָּגַם עֲבוּדָה-זָרָה, כִּי 'קִלְקוֹל הָאֱמוּנָה' הִיא גַם-כֵּן בַּחֲיִנַת 'עֲבוּדָה-זָרָה'.

וְכִמּוֹ שְׁמוּבָא בְּשֵׁם הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ('צִנְאֵת-הַרִיב' ש'; 'דְּגִל-מַחֲנֵה-אֲפִרִים' ו'מֵאוֹר-עֵינַיִם' בְּכִמְהָ מְקוֹמוֹת): עַל פֶּסוּק (דְּבָרִים י"א, טז): "וְיִסְרְתֶם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹקִים אֲחֵרִים" - "שֶׁתִּכְּף כְּשִׁפְרִים מִהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, הוּא בַּחֲיִנַת עֲבוּדָה-זָרָה".

וְעַל-יָדֵי ה'נְסִיעוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל' - דֵּהֵינּוּ: הַנְּסִיעוֹת שֶׁבְּנֵי-יִשְׂרָאֵל נוֹסְעִין מִמְּקוֹם לְמְקוֹם - נִתְכַּפֵּר.

וְ"כָל-זְמַן שֵׁשׁ עֲבוּדָה-זָרָה בָּעוֹלָם, חֲרוּן-אֵף בָּעוֹלָם" (סְפָרֵי פְרָשֶׁת רָאָה). נִמְצָא: כִּשְׁנֵת־כַּפֵּר 'פָּגַם עֲבוּדָה-זָרָה' בַּנֶּ"ל, נִמְתָּק ה'חֲרוּן-אֵף', וְנִמְשָׁךְ 'רַחֲמָנוּת'.

"וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמָךְ וְהִרְבֶּךְ" (דְּבָרִים י"ג, יח)

תִּנְיָא: רַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּרַבִּי אֹמֵר: "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמָךְ וְהִרְבֶּךְ" - כָּל הַמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, מְרַחֲמִין עָלָיו מִן-הַשָּׁמַיִם; וְכָל שֶׁאִינוֹ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, אֵין מְרַחֲמִין עָלָיו מִן-הַשָּׁמַיִם. (שִׁבְתָּ קִנְא:)

לז.

(ח"א י"ד, ט"א)

עַל-יָדֵי תַפְלָה בְּשִׁלְמוֹת, נִמְשָׁךְ 'שְׁלוֹם הַכֹּלְלִי'. וְעַל-יָדֵי-זֶה, כָּל הַבְּרִיּוֹת מְרַחֲמִין אֶחָד עַל חֵבְרוֹ, וְיֵשׁ שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וְכַאֲשֶׁר יִהְיֶה לְעֵתִיד-לְבוֹא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה י"א, ו): "וְגַר זָאֵב עִם כֹּבֶשׂ".

וְעַל-יְדֵי-זֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עַל כָּל־
בְּבַחֲיִנַת (תהלים קמה, ג):
"וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו", וּבְמֵאֵמֶר חַז"ל (שבת
קנא:): "כָּל הַמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, מְרַחֲמִין
עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם", כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (דברים יג, יח):
"וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמָהּ".

לח.

(ח"א קיט)

"הַנִּכְנָס לְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה בְּשַׁבָּת, אוֹמֵר:
יְכוּלָה הִיא שְׁתַּרְחֵם" (שבת יב.).

כִּי כְּשֶׁאָדָם צָרִיךְ לְרַחֲמִים - הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
שׁוֹלֵחַ לוֹ רַחֲמָנוּת, שֶׁהוּא יְרַחֵם עַל
אֲחֵר. וְעַל-יְדֵי-זֶה מְרַחֲמִין עָלָיו, כִּמּוֹ
שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (שבת קנא:): "כָּל הַמְּרַחֵם עַל
הַבְּרִיּוֹת, מְרַחֲמִין עָלָיו", וּכְמוֹ שֶׁכְּתוּב (דברים
יג, יח): "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמָהּ".

וּמִדַּת הָרַחֲמָנוּת תְּלוּי בַּדַּעַת. מִי שֶׁיֵּשׁ
לוֹ יָדְעָה, יֵשׁ לוֹ רַחֲמָנוּת. כִּי 'פַּעַם'
שֶׁהִיא 'הַפֶּךְ הָרַחֲמָנוּת', הוּא מַחֲמַת 'פְּסִילוּת',
כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (קהלת ז, ט): "פַּעַם בָּחִיק בְּסִילִים
יָנוּחַ".

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַז"ל (ברכות לג, סנהדרין צב.):
"כָּל מִי שֶׁאֵין בּוֹ יָדְעָה, אֲסוּר
לְרַחֵם עָלָיו" - כִּי אִם אֵין בּוֹ יָדְעָה, אֵין בּוֹ
'רַחֲמָנוּת' - כִּי "כָּל הַמְּרַחֵם מְרַחֲמִין עָלָיו"
- אֲבָל אִם אֵין בּוֹ רַחֲמָנוּת, אֲסוּר לְרַחֵם
עָלָיו.

נִמְצָא: זֶה הַחוּלָה שֶׁצָּרִיךְ לְרַחֲמִים,
צָרִיךְ שִׁיחִיָּה לוֹ רַחֲמִים עַל
אֲחֵרִים, וְזֶה תְּלוּי בַּדַּעַת כִּנ"ל. וְשַׁבָּת הוּא
בְּחִינַת 'דַּעַת', כִּי כָּל 'יְמוּת-הַחַל' כְּתִיב
(במדבר יא, ח): "שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ", "בְּשִׁטּוֹתָא"
(זוהר בשלח סג.) - אֲבָל בְּשַׁבָּת נִמְשָׁךְ הַדַּעַת
לְכָל-אֶחָד.

וְזֶה שֶׁאוֹמְרִין הַמְּבַקְרִים לְהַחוּלָה: "יְכוּלָה
הִיא שְׁתַּרְחֵם" - הֵינּוּ: שֶׁהַשַּׁבָּת
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'דַּעַת', "יְכוּלָה שְׁתַּרְחֵם",
לְשׁוֹן 'נוֹכַח'.

הֵינּוּ: "שְׁתַּרְחֵם אֹתָהּ", "שִׁיחִיָּה לָךְ
רַחֲמִים עַל אֲחֵרִים", עַל-יְדֵי הַדַּעַת
שֶׁיֵּשׁ לָךְ מִבְּחִינַת 'שַׁבָּת'. וְכִיּוֹן שִׁיחִיָּה לָךְ
'רַחֲמִים', בּוֹדֵאי יְרַחֲמוּ עָלֶיךָ מִן-הַשָּׁמַיִם,
כִּנ"ל.

"בָּנִים אַתֶּם לָהּ אֱלֹמִיכֶם" (דברים יד, א)

לט.

(ח"ב ה, טו)

יֵשׁ בְּחִינַת 'בֶּן', שֶׁמִּחֲפֵשׁ בְּגִזְיָא דְּמַלְכָּא
כִּמּוֹ 'בֶּן' (זוהר בְּהַר קִיָּא:). וְיֵשׁ בְּחִינַת
'עֶבֶד', שֶׁאֵין לוֹ רַק לַעֲשׂוֹת עֲבוּדָתוֹ שֶׁנִּתְּנָה
לוֹ, וְאֲסוּר לוֹ לְשָׂאֵל שׁוֹם טַעַם וַחֲקִירָה עַל
עֲבוּדָתוֹ - כִּי הוּא מְחַיֵּב רַק לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ,
דִּהֵינּוּ עֲבוּדָתוֹ שֶׁנִּתְּנָה לוֹ לַעֲשׂוֹת.

אֲבָל יֵשׁ 'בֶּן' שֶׁאֻזְהַב כָּל-כֶּךָ אֶת אָבִיו - עַד
שֶׁמַּחֲמַת הָאֲהָבָה, הוּא עוֹשֶׂה 'מַעֲשֵׂה
עֶבֶד', מֵה שֶׁעֶבֶד פֶּשׁוּט צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת,
וְהוֹלֵךְ וְקוֹפֵץ בְּתוֹךְ קִשְׁרֵי הַמַּלְחָמָה,
וּמַגְלִגֵּל עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי רָפֶשׁ וְטִיט לַעֲשׂוֹת
נַחֲת-רוּחַ לְאָבִיו, מֵה שֶׁאֲפָלוּ עֶבֶד פֶּשׁוּט לֹא
הָיָה עוֹשֶׂה.

וְאִזִּי כְּשֶׁאָבִיו רֹאֶה אֲהָבָתוֹ הַחֲזָקָה כָּל-
כֶּךָ, עַד שֶׁמִּשְׁלִיךְ עֲצָמוֹ לְעֲבֻדוֹת
גָּמוּר בְּשִׁבִּיל אֲהָבָתוֹ - אִזִּי הוּא מְגַלֵּה לוֹ גַּם
מֵה שֶׁאֵין נִמְסָר אֲפָלוּ לָבֶן.

כִּי אֲפָלוּ ה'בֶּן' שֶׁמִּחֲפֵשׁ בְּגִזְיָא דְּמַלְכָּא -
יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁאֲסוּר לְכַנֵּס לָשֵׁם - הֵינּוּ
הַשְּׂגוֹת שֶׁאֵינּוּ מְשִׁיג אוֹתָם.

אבל על־ידי שְׁמִסְלָק כָּל חֲכָמָתוֹ וּמִשְׁלִיךְ
עַצְמוֹ לְעַבְדוֹת כַּנ"ל - עַל־יְדִי־זָה
אָבִיו מֵרַחֵם עָלָיו, וּמַגְלָה לוֹ מַה שְּׁאִינוֹ נִמְסָר
אֲפֹלוּ לָבֶן.

הִינֵנו: שְׁנִתְגַּלָּה לוֹ בַּחֲנִינָה "צָדִיק וְרַע לוֹ,
רָשָׁע וְטוֹב לוֹ", מַה שְּׁגַם מִשָּׁה בַּחֲיָיו
לֹא הָשִׁיג, הִינֵנו בַּחֲנִינָה: "צָדִיק וְרַע לוֹ, רָשָׁע
וְטוֹב לוֹ" (בְּרַכּוֹת ז).

מ.

(שיחות-הַר"ן ז)

טוֹב מְאֹד מִי שְׁיָכוֹל לְשַׁפֵּךְ שִׁיחוֹ לַפָּנִי
הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, כִּבֵּן
הַמִּתְחַטֵּא לַפָּנִי אָבִיו. כִּי הֲלֹא הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ
כִּבְר קִרְאָנוּ 'בָּנִים', כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יד, א):
"**בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם**".

עַל־כֵּן טוֹב מְאֹד לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ וְצַעְרוֹ
לַפָּנִי יִתְבָּרֵךְ, כִּבֵּן שְׁקוּבֵל לַפָּנִי
אָבִיו בַּתְּנוּעוֹת שֶׁל חֵן וְרַחֲמִים (שְׁקוּרִין
פִּיעֵשֶׁטְשׁוֹן).

וְאַף אִם נִדְמָה לְהֶאָדֶם, שְׁלָפִי מַעֲשִׂיו אִינוֹ
כִּבֵּן לַפָּנִי יִתְבָּרֵךְ, עַם־כָּל־זָה הֲלֹא
הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ קִרְאָנוּ 'בָּנִים' כַּנ"ל, כִּי "בֵּין כָּךְ
וּבֵין כָּךְ קְרוּיִים לָךְ בָּנִים" (קְדוּשִׁין לו.). וְאִם
עֲתָה הוּא מְגַרֵשׁ אוֹתִי חֲסִיד־שְׁלֹמֶם מִבַּחֲנִינָה
'בֶּן' - "הַטוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה" (דְּבָרֵי־הַיָּמִים א יט,
יג), עָלִי לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלִי, לַעֲשׂוֹת עֲצָמִי
כִּבֵּן.

וְכֵּמָה טוֹב כְּשִׁיכוֹל לְעוֹרֵר לְבֹו בַּתְּחִנוּנִים,
עַד שְׁיִבְכָּה וַיִּזְרִיד דְּמָעוֹת כִּבֵּן לַפָּנִי
אָבִיו.

כִּמּוֹ־כֵן לְעֵנִין כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הַבָּאִים עַל
הָאָדָם לְבַלְבְּלוֹ, אַחֲר־כָּךְ עוֹזְרוֹ
הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ וְשׁוֹלֵחַ לוֹ מַחֲשָׁבָה אַחֲרֵת שֶׁל
הַתְּקַרְבוֹת.

כִּבֵּן לְעֵנִין הַנ"ל: שְׁלַפְעָמִים יִדְמָה
לְהָאָדָם בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שְׁאִינוֹ רָאוּי
לְהִיּוֹת כִּבֵּן לַפָּנִי יִתְבָּרֵךְ וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה - אַף־
עַל־פִּי־כֵן עָלָיו לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלֹו כַּנ"ל,
וְאַחֲר־כָּךְ יַעֲזְרוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ וַיִּשְׁלַח לוֹ
מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הַתְּקַרְבוֹת.

"כִּי 'עַם קְדוֹשׁ' אַתָּה לַה' אֱלֹהֶיךָ, וּבָךְ בָּחַר ה'
לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סֻגְלָה" (דְּבָרִים יד, ב)

מא.

(ח"א כא, ט - נֶאֱמָרָה בְּשִׁבְת־נַחֲמוֹ שְׁנֵת תַּקֵּס"ד)

אֲנַחֲנוּ נִקְרָאִים (דְּבָרִים ז, ו; יד, ב): "**עַם סֻגְלָה**"
- כִּמּוֹ 'סֻגְלָה' שְׁעוֹשִׂין לְרַפּוּאָה,
אַף־עַל־פִּי שְׁאִין הַטָּבַע מַחֲיֵב שִׁיחָה זֶה
לְרַפּוּאָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן מְסַגֵּל לְרַפּוּאָה, וְזֶה
'לְמַעַלְה־מַהֲטָבַע' שְׁאִין הַשְׁכָּל־הָאֲנוּשִׁי מִבֵּין.

כִּמּוֹ־כֵן לָקַח אוֹתָנוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ לְעַם
סֻגְלָתוֹ, אַף־עַל־פִּי שְׁאִין הַשְׁכָּל
הָאֲנוּשִׁי מִבֵּין, אִיךְ לָקַח עִם מִתּוֹךְ עַמִּים -
כִּמּוֹ: "בַּשַּׁעַת 'קְרִיעַת יַם־סוּף' שְׁקַטְרַג מִדַּת־
הַדִּין: הִלְלוּ עוֹבְדֵי עַבּוֹ"ם" וְכו' (זֶהַר תְּרוּמָה קע:),
אַף־עַל־פִּי־כֵן לָקַח אוֹתָנוּ לְ"עַם קְדוֹשׁ" (שָׁם).

נִמְצָא: שְׁזָה כִּמּוֹ 'סֻגְלָה', 'לְמַעַלְה־
מַהֲטָבַע', לְמַעַלְה מַשְׁכָּל־אֲנוּשִׁי,
וְזֶה בַּחֲנִינָה 'מְקִיפִין'.

וְכִּי שְׁזָכָה לֵאלֹלוֹ ה'מְקִיפִין', לְהוֹלִיד אוֹתָם
וְלְהַכְנִים אוֹתָם בַּפָּנִים, נִמְצָא שְׁזָכָה
לְהַבִּין אֶת ה'סֻגְלָה'.

כִּבֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד לָפִי בַּחֲנִינָתוֹ יֵשׁ לוֹ
פָּנִימִי וּמִקְיָה, וְכָל מַה שְּׁחַנְגָנוּ הַשֵּׁם
לְהַבִּין וּלְחַדֵּשׁ אִיזָה דָּבָר וְלְהַכְנִים הַמְקִיף

לפנים - בודאי הישר מחיב לגלות הסגלה
ל"עם סגלה", ולהיטיב מטובו לאחרים.

מב.

(ח"א לה, א)

'חכמה' היא שרש כל הדברים, כמו
שכתוב (תהלים קד, כד): "כלם
בחכמה עשית". לכן צריך כל אחד לשמור
את שכלו, מ'שכליות-חיצוניות'.

ישראל הם "עם קדוש" (דברים ז, ו; יד, ברכא;
כו, יט), וכל אחד ואחד מישראל,
יש לו "חלק אלוף ממעל" (איוב לא, ב), שהוא
בחינת 'חכמה', כמו שכתוב: "כלם בחכמה
עשית".

ועל-שם-זה נקראים ראשית, כמו
שכתוב (ירמיה ב, ג): "קדש
ישראל לה' ראשית" וכו'.

וכשאדם מכניס בתוך 'שכלו' הקדש,
מחשבות-חיצוניות, הם
'חכמות חיצוניות' - אזי נתמעט 'קדשת
שכלו', כפי תפיסת המקום של 'חכמה-
חיצוניות', 'שכל-חיצוני', בתוך 'שכל-
הקדש'. ומחסר 'מקום הקדשה'. ועל-זה
ה'שכל', מתלקטים ומתחברים כל המדות
רעות ומגנות.

מג.

(ח"א קא)

בכל אדם ואדם בעצמו יש בחינת 'אנפין-
נהירין', שהם בחינת קדשת ישראל
"עם קדוש" (דברים ז, ו; יד, ברכא; כו, יט),
הרחוקים בשרשם מכל המדות והתאוות.

ויש בו 'אחיזת השבעים עכו"ם', שהם
בחינת 'אנפין-חשוכין', שהם בחינת

ה'תאוות ומדות רעות', שכלם הם מבחינת
ה'שבעים עכו"ם', שהם 'אנפין-חשוכין'.

ואי-אפשר לו לצאת מזה - פ"אם על-
ידי ה'תורה', שהיא בחינת
'אנפין-נהירין', שהיא ההפך מכל התאוות
והמדות שהם בחינת 'אנפין-חשוכין',
שמשם נמשכין כל העברות חסוֹשֶׁלֹם.

מד.

(ח"ב ז, גיא - על-פי 'קצור לקוטי-מוהר"ן')

עקר ה'רחמנות' הוא: כשישראל "עם
קדוש" (דברים ז, ו; יד, ברכא; כו, יט),
נופלין חסוֹשֶׁלֹם בעוונות רחמנא-לצלן. פי
זהו ה'רחמנות' הגדול מכל מיני 'רחמנות'.

פי כל היסורים הקשים שבעולם - אינם
נחשבים כלל, כנגד המשאוי הכבד של
עוונות חסוֹשֶׁלֹם.

פי ישראל "עם קדוש" - לפי גדל
קדשתם משרשם, וגדל רוחניותם
ודקותם, אינם יכולים לשא עליהם כלל,
ה'משאוי הכבד של עוונות', אפלו יום אחד.

וה'פנהיג-האמת' - הוא 'רחמן' מאד,
ומרחם על ישראל
"עם קדוש" להוציאם מעוונות.

מה.

(ח"א קכג)

ישראל בעת 'קבלת-התורה', היו להם
'חכמות גדולות' - פי אז היו
עובדי עבודה-זרה שבימיהם וכו'.

ולולי שהיו משליכין מעצמן ה'חכמות',
לא היו מקבלים ה'תורה', פי היו
יכולים לכפר בכל חסוֹשֶׁלֹם, ולא היה
מועיל להם כל האותות והמופתים הנוראים.

אך ישראל "עם קדוש" (דברים ז, ו; יד, ב"כא; כו, יט), ראו ה'אמת, והשליכו ה'חכמות, "והאמינו בה" ובמשה עבדו" (שמות יד, לא), ועל-ידי-זה קבלו התורה.

מו.

(ח"ב עח)

ישראל "עם קדוש" (דברים ז, ו; יד, ב"כא; כו, יט), באים לפעמים במקומות שהיו רחוקים מאד מאד מ'קדשת-ישראל'. כגון: במקום שהיה מתחלה של עכו"ם, וגם עכשו הוא ברשות מי שהוא רחוק מאד מ'קדשת-ישראל, וישראל באים לשם, וכובשים המקום ומקדשין אותו, שיהיה 'מקום ישראלי', שזהו גם-כן בחינת 'ארץ-ישראל'.

"כי עם קדוש אתה לה' אלוקיך" (דברים יד, כא)

"כי עם קדוש אתה לה'" - מדש את עצמך במתן לך. (רש"י; ספרי ראה נא)

מז.

(ח"א קמד)

אצל הצדיק, אין חלוק בין ה'חיים' ובין 'לאחר מיתה' - כי גם 'לאחר מיתה' הוא עובד את השם-יתברך.

ואין זה החלוק, אלא אצל זה האדם שנמשך אחר 'תאוות אכילה ושתיה' כל ימיו, ולאחר מיתה אין אוכל ושותה - זה נקרא 'מת', וה'מיתה' נפרת אצלו.

ויש ימים שהתרה אכילה ושתיה, כמו שאמרו חז"ל (פסחים סח:): "חציו לה' וחציו להם". וה'צדיק' - אפלו בזאת ה'חצי' הוא בובש את יצרו, ואוחז את תאוותו בידו.

וזהו (קהלת רבה א, לב): "אין אדם מת, וחצי תאוותו בידו". "וחצי תאוותו בידו" - אפלו זאת ה'חצי' שהתר לו, אפלו בזה הוא אוהז "תאוותו בידו". בודאי זה "אין מת" - אלא תמיד 'חי', אפלו 'לאחר מיתה'. ואין חלוק אצלו בין 'מיתה' ל'חיים', כי תמיד הוא עובד השם.

מח.

(לקוטי-הלכות, מאכלי-עופו"ם א, בסוף - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א יט, 'תפלה לחבוקוק')

צריך לשמר עצמו מאד אפלו מ'תאוות' של התר, כמו שאמרו רז"ל (יבמות כ. ספרי ראה נא): "**קדש עצמך במתן לך**" - שזה בחינת 'שלמות לשון-הקדש על-ידי תרגום'.

כי צריך להשלים בחינת ה'קדשה', על-ידי בחינת ה'התר', שהוא בחינת 'תרגום'. דהיינו: לשבר 'תאוות ההתר', ולנהוג 'קדשה' בכל דרכיו, אפלו של 'התר' - כדי לשבר ה'דע-שבתרגום' שבבחינת 'התר', ולהעלות ה'טוב' שיש שם אל ה'קדשה', להשלים 'לשון-הקדש' על-ידי-זה.

וזה בחינת מה שכתב רבנו במאמר "אני ה' הוא שמי" (לקוטי-מוהר"ן ח"א יא): שיש שני בחינות ב'שמירת-הברית': (א) בחינת 'משבת לשבת'. (ב) ובחינת 'זווג ימי החל', רק שיהיה נשמר בהתר על-כל-פנים.

כי 'ימי-החל' הן הן בחינת 'התר' - כמו שאמר רבנו שם: ש'ששת ימי החל' הם בבחינת 'מט"ט', "שש-לטנותיה בימי החל" (תקוני-זוהר ב: לד), שזה הוא בחינת 'תרגום'.

אבל צריך האדם "לקדש עצמו במתן לו" (יבמות כ. ספרי ראה נא) - דהיינו: לצאת מבחינת 'התר' לבחינת 'קדשה',

דְּהִינּוּ: בְּחִינַת 'מִשְׁפַּת לְשַׁבַּת' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'שְׁלֵמוֹת הַקֹּדֶשׁ שֶׁל שְׁמִירַת־הַבְּרִית', בְּחִינַת: "קֹדֶשׁ עֲצֻמָּה בְּמִתָּר לָךְ".

מ.ט.

(לְקוּטִי־הַלְכוֹת, עֲרֻלָּה ד', יח – ע"ל-פי לְקוּטִי־מֹהֲרָן ח"ב א', תִּקְעוּ מִמִּשְׁלָה')

'שֶׁלֶש' מִדּוֹת, 'מִמּוֹן' ו'מִשְׁגָּל' ו'אֲכִילָה' – אֶף־עַל־פִּי שְׁצָרִיכִין הַתְּגַבְּרוֹת גְּדוֹל וקֹדֶשׁ גְּדוֹלָה לְשַׁבֵּר כָּל אֵלּוֹ הַתְּאֻוֹת בְּהִתֵּר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (יְבֻמוֹת כ. ספרי ראה נא): "קֹדֶשׁ עֲצֻמָּה בְּמִתָּר לָךְ" – אֶף־עַל־פִּי־כֵן בּוֹדָאי בְּהִכָּרַח שִׁישְׁתַּמֵּשׁ בְּאֵלּוֹ הַשְּׁלֵשׁ מִדּוֹת בְּקֹדֶשׁהּ, בְּשִׁבִּיל 'קִיּוֹם הָעוֹלָם'.

דְּהִינּוּ: שֶׁכָּל מִדָּה מֵאֵלּוֹ הַשְּׁלֵשׁ, צָרִיכִין לְתַקֵּן לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל כָּל הָרַע שָׁבוּ, וּלְבַרֵּר הַטּוֹב שָׁבוּ, כִּי יֵשׁ בָּהֶם 'טוֹב וָרַע', כִּי בְּקֹדֶשׁהּ צָרִיכִין כָּל אֵלּוֹ הַדְּבָרִים, וְאִי־אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת בְּלֻעָדָם.

כְּגוֹן: 'מִמּוֹן', שֶׁתְּאֻוֹת־מִמּוֹן הוּא בּוֹדָאי מִדָּה רָעָה מְאֹד, וְכַמְבָּאָר בְּדִבְרֵי אֲדָמוֹר ז"ל כְּמָה פְּעָמִים – אֲבָל אֶף־עַל־פִּי־כֵן בְּקֹדֶשׁהּ, בּוֹדָאי צָרִיכִין ה'מִמּוֹן', וְכַמְבָּאָר בְּדִבְרֵיו ז"ל 'מַעֲלַת מִמּוֹן־דְּקֹדֶשׁה'.

וְכֵן 'מִשְׁגָּל', בְּשִׁבִּיל 'קִיּוֹם־הָעוֹלָם' בְּקֹדֶשׁהּ וּבִטְהָרָה כְּרָאוּי – הוּא בּוֹדָאי מִצְוָה גְּדוֹלָה, כִּי הוּא מִצְוָה רִאשׁוֹנָה בַּתּוֹרָה.

וְכֵן 'אֲכִילָה' – בּוֹדָאי אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם בְּלֹא 'אֲכִילָה', וּמַחֲזִיב הָאָדָם לֵאכֹל בְּקֹדֶשׁהּ בְּשִׁבִּיל קִיּוֹם נַפְשׁוֹ, וּבִפְרָט בְּשִׁבְתּוֹת וַיָּמִים־טוֹבִים.

נִמְצָא: שֶׁכָּל אֵלּוֹ הַשְּׁלֵשׁ מִדּוֹת, צָרִיכִין בְּרוּר וְתַקּוּן. דְּהִינּוּ: לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבָּהֶם לְגַמְרִי, וּלְבַרֵּר רַק ה'טוֹב', לְהִתְנַהֵּג בָּהֶם בְּקֹדֶשׁהּ וּבִטְהָרָה כְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְזֶה בּוֹדָאי 'תְּכֵלִית הַקֹּדֶשׁה', שְׁצָרִיכִין לְקֹדֶשׁ עֲצֻמוֹ כָּל־כֶּךָ, עַד שִׁיִּגְרַשׁ מִמֶּנּוּ גַם 'אֲחִיזַת הַתְּאֻוָּה' הַנֶּאֱחָז בּוֹ מִחֻמַּת ה'יִנִּיקָה' – שְׁצָרִיכִין לְהִתְקַדֵּשׁ מְאֹד בְּאֵלּוֹ ה'שְׁלֵשׁ מִדּוֹת' אֶפְלוֹ בְּהִתֵּר, וְאֵל יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם לְצֻרָה עֲצֻמוֹ וְתְאֻוֹתָיו כָּלֵל, כִּי־אִם מָה שֶׁמִּכָּרַח לְעִבּוּדַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, בְּקֹדֶשׁהּ וּבִטְהָרָה גְּדוֹלָה, כְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

אֲבָל 'שֶׁלֶשׁ עִבּוּדוֹת', 'עִבּוּד־זָרָה' ו'גְּלוּי־עֲרִיּוֹת' ו'שְׁפִיכוֹת־דָּמִים' – צָרִיכִין לְשַׁבֵּרם וּלְבַטֵּלם לְגַמְרִי, בְּתֵכֵלִית הַשְּׁבִירָה וְהַבְּטוּל.

כִּי 'עִבּוּד־זָרָה', וְאֶפְלוֹ 'פְּגַם־אַמוּנָה' שֶׁהִיא בְּחִינַת 'עִבּוּד־זָרָה' – בּוֹדָאי צָרִיכִין לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל לְגַמְרִי, שֶׁלֹּא יִשָּׂאָר בָּנוּ חֶסֶד וְשָׁלוֹם, שׁוֹם שֶׁמִּץ 'עִבּוּד־זָרָה', דְּהִינּוּ: שֶׁלֹּא יִשָּׂאָר בָּאָדָם שׁוֹם נִדְנוּד פְּגַם־אַמוּנָה חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

וְכֵן 'גְּלוּי־עֲרִיּוֹת' – בּוֹדָאי אֲסוּר לְגַמְרִי, כִּי 'גְּלוּי־עֲרִיּוֹת' נִקְרָא בְּאִסּוּר, וּבְזֶה אֵין שׁוֹם 'טוֹב', וּבּוֹדָאי צָרִיכִין לְשַׁבֵּר לְגַמְרִי, שֶׁלֹּא יִשָּׂאָר בּוֹ שׁוֹם צַד הַרְהוּר כָּלֵל.

וְכֵן 'שְׁפִיכוֹת־דָּמִים', וְאֶפְלוֹ 'בְּזוּי־אַנְשִׁים' שֶׁנִּקְרָא 'שְׁפִיכוֹת־דָּמִים' – בּוֹדָאי אֲסוּר לְגַמְרִי.

נִמְצָא: שֶׁאֵלּוֹ הַשְּׁלֵשׁ עִבּוּדוֹת, צָרִיכִין לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל לְגַמְרִי, וְלֹא יִשָּׂאָר מֵהֶם שׁוֹם זָכָר כָּלֵל.

נ.

(לְקוּטִי־הַלְכוֹת, מְדוּשִׁין ג', ג)

בּוֹדָאי עֵקֶר הַנִּסְיוֹן וְהַבְּחִירָה שֶׁל אָדָם מִנְעוּרָיו, הוּא 'תְּאֻוֹת־נִאּוּף' שְׁבוּעֵר בְּאָדָם מִנְעוּרָיו, וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְרַחֵם עַל־עֲצֻמוֹ: לְשַׁבֵּר תְּאֻוָּה זֹאת בְּתֵכֵלִית, כִּי בְּשִׁבִּיל זֶה בָּא לְעוֹלָם, וְאִזּוֹ יִזְכֶּה לְמָה שִׁיִּזְכֶּה, לוֹ!

וְאָפְלוּ אם אינו גבור חיל לכבש את יצרו ותאותו לגמרי להיות קדוש בתכלית הקדשה פראוי, על-כל-פנים יחוס על-עצמו, ועל נפש בניו ובנותיו, וכל הדורות התלויים בו, ואל יפגם בברית באסור חסוֹשָׁלוֹם על-כל-פנים.

כִּי הָאָדָם מֵחַיִּב "לְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּמִתָּר לוֹ" (יבמות כ. ספרי ראה נא), והעקר בתאווה זאת, ששם עקר הקדשה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ויקרא-רבה כד, ו): **"כָּל מְקוֹם שֶׁאֵתָה מוֹצֵא גֵדֶר עֲרוּהָ, אֵתָה מוֹצֵא קִדְשָׁהּ"** וכו'.

אך על-כל-פנים ישמר עצמו מלבוא לידי עברה חסוֹשָׁלוֹם, בפרט בדורות הכלול, שגם להיות נשמרין מעברה גמורה חסוֹשָׁלוֹם, צריכין גם-כן מלחמות גדולות והתחזקות גדול, ותחנות ובקשות הרבה, והתקרבות לצדיקים וכשרים אמתיים, וכמה דרכי עצות קדושות, ולעסוק בתורה ותפלה ומצוות ומעשים טובים הרבה, כדי לזכות על-ידי-כל-זה להנצל מעברות חסוֹשָׁלוֹם.

כִּי גם מי שנשמר מעברות, אף-על-פי שאינו קדוש ופרוש פראוי, אף-על-פי-כן הוא גם-כן בכלל 'שמירת-הברית', כמבאר בהתורה "אני ה' הוא שמי" וכו' (לקוטי-מורה"ן ח"א יא): **"שֵׁשׁ יְחֻדָּא-עֲלָאָה וְיְחֻדָּא-תַתָּאָה, שְׁהִם בְּחִינַת 'שְׁמִירַת-הַבְּרִית' שְׁכָלוֹל מִשְׁתִּי בְּחִינֹת"**.

"לא תאכלו כל נבלה" (דברים יד, כא)

נא

(ח"א יב, א-בסוף)

'לָבוֹן' - הוא 'תלמיד-חכם שד יהודי', שתורתו להתייחר ולקנטר, ותלמיד-

חכם כזה, **"נבלה טובה הימנו"** (ויקרא-רבה א, טו; עין מתנות-כהנה).

בְּשָׁלוֹמֵי דִין איזה הלכה שחדשו התנאים - על-ידי-זה נתדבק רוח התנא עם רוח הלומד, ודומה באלו נושק את-עצמו עם התנא.

אָבֵל 'תְּלִמִיד-חָכָם שֶׁד יְהוּדִי' בְּשָׁלוֹמֵד גמרא או פסק-דין - עליו כתוב (משלי כז, ו): **"נִעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׁוֹנֵא"**.

כִּי התנא אינו יכול לסבל רוחו של 'תלמיד-חכם שד יהודאי', ובזרח מִמֶּנּוּ - **כִּי מִי יָכוֹל לִסְבֹּל לְנוֹשֵׁק אֶת-עַצְמוֹ עִם נִבְלָה, כָּל-שֶׁכֶּן שֶׁ"נִבְלָה טוֹבָה הִימֶנּוּ"**.

"עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר 'אֵת כָּל' תְּבוּאוֹת זֶרַעךָ" (דברים יד, כב)
- **עֲנִין 'מַעֲשֵׂר כֶּסֶּפִּים' -**

"אֵת כָּל" - לרבות רבית ופרקמטיא, וכל דבר שֶׁמֶרְוִיחַ בוֹ. (תוספות' תענית ט. בשם ה'ספרי')

"אֵת כָּל" - אפילו ממזבח. (פסיקתא רבתי פכ"ה)

נב

(ח"א רכא)

עַל-יְדֵי שנותנין 'מעשר', נצול משונאים - כי השם-יתברך מכסה אותו בידו ומצילו, כי **"הָאֱלֹקִים יִבְקֹשׁ הַנֶּרְדָּף"** (קהלת ג, טו), **"וְאָפְלוּ צַדִּיק רוֹדֵף אֶת הָרָשָׁע"** (ויקרא-רבה כז, ה).

וְזָה בְּחִינַת (ישעיה נא, טז): **"וּבְצֹל יָדִי בְּסִיתִיד"** - שֶׁהֵשֵׁם-יִתְבָּרַךְ 'מְכַסֶּה' עָלָיו בְּצֹל יְדוֹ וּמַצִּילוֹ.

וּבְשֶׁהֶנְרָדָף 'צדיק', שהוא סמוך להשם-יתברך - אֲזִי הוּא יִתְבָּרַךְ מַצִּילוֹ בִּידוֹ, כִּי הוּא סָמוּךְ לְהֵשֵׁם-יִתְבָּרַךְ.

אבל כְּשֶׁהִנֵּדֶף רָשָׁע - נִמְצָא שֶׁהוּא רְחוּק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאִף־עַל־פִּי־כֵן הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְצִילוֹ, כִּי "הֶאֱלָקִים יִבְקֹשׁ" וְכו' - אֲזִי כְּבִיכּוֹל מַגְדִּיל יָדוֹ וּמוֹשִׁיטָה וּמַחֲפָה עָלָיו, אִף שֶׁהוּא רְחוּק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

וְעַל־יָדֵי 'מַעֲשֵׂר' - נַעֲשֶׂה בַּחֲנִינָה "יָד הַגְּדוֹלָה" (שְׁמוֹת יד, לא). כִּי "יָד הַגְּדוֹלָה" הוּא בַּחֲנִינָה 'הַסִּתְּפָקוֹת', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּמִדְבָּר יא, כב): **"הֵצֵאן וּבִקֵּר יִשְׁחַט לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם, אִם אֵת כָּל דָּגֵי הַיָּם וְכו' וּמִצָּא לָהֶם",** וְתִרְגָּם אוֹנֶקְלוֹס: **"הִיִּסְפֵּק לָהֶן",** וְהַשִּׁיבוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ (שָׁם יא, כג): **"הִיד ה' תִּקְצֹר",** נִמְצָא: שֶׁבַּחֲנִינָה "יָד הַגְּדוֹלָה" הִיא יְכוּלָה לְהַסְפִּיקָם.

וְעַל־יָדֵי 'מַעֲשֵׂר', הוּא בַּבַּחֲנִינָה 'הַסִּתְּפָקוֹת' - כִּי "אֵין אָדָם מֵת וְחָצִי תַאֲוָתוֹ בִּידוֹ" (קֹהֶלֶת־רַבָּה ג, יג), כִּי "יֵשׁ לוֹ מָנָה מִבִּקְשׁ מְאֻתִּים" וְכו' (שָׁם), וְכָל מֶה שִׁישׁ לוֹ אֵין מְסַפִּיק לוֹ.

אבל בְּ'מַעֲשֵׂר' כְּתִיב (מִלָּאכִי ג, י): "הֵבִיאוּ אֵת כָּל הַמַּעֲשֵׂר אֶל בֵּית הָאוֹצֵר, וּבַחֲנוּנֵי נָא בָּזֹאת וְכו', עַד בְּלִי דִי", וּדְרָשׁוּ רַז"ל (שִׁבְתָּ לֵב): **"עַד שִׁיבְלוּ שִׁפְתוֹתֵיכֶם מִלֹּמַד דִּי".**

נִמְצָא: שֶׁעַל־יָדֵי 'מַעֲשֵׂר' - נַעֲשֶׂה בַּחֲנִינָה 'הַסִּתְּפָקוֹת', שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה "יָד הַגְּדוֹלָה". וְעַל־יָדֵי־זֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מוֹשִׁיט יָדוֹ וּמַכְסֶּה עָלָיו וְנִצּוֹל מִשּׁוֹנָאִים.

נג.

(סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יג מְשֻׁבָּעָה בַּעֲטָלְעָרִם, יוֹם הַשְּׁשִׁי, הַבַּעֲטָלְעָר הַשְּׁשִׁי בְּלֹא יָדִים)

בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי הָיוּ גַם־כֵּן שְׂמֵחִים. וְהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים: אֵיךְ לִוְקָחִין בְּכָאן אֵת אוֹתוֹ שֶׁהָיָה בְּלֹא יָדִים!?

וְהִנֵּה הוּא בָּא וְאָמַר הִנְנִי וְכו'! אַתֶּם סְבוּרִים שְׂאֲנִי בַּעַל־מוֹם בִּידִי, אֵין אֲנִי בַּעַל־מוֹם כָּלֵל עַל יָדִי, רַק בְּאַמַּת יֵשׁ לִי כַּח בִּידִי, רַק שְׂאִין אֲנִי מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַכַּח שְׁבִידִי בָּזָה הָעוֹלָם. כִּי אֲנִי צָרִיךְ אֵת הַכַּח לַעֲנֹן אַחֵר. וַיֵּשׁ לִי הַסִּכְמָה עַל־זֶה מִן הַמְּבַצֵּר שֶׁל מַיִם וְכו'.

כִּי פַעַם־אַחַת יִשְׁבְּנוּ יַחַד אֵיזָה אֲנָשִׁים. וְהָיָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִתְּפָאֵר בַּכַּח שְׁבִידִיו וְכו'.

אֶחָד הָיָה מִתְּפָאֵר שִׁישׁ לוֹ כַּח בָּזָה בִּידִיו: **שְׂאֲצֵל מִי שֶׁהוּא לוֹקָח וּמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, הוּא נוֹתֵן לוֹ וְכו',** וּמִמִּילָּא הוּא 'בַּעַל צִדְקָה'. וְשְׂאֲלָתִי אוֹתוֹ: **"אֵיזָה צִדְקָה אַתָּה נוֹתֵן?"** כִּי יֵשׁ 'עֲשֶׂרָה מִינֵי צִדְקָה'. הַשִּׁיב: **"שֶׁהוּא נוֹתֵן מַעֲשֵׂר!"**

אֲמַרְתִּי לוֹ: אִם־כֵּן אֵין אַתָּה יְכוּל לְרַפְּאוֹת אֵת ה'בֵּת־מִלְכָּה' - כִּי אֵין אַתָּה יְכוּל כָּלֵל לָבוֹא לְמִקְוָמָה. כִּי אֵין אַתָּה יְכוּל לָכֵנס כִּי אִם בַּחוּמָה אַחַת, בְּמִקְוֹם שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת שָׁם, וְעַל־כֵּן אֵינְךָ יְכוּל לָבוֹא לְמִקְוָמָה וְכו'. כִּי מִי שְׂאִין בִּידוֹ כָּל ה'עֲשֶׂרָה מִינֵי צִדְקוֹת', אֵינּוּ יְכוּל לָכֵנס לְתוֹךְ כָּל ה'עֲשֶׂרָה חוֹמוֹת', כִּי יִטְבַּע שָׁם בְּמַיִם.

וְהַמֶּלֶךְ וְחִילוֹ רָדְפוּ אַחֲרֶיהָ וְנִטְבְּעוּ בְּמַיִם וְכו'. וְאֲנִי יְכוּל לָכֵנס לְתוֹךְ כָּל ה'עֲשֶׂרָה חוֹמוֹת', וְאֲנִי יְכוּל לַחֲזֹר וְלִמְשֹׁךְ מִן ה'בֵּת־מִלְכָּה', כָּל ה'עֲשֶׂרָה מִינֵי חַצִּים' וְכו', וְאֲנִי יְכוּל לְרַפְּאוֹת אוֹתָהּ עַל־יָדֵי כָּל ה'עֲשֶׂרָה מִינֵי נְגִינָה', וְעַל כֵּן אֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ. נִמְצָא: שִׁישׁ לִי כַּח בָּזָה בִּידִי. וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמִתְנָה. וְנַעֲשֶׂה שָׁם שְׂמֵחָה גְּדוֹלָה וְחִדּוּהָ רַבָּה מְאֹד.

נד.

(חיי-מוהר"ן תצא)

כְּשֶׁבֹא מְלַעַמְבֶּעֶרְג, צֹוָה עָלֵינוּ: "שְׁלֹא לְהַתְעַנּוֹת בְּכָל" (הַתְעַנִּיתִים שְׁצֹוָה מִקֶּדֶם). וְצֹוָה עָלַי: "לִהְיוֹת נֹזֵהר בְּאֵלֹו הַחֲדָשִׁים (שֶׁל הַתְעַנִּיתִים), לְקַיֵּם מְצֻוֹת מַעֲשֵׂר, וּלְהַשְׁתַּדֵּל וּלְהַתְאֲמִץ בְּכָל עֵז בְּמִצְוָה זוֹ בְּכָל מָה דֹאפָשֵׁר."

גַּם אַחֵר שֶׁפִּטַּר אוֹתִי מִהַתְעַנִּיתִים, דִּבְרַתִּי עִמּוֹ מַעֲנִין מְצֹוָה הַנִּ"ל, וְאָמַר לִי: "שְׂאֵנִי צָרִיךְ גַּם עֵתָה לִזְהַר בָּזָה בְּכָל עֵז, וְאִפְלוּ בְּכָל הַשָּׁנָה בְּלֹא, רַק בְּאֵלֹו הַחֲדָשִׁים הַנִּ"ל יוֹתֵר וְיוֹתֵר."

נה.

(ספר-המדות, עניני 'מעשר')

[א] מִי שְׁנוֹתָן 'מַעֲשֵׂר' מִן מַעוֹתָיו, בְּנִיז נִצּוּלִים מִהַחֲלִי הַנִּקְרָא 'סְמָקָא' (בָּנִים נז).

[ב] עַל־יְדֵי 'מַעֲשֵׂר', נִתְבַּטְּלִים 'הִרְהוּרֵי זְנוּת' (הִרְהוּרִים ח"ב י; צִדְקָה ח"ב יא).

[ג] הַתּוֹרָה, וְהַמַּעֲשֵׂר, וְהַשִּׁבְתָּ - הֵם נוֹתְנִים חַיִּים גְּשָׁמִיִּים גַּם־כֵּן (לְמוֹד ח"ב ב; צִדְקָה ח"ב ב; שְׁבַת ח"ב א).

[ד] הַמַּעֲשֵׂר מְסַגֵּל לַעֲשִׂירוֹת, דּוֹקָא בְּאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל (מְמוֹן לג).

[ה] בַּעֲוֹן תְּרוּמוֹת וּמַעֲשֵׂרוֹת - הַשָּׁמַיִם נִעְצָרִים, וְהִיקָר הָיָה [צִדְקָה נז].

[ו] גָּדוֹל כַּח הַמַּעֲשֵׂר, שְׁמֵהֶפֶד הַקִּלְלָה לְבִרְכָּה (צִדְקָה ח"ב י).

"עֲשֵׂר תַעֲשֵׂר אֶת כָּל הַבּוֹאֹת זֶרַעךָ" (דְּבָרִים יד, כב)

"פֶּתַח תִּפְתָּח אֶת יָדְךָ לוֹ, וְהִעַבְטָה תַעֲבִיטָנוּ" (דְּבָרִים טו, ח)

"נָתַן תִּתֵּן לוֹ" (דְּבָרִים טו, י)

"פֶּתַח תִּפְתָּח אֶת יָדְךָ" (דְּבָרִים טו, יא)

"הִעֲנִיךָ תַעֲנִיךָ לוֹ" (דְּבָרִים טו, יד)

"נָתַן תִּתֵּן לוֹ" - אִפְלוּ מֵאֵה פְעָמִים. (רש"י: ספרי)

"עֲשֵׂר תַעֲשֵׂר" (דְּבָרִים יד, כב). זֶה שֶׁאָמַר הַכֹּתוּב (מִשְׁלֵי לא, כא): **"לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלַג כִּי כָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים".** חֲזָקִיָּה אָמַר: מִשְׁפָּט רְשָׁעִים בְּגִיהָנָם, שָׁנִים עֲשֵׂר חֲדָשִׁים. שִׁשָּׁה חֲדָשִׁים בַּחֲמָה, וְשִׁשָּׁה חֲדָשִׁים בַּצָּנָה. בְּתַחֲלָה הַקָּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְכַנִּסֵּן בַּחֲמָה וְכו', וְאַחֲרֵי־כֵן מוֹצִיאָן לִשְׁלַג וְכו', הַשְׁלַג הוּא צִלְמוֹת שְׁלֵהָן.

יְכַל אִף לִישְׁרָאֵל? - תִּלְמוּד־לוֹמַר: **"כִּי כָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים".** שָׁנִים, שָׁנִים, מִלָּה פְרִיעָה, צִיצִית תִּפְלִין, **"הִעֲנִיךָ תַעֲנִיךָ"** (דְּבָרִים טו, יד), **"נָתַן תִּתֵּן"** (דְּבָרִים טו, י), **"פֶּתַח תִּפְתָּח"** (דְּבָרִים טו, יא), **"עֲשֵׂר תַעֲשֵׂר"** (דְּבָרִים יד, כב). לְפִיכָךְ מִשָּׁה מְזַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל: **"עֲשֵׂר תַעֲשֵׂר"**. (תַּנְחוּמָא רָאָה יג)

נו.

(לְקוּטִי־הַלְכוֹת, תִּפְלִין ה, לט)

עַל־כֵּן נִקְרָאת (בְּרֵאשִׁית כג): "מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה" - עַל־שֵׁם 'חַיִּים־אַרְפִּים' שֶׁל הַצַּדִּיקִים, שֶׁקָּדְשָׁתָם וְחַיּוּתָם בְּפוּלָה תָּמִיד, כִּי בְּכָל־פַּעַם מוֹסִיפִין 'קִדְשָׁה עַל קִדְשָׁה', 'תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה', שְׂזָה עֵקֶר 'קִיּוּם־הַתּוֹרָה'.

בְּחִינַת (אִיּוֹב יא, ו): "כִּי כַפָּלִים לְתוֹשִׁיָּה", בְּחִינַת (מִשְׁלֵי לא, כא): "כִּי כָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים", "פֶּתַח תִּפְתָּח"; "הִעֲנִיךָ תַעֲנִיךָ"; "נָתַן תִּתֵּן" וְכו' (דְּבָרִים טו), כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (תַּנְחוּמָא רָאָה יג), בְּחִינַת 'מִשְׁנַה־תּוֹרָה', בְּחִינַת (ישַׁעְיָה סא, ז): **"לִכְן בְּאַרְצָם מִשְׁנָה יִירָשׁוּ".**

שְׁכָל־זָה הוּא בְּחִינַת 'חַיִּים־אַרְפִּים', 'חַיִּים־נִצָּחִיִּים', שְׁזוּכִין הַצַּדִּיקִים עַל־

ידי שמוסיפין וכופלין קדשתם בכל יום ובכל עת.

נז.

(לקוטי־הלכות, בשור־בחלב ה, בסוף)

דְּרָשׁוּ חֲז"ל (תנחומא ראה יג) על פסוק (משלי לא, כא): **"כִּי כָל בֵּיתָה לִבָּשׁ שָׁנִים"** – **"אַל תִּקְרִי שָׁנִים אֶלָּא שָׁנִים; שֶׁכָּל דְּבָרֵי־הַתּוֹרָה מְלַבָּשִׁים בְּכָפֶל, נִתּוֹן תִּתֵּן; הֶעֱנִק תִּעֲנִיק; פְּתוּחַ תִּפְתָּח"** (דברים טו) – **כָּל אֶלּוּ מַצִּילִין אוֹתוֹ מִשְׁלָג גִּיהֲנֹם"**. עד כָּאן לְשׁוֹן רַש"י (במשלי שם).

הֵינּוּ: בְּחִינַת 'עֲזוֹת וְעִקְשָׁנוֹת דִּקְדָּשָׁה, כִּמּוֹ שֶׁהִזְהִיר הוּא ז"ל וְאָמַר (לקוטי־מוֹהַר"ן ח"ב מו): **"שֶׁצָּרִיד הָאָדָם לִהְיוֹת עֹקֶשֶׁן גָּדוֹל בַּעֲבוּדַת־הַשֵּׁם"**.

וְזֶה הֶעֱנִין שֶׁל ה'עִקְשָׁנוֹת' – הוּא 'הַתְּחַזְּקוֹת נִפְלָא' לְבָלִי לִפְלֵ בָשׁוּם אַפֵּן בַּעֲוֹלָם, כִּאֲשֶׁר שִׁמְעֵתִי מִכִּמָּה בָּשָׂרִים, שֶׁעָקַר הַתְּחַזְּקוֹתָם הָיָה עַל־יַד־זֶה.

וְזֶה בְּחִינַת: **"כִּי כָל בֵּיתָה לִבָּשׁ שָׁנִים"** – דִּהְיִנוּ 'שָׁנִים', בְּחִינַת 'כְּפֹל', **"פְּתוּחַ תִּפְתָּח"** וכו'.

הֵינּוּ: שֶׁכָּל 'קִיּוּם־הַתּוֹרָה' תְּלוּי בָּזֶה – שִׁיתְחַזֵּק לְשָׁנוֹת וְלִכְפֹּל כָּל עֲבָדָא טוֹבָה, אוֹ לְמוֹד־הַתּוֹרָה וְכו', שֶׁהִתְחִיל לְהַרְגִּיל עֲצֻמוֹ – שִׁיתְחַזֵּק בְּכָל־פַּעַם, לַחֲזֹר וְלַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ הַדְּבָר־שֶׁבִקְדָּשָׁה, אֲפֹלוּ אֶלֶף פְּעָמִים, אֲפֹלוּ אִם עוֹבֵר עָלָיו מֵה שִׁעוֹבֵר.

כִּי זֶה עָקַר 'קִיּוּם־הַתּוֹרָה': **"שֶׁצָּרִיכִין לִהְיוֹת עֹקֶשֶׁן גָּדוֹל בַּעֲבוּדַת־הַשֵּׁם"** – לַעֲשׂוֹת הַדְּבָר־שֶׁבִקְדָּשָׁה, אֲפֹלוּ בְּדֶרֶךְ עִקְשָׁנוֹת, אֲפֹלוּ אֲלָפִים פְּעָמִים. וְלִבְלִי

לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם חִלְשׁוֹת־הַדַּעַת שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר וְהַסְטָרָא־אַחֲרָא וְהַלִּיצָנִים וְכו', מִחֲלִישֵׁין דַּעַתוֹ, רַק לַעֲשׂוֹת וְלַחֲזֹר וְלַעֲשׂוֹת הַדְּבָר־שֶׁבִקְדָּשָׁה, אֲפֹלוּ אֶלֶף פְּעָמִים.

בְּבִחִינַת: **"כִּי כָל בֵּיתָה לִבָּשׁ שָׁנִים"** – נִתּוֹן תִּתֵּן, פְּתוּחַ תִּפְתָּח". וְלֹא לְלַמֵּד עַל עֲצֻמוֹ יָצָא, אֶלָּא עַל כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה יָצָא – שֶׁצָּרִיכִין לִכְפֹּל הַדְּבָרִים־שֶׁבִקְדָּשָׁה בְּמָה פְּעָמִים, כִּי 'מַעוֹט רַבִּים שָׁנִים', וְעַל־כֵּן 'שָׁנִים' מְרַמְזִין עַל 'רַבּוּי בְּלִי שִׁעוֹר'.

וְכִמּוֹ שֶׁדְּרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (ספרי ראה סד) עַל פְּסוּק זֶה (דברים טו, י): **"נִתּוֹן תִּתֵּן"** – **"אֲפֹלוּ אֶלֶף פְּעָמִים"**. וְכֵן בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה כִּנ"ל – וְזֶהוּ עָקַר ה'הַתְּחַזְּקוֹת, כִּנ"ל.

וְזֶהוּ: **"כִּי כָל בֵּיתָה לִבָּשׁ שָׁנִים"** – הֵינּוּ: ה'גִּיהֲנֹם שֶׁל שְׁלָג' כִּנ"ל.

כִּי **"יֵשׁ גִּיהֲנֹם שֶׁל אֵשׁ וְגִיהֲנֹם שֶׁל שְׁלָג"** (תנחומא שם) – הֵינּוּ: **"גִּיהֲנֹם שֶׁל אֵשׁ מַגִּיעַ, עַל שְׁנֵתְחַמֵּם לְדָבָר עֲבָרָה רַחֲמָנָא לְצִלָּן"**, כִּמּוּבָא (לקוטי־תּוֹרָה, שְׁמוֹת), אֲבָל 'גִּיהֲנֹם שֶׁל שְׁלָג', הוּא עַל חִלְשׁוֹתוֹ אַחֲר־כֵּן, כִּשְׁבָא לוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת לְתַשׁוּבָה, כִּי **"הַכֹּל מִלְּאִים חֲרָטוֹת"**, כִּמּוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל.

אֲבָל עַל־פִּי־רַב: עָקַר עֲפוּבוֹ מִתְּשׁוּבָה, הוּא מַחֲמַת 'חִלְשׁוֹת־הַדַּעַת', שֶׁנִּדְמָה לוֹ: שֶׁאֵינוּ מוֹעִיל לוֹ עוֹד תְּשׁוּבָה, לְרַבּוּי עוֹנָנוֹתָיו הָעֲצוּמִים מְאֹד'.

וּבִפְרָט אוֹתָן שֶׁהִתְחִילוּ כְּבֹר לְהַתְּעוֹרֵר מִשְׁנֵתָם לְהַתְחִיל לָשׁוּב לַהֲשֵׁם־יִתְבָּרֵךְ, וְעַסְקוּ בַּתּוֹרָה וּבִמְצוֹת אֵיזָה זְמַן זְמָנִים, וְאַחֲר־כֵּן נִפְלוּ מִזֶּה – הָעָקַר הוּא מַחֲמַת 'חִלְשׁוֹת־הַדַּעַת', מַחֲמַת שִׁיּוּדַע

בַּעֲצֻמוֹ שֶׁכָּבֵד לְמַד תּוֹרָה וְעָשָׂה כַּמָּה מַצּוֹת
וְכוּ, וְאַף-עַל-פִּיכֶן הִתְגַּבֵּר עָלָיו הַיִּצְרָהָרַע
כָּל-כָּף, כַּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל-זֶה הָאָדָם בְּנַפְשׁוֹ.

וְיָמִי שֶׁנִּשְׁאָר בְּזֶה חֲסִי-שְׁלוֹם, וּמִנִּיחַ לְפָל
עֲצֻמוֹ עַל-יְדֵי הַסְתּוֹת וְרַעֲיוֹנִים שֶׁל
הַסְטֵרָא-אַחֲרָא כְּאֵלֶּה וְכֵאלֶּה - הוּא נִדּוֹן עַל
זֶה בְּגִיהֶנֶם שֶׁל שְׁלֹג, שֶׁהוּא 'קָרִירוֹת עֲצוֹם
וְיָמֵר'.

שֶׁהוּא 'מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה' - כִּי עַל שְׁנֵת קָרֵר
אַחֲר־כָּף עַל-יְדֵי 'חֲלִישׁוֹת' הַנ"ל,
עַל-כֵּן נִדּוֹן בְּ'קָרִירוֹת שֶׁל שְׁלֹג שֶׁל גִּיהֶנֶם'.

וְזֶהוּ בַּחֲנִינָה מֵה שְׁמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל
(תַּנְחוּמָא רָאָה יג): "שֵׁישׁ שְׂדֵנִים אוֹתָן
בְּגִיהֶנֶם, חָצִיו שֶׁל אֵשׁ, וְחָצִיו שֶׁל שְׁלֹג" -
הֵינּוּ כַּנ"ל: שְׂדֵנִין אוֹתוֹ עַל 'חֲמוּם הָעֵבֶרָה'
בְּגִיהֶנֶם שֶׁל אֵשׁ כַּנ"ל. וְעַל 'שְׁנֵת קָרֵר' עַל-
יְדֵי 'חֲלִישׁוֹת-הַדַּעַת' וְלֹא הִתְחַזַּק בְּתִשּׁוּבָה
כַּנ"ל - דִּנְיָן אוֹתוֹ בְּגִיהֶנֶם שֶׁל שְׁלֹג
וְקָרִירוֹת, כַּנ"ל.

וְעַתָּה מִחֲבֵר יָפָה הִפְסוּק הַנ"ל: "לֹא
תִירָא לְבֵיתָה מִשְׁלֹג", שֶׁהוּא
בַּחֲנִינָה 'קָרִירוֹת'; "כִּי כָּל בֵּיתָה לְבֶשׂ שְׁנִים"
- בַּחֲנִינָה 'שְׁנִים', בַּחֲנִינָה 'כָּפָל', "נִתּוֹן תַּתָּן",
אֲפֹלוּ אֵלֶּה פְּעָמִים. וְכֵן בְּכָל הַתּוֹרָה
וְהַמַּצּוֹת.

הֵינּוּ: בַּחֲנִינָה 'הִתְחַזְקוֹת' עַל-יְדֵי 'עֲקֻשָּׁנוֹת
עֲצוֹם' לְבָלִי לְהַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ, רַק
לְהִתְחַזֵּק לְקִיּוֹם וְלַחֲזֹר וּלְקִיּוֹם, לְמוֹד הַתּוֹרָה
וְקִיּוֹם הַמַּצּוֹת, כָּל מֵה שִׁיּוּכָל לַחֲטֹף בְּזֶה
הַצֵּל עוֹבֵר כָּל יָמֵי חַיָּיו, אֲפֹלוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו
מֵה.

וְעַל-יְדֵי-זֶה: "לֹא תִירָא לְבֵיתָה מִשְׁלֹג"
- שֶׁהוּא 'קָרִירוֹת', מֵאַחַר

שֶׁלֹּא הֵנִיחַ לְקָרֵר עֲצֻמוֹ מִתּוֹרָה וּמַצּוֹת, עַל-
יְדֵי 'חֲלִישׁוֹת וְקָרִירוֹת' שֶׁהִפִּיל הַבַּעַל-דָּבָר
בְּדַעַתּוֹ. רַק הִתְחַזַּק בְּכָל-פֶּעַם, לַחֲטֹף אִיזָה
טוֹב, וְלַחֲזֹר וְלַחֲטֹף, בְּבַחֲנִינָת: "כִּי כָּל בֵּיתָה
לְבֶשׂ שְׁנִים" כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן בּוֹדָאִי "לֹא
תִירָא לְבֵיתָה מִשְׁלֹג", וְכַנ"ל.

נח.

(לְסוּטֵי-הַלְכוֹת, הַכָּשֵׁר-בָּלִים ד, ז-ח-כ)

עֵקֶר הַתִּקּוּן עַל-יְדֵי בַּחֲנִינָה 'הַמְשַׁכֵּת פִּי
שְׁנִים'. כִּי מִי שֶׁקִּלְקַל - אִי-אֶפְשָׁר
לְהִתְתַּקֵּן עַל-יְדֵי זֶה הַחֲנִינָה בַּעֲצֻמוֹ שֶׁפָּגַם
בוֹ, מֵאַחַר שֶׁלֶשֶׁם הִגִּיעַ פָּגְמוֹ. וְהִתְחַזַּק
לְהַמְשִׁיךְ תִּקּוּנוֹ מִמְּקוֹם הַגְּבֻהָ, שֶׁזֶה עֵקֶר
בַּחֲנִינָה תִּקּוּן הַתְּשׁוּבָה, שֶׁעֵקֶר הַתִּקּוּן נִמְשָׁךְ
מִמְּקוֹם הַגְּבֻהָ בְּיוֹתֵר.

וְכֵן כָּל מֵה שֶׁפָּגַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר חֲסִי-שְׁלוֹם,
הוּא צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ הַתִּקּוּן מִמְּקוֹם
הַגְּבֻהָ עוֹד יוֹתֵר.

עַד שֵׁישׁ שֶׁפָּגְמוֹ כָּל-כָּף, בְּפֶרֶט עַתָּה
בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ, שְׁאִי-אֶפְשָׁר לָהֶם
לְהִתְתַּקֵּן כִּי-אִם עַל-יְדֵי כַּח הַצְדִּיקִים שׁוֹכְנֵי
עֶפְרָה, שֶׁעַל-יְדֵי שְׂפָאִים עַל קְבָרֵיהֶם
הַקְדוּשִׁים - יְכוּלִים לְהַמְשִׁיךְ שֵׁם בַּחֲנִינָה
'הָאֲרֵת פִּי שְׁנִים', שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבַּחֲנִינָה גְּבוּהָ
וְעֲצוּמָה מְאֹד, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה גַּם הוּא יְכוּל
לְהִתְתַּקֵּן, אֲפֹלוּ אִם הוּא כִּמוֹ שֶׁהוּא וְכוּ'.

וְזֶה בַּחֲנִינָה (מִשְׁלִי לֹא, כֹּא): "לֹא תִירָא לְבֵיתָה
מִשְׁלֹג, כִּי כָּל בֵּיתָה לְבֶשׂ שְׁנִים".
וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (תַּנְחוּמָא רָאָה יג): "לְשׁוֹן
שְׁנִים". הֵינּוּ: שֶׁעֵקֶר הַתִּקּוּן עַל-יְדֵי בַּחֲנִינָה
'פִּי שְׁנִים' הַנ"ל.

וְזֶה בַּחֲנִינָה "שְׁתֵּי הַלָּחִם שֶׁל שְׁבוּעוֹת"; וְזֶה
בַּחֲנִינָה 'מִשְׁנֶה לָחֶם שֶׁל שִׁבְתָּ'; וְזֶה
בַּחֲנִינָה (שְׁעִיָּה סא, ז): "לָכֵן בְּאַרְצְכֶם מִשְׁנֶה

יִירָשׁוּ (שם סא, ז); וְזָהוּ בַּחֲנִינָה (איוב יא, ו): **"כִּי כַפָּלִים לְתוֹשִׁיָּה"** - כִּי הַצָּדִיק זֹכֶה תָּמִיד לְבַחֲנִינָה **"פִּי שְׁנַיִם"**.

כִּי 'כָּל־הַתּוֹרָה' הוּא בַּבְּחִינָה "פִּי שְׁנַיִם", בַּחֲנִינָה (איוב יא, ו): **"כִּי כַפָּלִים לְתוֹשִׁיָּה"**, בַּחֲנִינָה **"כִּי כָל בֵּיתָה לִבְשׁ שְׁנַיִם"**; **"לְשׁוֹן שְׁנַיִם"**, וְכֵן־ל. וְזֶה בַּחֲנִינָה **'כָּל־הַתּוֹרָה'** שֶׁמִּקְבָּלִים הַתְּלָמִידִים מִרַבָּם הָאֲמֵתִי דִקְדָּשָׁה, בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה **"פִּי שְׁנַיִם"**, כֵּן־ל.

נט.

(לקוטי־הלכות, חלה ג, דה)

בַּשָּׁבֶת שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה עוֹלָם־הַבָּא, שֶׁמִּרְגִּישִׁין בְּעוֹלָם־הַזֶּה כְּשִׁזְכִּין לְקַבֵּל שָׁבֶת כְּרֵאוֹי - אִזּוּ מִצְוֵה גְדוּלָּה לֶאֱכֹל, כִּי אִזּוּ הָאֲכִילָה בִּקְדָּשָׁה, בַּבְּחִינָה מֶן, בַּבְּחִינָה מִצְוֵה וְכו'.

וְעַל־יְדֵי אֲכִילָה כְּזוֹ, זֹכִין לְשִׁמְחָה שֶׁל מִצְוֵה. שֶׁזֶּהוּ עֵקֶר 'עֲנֵג־שָׁבֶת', שֶׁמִּרְגִּישִׁין תַּעֲנוּג וְשִׁמְחָה הָעוֹלָם־הַבָּא, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה 'שָׁבֶת' - בְּעוֹלָם־הַזֶּה.

כִּי אִזּוּ הָאֲכִילָה בִּקְדָּשָׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זֹכִין לְשִׁמְחָה, הֵינּוּ: לְשִׁמְחָה שֶׁל מִצְוֵה, לְהִרְגִּישׁ הָעוֹלָם־הַבָּא בְּהַמִּצְוֵה בְּעֶצְמָה, שֶׁזֶּהוּ בַּחֲנִינָה 'שָׁבֶת'.

וְזָהוּ בַּחֲנִינָה לְחֵם־מִשְׁנֶה שְׂאוּכָלִין בַּשָּׁבֶת, זֶהוּ בַּחֲנִינָה מִשְׁנֶה תּוֹרָה, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה (יְשַׁעְיָה סא, ז): **"לֶכֶן בְּאַרְצָם מִשְׁנֶה יִירָשׁוּ"**. שֶׁזֶּהוּ בַּחֲנִינָה (מְשָׁלִי לא, כא): **"לֹא תִירָא לְבֵיתָה מִשְׁלָג, כִּי כָל בֵּיתָה לִבְשׁ שְׁנַיִם"**, וְדָרְשׁוּ רַז"ל (תַּנְחוּמָא רָאָה יג - עַל מְשָׁלִי לא, כא): **"לִבְשׁ שְׁנַיִם, שֶׁהַתּוֹרָה בּוֹפֶלֶת דְּבָרֶיהָ בְּכָל הַמִּצְוֹת, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב** (דְּבָרִים טו):

'הַשֵּׁב תָּשִׁיב' (דְּבָרִים כד, יג), **'הַעֲנִיךָ תַּעֲנִיכְךָ'**, **'נָתַן תִּתֵּן, פָּתַח תִּפְתָּח'** (דְּבָרִים טו) וְכו'.

הֵינּוּ: שֶׁהַתּוֹרָה בּוֹפֶלֶת דְּבָרֶיהָ בְּרַב הַמִּצְוֹת - לְלַמֵּד: שֶׁעֵקֶר 'קִיּוּם־הַמִּצְוֹת' יִהְיֶה, בְּשִׁבִּיל לַעֲשׂוֹת מִצְוֵה אַחֶרֶת בְּשִׁכּוּר מִצְוֵה זֹאת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (אָבוֹת פ"ד מ"ב): **"שִׁשְׁכּוּר מִצְוֵה מִצְוֵה"**. שֶׁזֶּהוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת קִיּוּם הַמִּצְוֹת בְּשִׁמְחָה.

וְזָהוּ בַּחֲנִינָה: **"לִבְשׁ שְׁנַיִם"** - בַּחֲנִינָה **"פָּתַח תִּפְתָּח"** וְכו'. הֵינּוּ: שֶׁעֵקֶר מִצְוֹת הַצִּדְקָה יִהְיֶה, כְּדִי שִׁיזְכֶּה לָתֵן עוֹד צִדְקָה. וְכֵן בְּכָל הַמִּצְוֹת. וְזָהוּ בַּחֲנִינָה מִשְׁנֶה תּוֹרָה, בַּחֲנִינָה **"לִבְשׁ שְׁנַיִם"** הֵן־ל.

וְזָהוּ: **"לֶכֶן בְּאַרְצָם"** - הֵינּוּ: גַּם בְּזָהוּ הָעוֹלָם בְּאַרְץ הַזֹּאת, **"מִשְׁנֶה יִירָשׁוּ"** - שֶׁנִּזְכֶּה גַּם בְּזֶה הָעוֹלָם, לְשִׁכּוּר עוֹלָם־הַבָּא, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה מִשְׁנֶה, בַּחֲנִינָה מִשְׁנֶה תּוֹרָה.

דְּהֵינּוּ: שֶׁנִּזְכֶּה לַעֲשׂוֹת כָּל הַמִּצְוֹת, בְּשִׁבִּיל הַמִּשְׁנֶה, בַּחֲנִינָה **"לִבְשׁ שְׁנַיִם"** הֵן־ל. הֵינּוּ: כְּדִי שֶׁנִּזְכֶּה לְשִׁנּוֹת וְלִכְפֹּל עוֹד לְקִיּוּם מִצְוֵה שְׁנִיָּה, בְּשִׁכּוּר מִצְוֵה זֹאת, בַּבְּחִינָה: **"שִׁשְׁכּוּר מִצְוֵה מִצְוֵה"**, כֵּן־ל.

ס.

(לקוטי־הלכות, גִּנְבָה א, ג)

"עַל־יְדֵי" שְׁבִירַת תְּאוֹת־מִמּוֹן, מִמְּשִׁיכִין הַשְּׁגָחָה שְׁלֵמָה, וְשִׁבִּירְתָּה עַל־יְדֵי הַצִּדְקָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זֹכִין לְבַחֲנִינָה הַמְּשִׁכָּה וְקַבְּלַת־הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֵנוּ סְמוּכִין לְעֵינָיו יְתִבְרָךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה ה'הַשְּׁגָחָה שְׁלֵמָה', דְּהֵינּוּ: שֶׁהוֹלֵךְ הָרְאוֹת בְּהַפָּאָה, וְחוֹזֵר לְעֵינָיו יְתִבְרָךְ" (לקוטי־מִוֶּהֲר"ן ח"א יג).

משנה. ואמר לי: רבי! אני רוצה לומר לפניך דבר אחד, ומתירא אני שמא תקפיד עלי. אמרתי לו: בני, אם אתה שואלני בדברי-תורה, מפני מה אקפיד אני עליך.

ואמר לי: רבי! מפני מה נאמר (תהלים קלו, כה): "נתן לחם לכל בשר", ונאמר (שם קמז, ט): "נותן לבהמה לחמה, לבני ערב אשר יקראו", ואדם אין מכין הוא לו?!

אמרתי לו: בני! בדרך-ארץ שאדם עושה בידו, וכי אין הקדוש-ברוך-הוא מברך את מעשי ידי? יכול יהא יושב ובטל מן המלאכה או מן המשא-ומתן? תלמוד-לומר (דברים יד, כט): "למען יברכה ה' אלהיך בכל מעשה ידך אשר תעשה".

ואמר לי: רבי! תשובה זו שהשבתי, היא שטה הראשונה שאמרתי לך, והיא מקבלת בעיני.

אמרתי לו: בני! יש כח לאבי שבשמים שיתן בי חכמה ובינה ודעה והטבל, ואשיבך עוד על מה ששאלתני.

צא ולמד: מן השוטה שעובר בשוק, פיון שנטל ממנו חכמה ובינה דעה והטבל, וכי יכול לפרנס את-עצמו אפלו שעה אחת? – כן כל בני-אדם, כשתנטל ממנו דעה, הרי הן חסובין כבהמה וחייה ועוף ושאר בריות שברא הקדוש-ברוך-הוא בעולמו.

מעיד אני עלי שמים וארץ: שיושב הקדוש-ברוך-הוא ומחלק בידו מזונותיו לכל באי עולם ולכל מעשה ידי שברא, מאדם עד בהמה, מרמש ועד עוף השמים, והפתויב הוא אומר (ישעיה לג, ו): "יראת ה' היא אוצרו".

(תנא דבי אליהו רבה פי"ד; מדרש תהלים קלו)

סא

(לקוטי-הלכות, חול-המועד ז, ז)

אין צריכין רק 'עסק מעט' בשביל פרנסה, כמו שאמרו רז"ל (אבות פ"ד פ"י): "הוי ממעט בעסק ועסק בתורה", ולא לבלות ולמרר כל ימיו על-זה, "ומאומה לא ישא בעמלו" (קהלת ב, ב).

פי באמת: עקר הפרנסה על-ידי 'בטחון' לבד, רק צריכין איזה עסק 'כל שהוא', כמו שאמרו רז"ל (ספרי ראה ע; תנא דבי אליהו רבה פי"ד; מדרש תהלים קלו): "יכול יהא יושב ובטל? תלמוד-לומר: 'וברכה בכל אשר תעשה'".

וזה בחינת 'צדקה', שעל-ידיה נמשך 'השגחה שלמה'. וזה בחינת ה'תורה' שהיא בחינת 'השגחה שלמה', כמו שאמרו רז"ל (תנחומא ראה יג – על משלי לא, כא): "לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבש שנים" – "שנים", הינו התורה שנאמר בה (דברים טו): "נתן תתן, פתח תפתח, העניק תעניק".

הינו: שה'תורה' ששם 'השגחה' בנ"ל – כל מצותיה הם 'שנים שנים', בחינת 'כפל', כדי להמשיך על-ידיה בחינת 'השגחה שלמה', שהיא 'כפילת הראות', בנ"ל.

וזה בחינת שה'תורה' היא כלולה מ'שני לוחות הברית', והיא בחינת 'שנים מקרא', בחינת "לבוש שנים" הנ"ל.

פי ה'תורה' היא בחינת ה'השגחה שלמה', שהיא בחינת 'כפילת הראות' בנ"ל. ועל-כן עקר לשון 'כפול', נאמר ב'מצות צדקה', כמו שכתוב (במדבר כא, ב): "נתן תתן" וכו'. ו"כך היא המצוה, שיתן ויחזר ויתן" (ש"ה שער האותיות אמת ואמונה) – פי עקר המשכת ה'השגחה שלמה', בחינת ה'תורה' בנ"ל, היא על-ידי 'צדקה' בנ"ל, והיא היא בלשון כפול, בנ"ל (עין בפנים).

"למען יברכה ה' אלהיך בכל מעשה

ידך אשר תעשה" (דברים יד, כט)

"וברכה ה' אלקיך בכל אשר תעשה"

(דברים טו, יח)

"וברכה ה' אלהיך" (דברים טו, יח) – יכול בטל? – תלמוד-לומר (שם): "בכל אשר תעשה".

(ספרי ראה ע)

תנא דבי אליהו: פעם אחת הייתי עובר ממקום למקום, מצאני אדם אחד שיש בו מקרא ואין בו

נמצא: שצריכין רק לעשות איזה עסק מעט, שלא יהא יושב ובטל לגמרי, והשם יתברך יברכו על־ידי־זה.

כמו שכתוב (דברים טו, יח): **"ויברכה בכל אשר תעשה"** דיקא. הינו: בכל מה שיעשה איזה עסק 'כל שהוא' - יברכו השם ויצליחו ויפרנסהו, כפי מה שהוא צריך לטובתו הנצחית, שזה העקר.

וגם זה העסק מעט - הוא רק למי שאינו רוצה שתהיה "תורתו אמנותו" (ברכות טז: שבת יא.), אבל מי שנפשו חשקה בתורה, ורוצה רק לעסק בתורה ולא לעשות שום עסק, בודאי אשרי לו! ויעזרו השם יתברך שתהיה "מלאכתו ופרנסתו נעשית על־ידי אחרים" (ברכות לה:).

סב.

(לקוטי־הלכות, רבית ג, א)

אם היה לו שכל אמת, והיה מאמין בהשם יתברך שהכל ממנו יתברך, רק שצריכין להמתין עד שיבוא זמנו ועתו - לא היה רץ אחר פרנסתו כל־כך, כי השם יתברך יתן לו פרנסתו בעתו 'בסבה קלה'.

כי ההכרח שיעשה האדם איזה 'עבדא קלה' בשביל פרנסה, כמו שאמרו רז"ל (ספרי ראה ע; תנא דבי אליהו רבה פ"ד; מדרש תהלים קלו - על דברים טו, יח): **"ויברכתיו בכל אשר תעשה"** (דברים טו, יח).

כי אי־אפשר להמשיך בזה העולם, כִּי־אם על־ידי 'כלים', ועל־פן מרחין לעשות איזה 'עסק ומשא־ומתן', כי על־ידי־זה עושין 'כלים וצנורות' לקבל השפע.

אבל באמת: אין העסק עקר כלל, רק עקר הפרנסה מהשם יתברך בהשגחתו לבד, כי "אין האדם יודע במה משתפר" (פסחים נד:).

ועל־פן אסור להאדם לדחק את השעה, ולרדף אחר פרנסה ביגיעות גדולות, פאלו חס־ושלום הפרנסה תלויה בזה לבד - כי אדרבא, על־ידי־זה נתמעט פרנסתו, כי "כל הדוחק את השעה השעה דוחקתו" (ברכות סד:).

כי אין צריך לעשות משא ומתן ועסק, רק לצאת ידי מצות עשית "משא־ומתן באמונה" (שבת לא.), כדי לעשות איזה 'כלי וצנור' לקבל ההשפעה בנ"ל. וכל מה שיעשה - יוצא בזה.

וזהו: **"ויברכתיו בכל אשר תעשה"** - הינו: בכל מה שתעשה, יהיה מה שיהיה, אפלו 'דבר קל וקטן' - **"ויברכה ה'."**

באשר נראה בחוש ברב בני־אדם: שפמה פעמים שהם רצים ורודפים מאד אחר הפרנסה כמה זמנים, ואין עולה בידם שום רוח, ומאומה לא ישאו בעמלם. ואחר־כך השם יתברך מרחם עליהם ומזמין להם פרנסה, ולפעמים אפלו עשירות גדול, בסבה קלה מאד, שהוא כמעט בלי שום דרך־הטבע.

וכל העולם מלא ממעשיות פאלה, שהם שכיחים מאד בעולם, כמעט בכל אחד ואחד שעוסק במשא־ומתן.

ואם היה לו שכל, והיה סומך עצמו בתחלה על השם יתברך, ולא היה דואג כלל - לא היה צריך כלל ליגיעות האלו שהיו לו בחנם, וכשהיה מגיע הזמן - היה מזמין לו השם יתברך הפרנסה 'בסבה קלה', בנ"ל.

סג.

(לקוטי-הלכות, שלוחין ה, כז)

וּאֶפְלוּ כְּשֶׁמִּזְבִּירִין אוֹתוֹ בְּהִשָּׁם-יִתְבָּרֵךְ
וּבְתַכְלִיתוֹ הַנִּצָּחִי, הוּא אוֹמֵר: הֲלֹא
כְּתִיב (דְּבָרִים טו, יח): "וּבִרְכָּךְ בָּכֹל אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה", שְׁדָרְשׁוּ חֲז"ל (ספרי ראה ע; תנא דבי
אלהו רבה פי"ד; מדרש תהלים קלו): "שְׁלֹא יִהְיֶה
יוֹשֵׁב בְּטֵל" וְכו' - וְאֵינוֹ מְשִׁים אֶל לְבֹו לְבִלִּי
לְהַטְעוֹת אֶת-עַצְמוֹ.

כִּי בּוֹדֵאי הָאֻמָּת הוּא שְׁצָרִיכִין אֵיזָה עֶסֶק,
אָבֵל חֲלִילָה לְהַפְּךְ הַדָּבָר לַעֲשׂוֹת
מִהַסָּפָה שֶׁל הָעֶסֶק עֶקֶר, וְלִרְדֹּף אַחֵר הַמִּשְׁאֵל-
וּמִתֵּן בִּיגִיעוֹת וְטִלְטוּלִים וְסַכָּנוֹת בְּגוֹף וּנְפֶשׁ
כְּאֵלֶּה, וּמִתּוֹרָה וּתְפִלָּה עוֹשֶׂה טָפֵל.

עַד שֶׁהִרְבֵּה מְשֻׁלִּיכִים עֶסֶק הַתּוֹרָה לְגַמְרִי,
אֶף-עַל-פִּי שֶׁבִּנְעוּרֵיהֶם הָיוּ לוֹמְדִים
מִפְּלָגִים וְכו', עַד שֶׁכִּמְעַט שׁוֹכְחִים גַּם אֶת
הַתְּפִלָּה וְכו', בִּפְרָט בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ, הִשָּׁם-
יִתְבָּרֵךְ יִרְחָם.

סד.

(לקוטי-הלכות, הפקר ונכסי-הגר ד, ג)

מִי שְׁאֵינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה כְּרָאוּי - הוּא
מִכָּרָח שִׁיעֲשֶׂה אֵיזָה עֶסֶק בְּשִׁבִּיל
פְּרִנְסָה, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַז"ל (ספרי ראה ע; תנא דבי
אלהו רבה פי"ד; מדרש תהלים קלו): "יִכּוֹל, אֶפְלוּ
יוֹשֵׁב בְּטֵל? תִּלְמוּד-לוֹמַר (דְּבָרִים טו, יח):
"וּבִרְכָּךְ ה' וְכו' בָּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה".

כִּי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֵיזָה עֶסֶק מִשְׁאֵל-וּמִתֵּן
אוֹ מְלָאכָה שֶׁהֵם בַּחֲנִינָת 'צִמְצוּמִים',
כְּדִי שִׁימְשִׁיךְ 'רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת' לְתוֹךְ
ה'צִמְצוּמִים', שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עֶקֶר הַמִּשְׁכָּת
ה'פְּרִנְסָה'.

כִּי כָּל הַמְּלָאכוֹת וְהָעֶסְקִים הֵם בַּחֲנִינָת
'מְלָאכַת-הַמִּשְׁכָּן', שֶׁהֵם בַּחֲנִינָת מְלָאכַת

מַעֲשֵׂה-בְּרָאשִׁית, כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר בְּסִימָן ד'
בְּלִקוּטֵי-תַנְיָנָא.

אָבֵל מִי שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וְעוֹבֵד אֶת הַשֵּׁם-
יִתְבָּרֵךְ - אֵין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת שׁוּם
עֲבָדָא וְעֶסֶק בְּשִׁבִּיל פְּרִנְסָה, כִּי "מְלָאכְתּוֹ
נַעֲשִׂית עַל-יְדֵי אֲחֵרִים", כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַז"ל
(בְּרֻכּוֹת לה:).

כִּי עֶקֶר בַּחֲנִינָת 'הַמִּשְׁכָּת רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת
לְתוֹךְ הַצִּמְצוּמִים', הוּא עַל-יְדֵי ה'תּוֹרָה',
וְעֶקֶר עַל-יְדֵי 'צְדִיקֵי-אֻמָּת' שְׁזוֹכִין לְחַדֵּשׁ
'חֲדוּשֵׁי-דְאֻרִיתָא אֲמִתִּיּים', שֶׁהֵם בַּחֲנִינָת
'הַתְּגַלּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ'. וְכִשְׁמִשְׁכִּין
הַתּוֹרָה לְמַטָּה - מְמַשְׁכִּין אוֹתָהּ בְּכַמָּה
לְבוּשִׁין וְצִמְצוּמִים, כְּדִי שֶׁתּוּכַל לְהַתְּמַשֵּׁךְ
לְמַטָּה בְּזֶה הָעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה.

וְעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁכִין כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת וְכָל
הָעֲשִׁירוֹת וּפְרִנְסַת יִשְׂרָאֵל.

וְגַם מִי שְׁאֵינוֹ זוֹכֵה לָזֶה לְחַדֵּשׁ בְּעַצְמוֹ -
אֶף-עַל-פִּי-כֵן, גַּם עַל-יְדֵי שְׁעוֹסֵק
בְּדַבְרֵי חֲדוּשֵׁי תוֹרָתָם הַקְדוּשָׁה, הוּא גַם-כֵּן
מְמַשֵּׁיךְ רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת לְתוֹךְ צִמְצוּמִים,
עַל-יְדֵי שְׁלֹמֵד בְּפִיו וּמַכְנִים לְתוֹךְ דְּבוּרִים,
הַתְּגַלּוֹת תּוֹרָתָם הַנִּפְלְאוֹה, שֶׁהִיא כְּלָה
'הַתְּגַלּוֹת-אֱלֻקוֹת'.

"זֶה דְּבַר הַשְּׁמִטָּה, שְׁמוּט כָּל בַּעַל מִשֶּׁה יָדוּ"
(דְּבָרִים טו, ב) - עֲנִין 'שְׁמִטַּת כְּסָפִים'

סה.

(ח"א ו,ו)

"דְּשִׁמִּיטָן גְּדַפְיָהוּ" [נוצותיהם היו שמוטות]
(בְּבִא-בִּתְרָא עג:). פֶּרֶשׁ רַש"י:
'נוצות'. זֶה בַּחֲנִינָת 'מַחֲלָקַת וּבִזְיוֹנוֹת', כְּמוֹ

שְׁכֶתוֹב (דְּבָרִים כה, יא): **"כִּי יֵנְצוּ אֲנָשִׁים"**. הִינּוּ:
שָׂאִין מִשְׁגִּיחִין עַל מַחֲלָקָת וּבְזִיזוֹת
שֶׁמִּבְזִין אוֹתָן, **"וְשׁוֹמְעִים הִרְפָּתָן וְאִינֶם
מְשִׁיבִים"** (שְׁבַת פח:).

וְזֶה לְשׁוֹן **"דְּשִׁמִּיטָן"**, כְּמוֹ שְׁכֶתוֹב (דְּבָרִים
טו, ב - בְּשִׁמְטַת כֶּסָּפִים: **"וְזֶה דִּבְרֵי הַשְּׁמִטָּה**
שְׁמוּט כָּל בַּעַל מִשְׁהָ יָדוֹ" - הִינּוּ: **שְׁלֹא
יִתְבַּע עַל־בּוֹנוֹ**.

**"כִּי יִהְיֶה בְךָ אֲבִיּוֹן מֵאֶחָד אַחֶיךָ וְגו', לֹא תֹאמַר
אֶת לִבִּי וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת יָדְךָ מֵאֶחֶיךָ הָאֲבִיּוֹן"**
(דְּבָרִים טו, ז)
"וּמִבְשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם" (יִשְׁעִיָּה נח, ז)

סו.

(ח"א נב, ה)

הַנְּשָׁמָה שֶׁל כָּל אָדָם, רוֹאָה וּמִשְׁגָּת תָּמִיד
דְּבָרִים עֲלִיזִים מְאֹד, אָבֵל הַגּוֹף
אִינוֹ יוֹדֵעַ מֵהֶם.

עַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם, לָרַחֵם מְאֹד עַל בָּשָׂר
הַגּוֹף, לָרְאוֹת לְזַכֵּךְ הַגּוֹף, לְהִרְאוֹת
לוֹ מִכָּל הָאָרֶץ וּמִכָּל הַשָּׂגָה שֶׁהַנְּשָׁמָה מִשְׁגָּת,
עַד שֶׁתּוֹכֵל הַנְּשָׁמָה לְהוֹדִיעַ לוֹ, מִכָּל מֶה
שֶׁהִיא רוֹאָה וּמִשְׁגָּת תָּמִיד - שֶׁהַגּוֹף גַּם־כֵּן
יָדַע מִזֹּאת הַהֲשָׁגָה.

בְּבַחֲיִנָּת (יִשְׁעִיָּהוּ נח, ז): **"וּמִבְשָׂרְךָ לֹא
תִתְעַלֵּם"**, **"מִבְשָׂרְךָ" דִּיקָא** -
**שְׁלֹא תִעַלֵּם עֵינֶיךָ מִלָּרַחֵם עַל 'בְּשָׂרְךָ', הִינּוּ
'בָּשָׂר גּוֹפֶךְ'.**

וּכְשֶׁהַגּוֹף הוּא בְּבַחֲיִנָּה זוֹ - הִיא טוֹבָה
לְהַנְּשָׁמָה. שֶׁלִּפְעָמִים נוֹפֶלֶת
מִמְדְּרָגָתָהּ, וּכְשֶׁהַגּוֹף צָח וְאוֹר, תּוֹכֵל הַנְּשָׁמָה
לְהִתְרוֹמֵם וּלְחַזֵּר לְמְדְרָגָתָהּ עַל־יְדֵי הַגּוֹף.

הִינּוּ: עַל־יְדֵי תַעֲנוּגֵי הַגּוֹף, תּוֹכֵל לְזַכֵּר
וּלְעֲלוֹת לְתַעֲנוּגִים שְׁלֵה.

כִּי מֵאַחֵר שֶׁהַגּוֹף גַּם־כֵּן טוֹב וְכָשֶׁר, אִינוֹ
נִלְכָּד בַּהֲתַעֲנוּגִים, וְעַל־כֵּן תּוֹכֵל הַנְּשָׁמָה
לְחַזֵּר עַל־יְדֵי תַעֲנוּגֵי הַגּוֹף, לְמַעַלְתָּהּ,
לְתַעֲנוּגִים שְׁלֵה.

וְכֵן גַּם־כֵּן עַל־יְדֵי ה'רְשִׁימוֹת' שֶׁיֵּשׁ בַּהַגּוֹף,
עַל־יְדֵי 'הָאוֹרוֹת' שֶׁהָאִירָה בּוֹ הַנְּשָׁמָה
מִקֵּדָם - תּוֹכֵל עֲתָה לְזַכֵּר וּלְעֲלוֹת וּלְחַזֵּר
לְמְדְרָגָתָהּ.

"פֶּתַח תִּפְתָּח אֶת יָדְךָ" (דְּבָרִים טו, ח-יא)
- **עֲנִינֵי מִצְוֹת 'צִדְקָה' -**

סז.

(ח"ב ד, א-ב)

הַתְּחִלָּת הַצִּדְקָה, הִיא קִשָּׁה וּכְבֹּדָה מְאֹד.
כִּי כָּל הָעֲבוֹדוֹת וְכָל הַתְּשׁוּבוֹת,
כָּל מֶה שְׂרוּצִין לַעֲשׂוֹת אֵיזָה עֲבָדָא בְּעִבּוּדֵי־
הַשֵּׁם, כְּפֹמָה קָלִין שֶׁל אוֹי וְאַבּוּי, וְכְפֹמָה
גְּנִיחוֹת, וְכְפֹמָה כְּפִילוֹת, וְכְפֹמָה הִטְיוֹת, הִינּוּ
תְּנוּעוֹת מְשֻׁנוֹת שְׁעוֹשִׁין יִרְאִי־הַשֵּׁם
בְּעִבּוּדָתָם, צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת קִדְּם שְׁעוֹשִׁין
אֵיזָה עֲבָדָא.

וְעַקֵּר ב'הַתְּחִלָּה', שָׂאז קִשָּׁה מְאֹד - כִּי
"**כָּל הַתְּחִלּוֹת קִשּׁוֹת**" (מְכִילְתָּא יִתְרוֹ).
וְגַם לְאַחֵר הַהַתְּחִלָּה, אִינוֹ בָּא בְּנִקְלָ עֲבוּדֵי־
הַשֵּׁם, וְצָרִיכִין כְּפֹמָה יִגִּיעוֹת וְכְפֹמָה תְּנוּעוֹת
קִדְּם שֶׁזּוֹכִין לַעֲשׂוֹת אֵיזָה עֲבָדָא שִׁיְהִיָּה לָהּ
הַדּוּר. אֲךָ ה'הַתְּחִלָּה' קִשָּׁה מְאֹד וְכו'. בְּחִינַת
הַיּוֹלָדֶת קִדְּם הַהוֹלָדָה וְכו'.

ו'צִדְקָה' הִיא תָּמִיד 'הַתְּחִלָּה', בְּבַחֲיִנַת
(דְּבָרִים טו, ח-יא): **"פֶּתַח תִּפְתָּח"** -

שֶׁאִפְלוּ כְּשִׁישׁ 'פֶּתַח' וְהִתְחַלָּה - ה'צִדְקָה' פֹּתַחַת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּמִרְחֶבֶת הַפֶּתַח יוֹתֵר.

כִּי כָּל דָּבָר מֵעֲבוֹדַת־הַשֵּׁם, כְּשֶׁרוֹצִין לַכָּנֵס בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ וְאוֹתוֹ הָעֲבוּדָה, צָרִיכִין לַפֶּתַח שֶׁם פֶּתַח, שֶׁבִּהְתְּחַלָּה צָרִיכִין לְשַׁבֵּר וּלְפֶתַח פֶּתַח מִחֻדָּשׁ. וּסְגִלַּת כַּח הַצִּדְקָה - לְהִרְחִיב וּלְפֶתַח הַפֶּתַח יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

שֶׁכְּשֶׁעוֹשִׂין אֵיזֶהוּ פֶתַח בְּאֵיזֶה עֲבוּדָה וְנוֹתֵנִין צִדְקָה, אֵזִי הַצִּדְקָה פֹּתַחַת וּמִרְחֶבֶת הַפֶּתַח יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי 'צִדְקָה' הִיא ה'הִתְחַלָּה שֶׁל כָּל הַהִתְחַלּוֹת, כִּי הִיא פֹתַחַת וּמִרְחֶבֶת כָּל הַפִּתְחִים.

וְגַם בַּצִּדְקָה עֲצֻמָּה כְּשֶׁמִּתְחִילִין לַתֵּן צִדְקָה, יֵשׁ הִתְחַלָּה - כִּי צָרִיכִין לְשַׁבֵּר הָאֲכָזְרִיּוֹת לְהַפְכוֹ לְרַחֲמָנוּת, וְזֶהוּ עֵקֶר עֲבוֹדַת הַצִּדְקָה.

כִּי מִי שֶׁהוּא רַחֲמָן בְּטִבְעוֹ וְנוֹתֵן צִדְקָה מִחֲמַת רַחֲמָנוּת שֶׁבְּטִבְעוֹ, אֵין זֶה עֲבוּדָה, כִּי יֵשׁ גַּם כַּמָּה חִיּוֹת שֶׁהֵם רַחֲמָנִים בְּטִבְעֵם, רַק עֵקֶר הָעֲבוּדָה לְשַׁבֵּר הָאֲכָזְרִיּוֹת לְהַפְכוֹ לְרַחֲמָנוּת.

וְזֶה בְּחִינַת (מְלָכִים־א יז, ד): "וְאֵת הָעֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְכֵּלָךְ" - כִּי ה'עֹרֵב' הוּא בְּטִבְעוֹ 'אֲכָזְרִי', וְנִתְּהַפֵּךְ לְרַחֲמָנוּת לְכַלְכֵּל אֶת 'אֲלֵיהוּ'. כְּמוֹ־כֵן צָרִיכִין ב'צִדְקָה' כִּנּוּל.

וְעַל־כֵּן 'הִתְחַלַּת הַצִּדְקָה' קִשָּׁה וּכְבֵּדָה מְאֹד, כִּי הִיא בְּחִינַת 'הִתְחַלָּה שֶׁל כָּל הַהִתְחַלּוֹת, כִּנּוּל'.

סח.

(ח"ב ד, יב)

'צִדְקָה' - הִיא 'רְפוּאָה'. בְּבִחִינַת (מְלָאכִי ג, כ): "צִדְקָה מְרַפָּא בְּכַנְפֶיהָ". כִּי

'צִדְקָה' הִיא בְּחִינַת 'פִּתְיַחַת פִּי הַמִּפְּה', בְּבִחִינַת (דְּבָרִים טו, ח"א): "פֶּתַח תִּפְתָּח".

סט.

(שְׁבַח־הַר"ן ח"א יג)

בְּתִחְלָה בִּימֵי יְלָדוּתוֹ הָיָה נוֹהֵג: שֶׁהָיָה לוֹקַח אֵיזֶה 'גְּדוּלִים' (מְטַבְּעוֹת גְּדוּלִים), וְהַחֲלִיפֵם עַל 'טְפָלִים' (מְטַבְּעוֹת קְטָנִים). וְנִכְנָס לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בְּהֶצְנַע דֶּרֶךְ חֲלוֹן וְכִיּוֹצֵא, וּלְקַח עִמּוֹ הַסֶּפֶר 'שְׁעָרֵי־צִיּוֹן', וְאָמַר ה'לְשֵׁם־יַחּוּד שֶׁל עֲשִׂית מְצוּהָ, וּלְקַח 'טְפָל' אֶחָד, וְהַשְׁלִיכָה לְתוֹךְ ה'מִתֵּן־בִּסְתָר'.

וְאַחֲר־כֵּן חָזַר וַעֲשָׂה עֲצֻמּוֹ כְּאִלּוּ הוּא מְסִיחַ דַּעְתּוֹ מִזֶּה, וְאַחֲר־כֵּן חָזַר וְאָמַר 'לְשֵׁם־יַחּוּד' הַנ"ל, וְחָזַר וְהַשְׁלִיךְ פְּרוּטָה אַחַת לְתוֹךְ ה'מִתֵּן־בִּסְתָר'.

וְחָזַר וְהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ, וְחָזַר וְאָמַר ה'לְשֵׁם־יַחּוּד' הַנ"ל, וְהַשְׁלִיךְ עוֹד פְּרוּטָה אַחַת.

וְכֵן חָזַר וַעֲשָׂה כַּמָּה פְּעָמִים - עַד שֶׁהַשְׁלִיךְ כָּל הַפְּרוּטוֹת לְתוֹךְ ה'מִתֵּן־בִּסְתָר', וְעַל כָּל פְּרוּטָה וּפְרוּטָה אָמַר ה'לְשֵׁם־יַחּוּד' הַנ"ל.

וְכִנּוּנָתוֹ הָיָה: כִּדִּי שִׁיעֲשָׂה מְצוּוֹת רַבּוֹת, כִּי עֲבוּדָתוֹ הָיָה בְּפִשְׁיטוֹת גָּמוּר, בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלָל.

ע.

(ח"י־מוֹהַר"ן יז)

אִפְלוּ 'קוֹל קִשְׁקוּשׁ הַמְטַבְּעוֹת' שֶׁל 'נְתִינַת הַצִּדְקָה' - הֵם גַּם־כֵּן בְּחִינַת 'עֲזוֹת־דִּקְדָּשָׁה'.

עא.

(סִפְר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'צִדְקָה')

[א] תְּקוּן לִפְהָ, שִׁיתֵּן צִדְקָה [אַמֶּת יב; אֲמוּנָה נט].

[ב] מי שנותן צדקה, שכרו שיזכה לאמת
[אמת טו; אמונה סב].

[ג] מי שרחוק מאמת, רחוק מצדקה [אמת
כג].

[ד] אמונה, חשוב בצדקה [אמונה יח; צדקה
מב].

[שיחות הר"ן לד: אמונה, חשוב בצדקה. כמו שכתוב
(בראשית טו, ו): "והאמן בה", ויחשבה לו צדקה". ועלידי
זה זוכה לבנים, 'אמונה' בגימטריה 'בנים' (ענין להלן אות ה
ואות קה)].

[ה] אמונה בא עלידי צדקה [אמונה ל;
צדקה כט].

[ו] אין ירושלים נפדית, אלא בצדקה
[אמונה מג].

[ז] כל הרודה צדקה - זוכה לבנים בעלי
עשר, בעלי חכמה, בעלי אגדה [בנים
כא; צדקה יט].

[ח] בשאיש ואשה רוחצים ידיהם
ונותנים צדקה קדם התשמיש - בזה
הם מסירים את רוחהטמאה מהילדים
שהם מולידים [בנים פג].

[ט] עלידי צדקה, זוכה לבנים [בנים ח"ב
כב; צדקה ח"ב טו].

[י] עלידי צדקה לשם-שמים, תבא
למדת בוששה [בוששה יג; צדקה מג].

[יא] בשמבישין אותה, תתן צדקה
[בוששה כב].

[יב] עלידי צדקה, תזכה למדת בוששה
[בוששה כג].

[יג] סגלה לבטל גאונה, לתן צדקה [גאונה ו].

[יד] עני שהוא שפל-רוח, אה-עלפי
שיאנו נותן צדקה - הוא טוב

מעשיר בעל-גאונה, אה-עלפי שנותן
צדקה [גאונה לא].

[טו] מי שקופץ ידו מצדקה, גזלנים
באים עליו [גנבה-וגזלה ז].

[טז] כשתלך בדרך, תתן קדם לצדקה
[דרך ח].

[יז] בשעה שמשגירין על האדם את
היסורין - משביעין עליהם שלא
ילכו אלא ביום פלוני, ולא יצאו אלא ביום
פלוני, ובשעה פלונית, ועלידי סם פלוני.
אבל "תשובה תפלה וצדקה", מבטלין
השבועה [המתקת-דין א].

[יח] כשיש לאדם צער, יתן צדקה,
והצדקה הוי כמו שנותן שכר לדון,
ועלידי-זה הדינים נמתקים, כי הנוטל שכר
לדון-דיניו בטלים [המתקת-דין ד].

[יט] ארבעה דברים מקרעין גזר-דינו של
אדם: צדקה, צעקה, שנוי-השם,
שנוי-מעשה [המתקת-דין ט].

[כ] עלידי צדקה, מהפך המשפט והדין
למדת חסד [המתקת-דין לא].

[כא] עלידי צדקה שנותנין לאדם-הגון,
תזכה להמשיך חסד גם לאוהבו
[המתקת-דין לה].

[כב] הצדקה ממתיק הדין [המתקת-דין פ].

[כג] 'המתקת-הדינים', הוא עלידי
הגורל כמו 'לעזאזל' [המתקת-דין צד].

[פרוש דבר זה, שמעתי מפיו הקדוש בשעת
פתיבתי לפניו: שיקח שני מטבעות ויפיל עליהם גורל,
"גורל אחד לה", וגורל אחד לעזאזל" (ויקרא טז, ח).
והמטבע שעלה עליה הגורל לה, יתן אותה לצדקה.
והשניה שעלה עליה הגורל לעזאזל, ישליך אותה לאבוד.
ועלידי-זה נמתק הדינים].

[כד] על־ידי צדקה, ממתיק הדין של
לעתיד־לבוא, הינו: יום־הדין
שלעתיד־לבוא [המתקת־דין ח"ב ה; צדקה ח"ב ו].

[כה] מי שיש לו הרהורי נשים - בטולם
על־ידי צדקה [הרהורים סא].

[כו] על־ידי הצדקה, מתנשא [התנשאות ה].

[כז] סגלה להריון - שתשא אצלה עץ
קטן מג ששל קבר הצדיק, או מגנט,
ולתן צדקה [הריון ב].

[כח] מי שהוא שכחן, יתן צדקה [זכירה
יא].

[כט] על־ידי צדקה, זוכה לחן [סן א].

[ל] 'מחדשי־אוריתא', צריכים ללמוד
קדם החדוש 'פוסקים', וגם אחר־כך.
וה'למוד־פוסקים' הוא ה'שמירה של
החדושין', שלא יגע בהן זר. גם בשרוצה
לעשות צדקה, צריך לעשות פן כמו
בחדושין [חדושין־דאוריתא ח"ב ז; צדקה ח"ב ח].

[לא] החדושין־דאוריתא והצדקה, כל
אחד מעורר את חברו [חדושין־דאוריתא
ח"ב ח].

[לב] על־ידי צדקה, בא ישועה [ישועה ה].

[לג] על־ידי צדקה, תזכה שלא תצטרך
לישועת אדם [ישועה יג].

[לד] על־ידי צדקה, נתבטל הפעם
[פעם לט].

[לה] על־ידי צדקה לשמה, תזכה לתורה
לשמה [למוד עח].

[לו] על־ידי צדקה בסבה קלה - הוא
מכניע את אויביו, והקדוש־ברוך־
הוא מצילו מסבות גדולות של אויביו [מריבה
ח"ב ו; צדקה ח"ב ג].

[לז] אין הגשמים נעצרים, אלא על פוסקי
צדקה ברבים ואינם נותנים [ממון ל].

[לח] בשרואה אדם שמזונותיו מצמצמין,
יעשה מהם צדקה [ממון נט].

[לט] על־ידי צדקה, זוכין לפרנסה [ממון
פו].

[מ] על־ידי צדקה, יהיה לו הרחבה
[ממון צ].

[מא] העוסק בתורה ובצדקה, זוכה
לעשירות [ממון צב].

[מב] סגלה למפלת נפלים, שתשא אצלה
מגנט; גם תשא אצלה חתיכת עץ
מקבר הצדיק; גם יתן צדקה [מפלת ב].

[מג] אשה שהיא מרבה בדמים - היא
דברנית; ואל תתייפה בעיני בני־
אדם; גם תרחץ את־עצמה במי מעינות; גם
אל תיגע את־עצמה הרבה; גם בעלה יזהר
בנטילת־ידיים; גם אל תכעס; גם אחר
הטבילה תתן צדקה; גם בעלה ילמד מסכת
נדה, ואחר־כך יאמר שיר של יום; גם תרחץ
את־עצמו בדברים העולים מתוך המצודה
מן הנחר; גם תשתה חלב עז; גם תרחץ
בנוצת עזים; גם תעשן את־עצמה בלבונה
[נדה א].

[מד] בצדקה, תבטל את הפחד [פחד ה].

[מה] על־ידי נאוף - נופל לתפיסה, או
לחלי באב רגלים; גם תלמיד שלא
הגיע להוראה ומורה, נופל לזה; גם מזיקין
שולטין עליו. סגלת הצדקה, לבטל כל אלו
הענשים [פדיון־שבויים ח"ב אב; צדקה ח"ב א].

[מו] כל צדקה וחסד שישראל עושין
בעולם הזה, שלום גדול ומליצי־
ישר בין ישראל לאביהם שבשמים [צדקה א].

[מז] גדולה צדקה - שמקרבת את הנאלה; ומצלת מן המיתה; ומקבל פני השכינה; ונעשה מלזה להקדוש-ברוך-הוא; ונתרומם מזלו; ונקרא צדיק גמור [צדקה בגידה-יוז].

[מח] על-ידי צדקה, נעשה "סור מרע" (תהלים לד, טו) [צדקה ח; צדיק עח].

[מט] מצוה לזון אלו שעוסקים בתורה, יותר מאלו שאין עוסקין. אבל לענין דינא אין להלך [צדקה ט].

[נ] כשמוציא גזלה מתחת יד חברו, פאלו נתן צדקה [צדקה י].

[נא] ה'פשרה' - היא משפט שיש בו צדקה [צדקה יא].

[נב] הנותן צדקה לעני שאינו הגון, אין מקבל על-זה שכר [צדקה יב].

[נג] צריך להחזיק טובה לנותן, ואל תאמר שלא נתן לך משלך [צדקה יג].

[נד] שקולה צדקה, כנגד כל המצוות [צדקה יד].

[נה] גדול המעשה, יותר מן העושה [צדקה טו].

[נו] כל פרוטה ופרוטה, מצטרפין להשבון גדול [צדקה טז].

[נז] גדול העושה צדקה בסתר, יותר ממשה [צדקה יז].

[נח] הנותן פרוטה לעני, מתברך בשש; והמפיסו, מתברך באחת-עשרה [צדקה יח].

[נט] הרודה צדקה - הקדוש-ברוך-הוא ממציא לו מעות; וממציא לו בני-אדם מהגנים כדי לקבל עליהם שכר; וזוכה

לבנים בעלי עשר, בעלי חכמה, בעלי אגדה [צדקה יט].

[ס] בראש-השנה דנין את האדם כמה יפסיד; ואם זכה, נותן זה הממון לעניים [צדקה כ].

[סא] ירושלים נפדית בצדקה [צדקה כא].

[סב] על-ידי צדקה, נתכפר לאהאב מחצה [צדקה כב].

[סג] כשהעולם אין נותנים צדקה, המלכות גוזר גזרות רעות, ולוקח ממזנם [צדקה כו].

[סד] יתן לצדקה בשתי ידיים, ויהיה תפלתו נשמעת [צדקה כז; תפלה מה].

[סה] על-ידי הנדיבות, תהיה לך תקומה [צדקה כח].

[סו] על-ידי צדקה, בא אמונה [צדקה כט].

[סז] מי שהולך בשביל צדקות, הוא משפך חמה מן העולם; גם זוכה לאמת [צדקה ל-לא].

[סח] על-ידי צדקה - יהיה לך בנים, ויהיה שלום ביניהם [צדקה לב].

[סט] על-ידי צדקה, הפרות מצמיחין [צדקה לג].

[ע] על-ידי צדקה, מקרב הישועה [צדקה לד].

[עא] בעת צרה, מזכירין לו הצדקות שנתן [צדקה לה].

[עב] על-ידי צדקה שתתן, גם השרים והמלכים יהיו עמך בשלום [צדקה לו].

[עג] על-ידי צדקה - "לא ישמע אדם חמס ושווד ושבך" [על-פי ישעיה ס, יזיח] [צדקה לז].

[עד] על־ידי צדקה, זוכה אדם לחן [צדקה לח].

[עה] מי שמדבר לבני־אדם שיתנו צדקה, הוא מרבה ישועה [צדקה לט].

[עו] כשאין בעיר מי לסמוך את העניים, בא שרפה [צדקה מ].

[עז] בזכות הצדקה, נצול מגאולה [צדקה מא].

[עה] על־ידי הנדיבות, יבוא לאהבת הצדיקים [צדקה מד].

[עט] מי שגזל את העני, בזיונות באים עליו [צדקה מה].

[פ] מי שנותן צדקה, כאלו מביא קרבן [צדקה מו].

[פא] על־ידי צדקה, בא גשם [צדקה מז].

[פב] על־ידי צדקה, אין מגרשין את בני ישראל ממקומם [צדקה מח].

[פג] כשאנשים נותנים צדקה, על־ידיה הפרות נתברכין והשלום בעולם [צדקה מט].

[פד] על־ידי אמת, רואים את הצדקה שאיתה עושה [צדקה נ].

[פה] צדקה – מגן על זרעו של אדם [צדקה נא].

[פז] מי שמתפלל על חברו, נחשב לו כצדקה [צדקה נב].

[פז] מי שיש לו די ספוקו, ואף־על־פי־כן עינו רעה בעניים שבאים ופושטים ידיהם שיתן להם; גם מי שנותן על מחצית שכר, והם עמלים ומביאים לו מחציתו, וכשרואה שהם מרויחין ויש להם

פרנסתם ודי ספוקם, הוא מצר על־זה, כי עינו רעה – עליו נתקנים הנבואה הנכתב אחר פסוק (איוב כ, כב): "במלאות שפקו יצר לו", עד (שם פסוק כט): "זה חלק אדם רשע" [צדקה נג].

[איוב כ, כג] כד־כה־כו־כז־כח־כט: במלאות שפקו יצר לו, כל יד עמל תבאנו. יהי למלא בטנו, ישלח בו קרון אפו, וימטר עלימו בלחמו. יברח מנשק ברזל, תחלפהו קשת נחושה. שלף ויצא מגוה, וברק ממורתו, יחלף עליו אמים. כל חשך טמון לצפוניו, תאכלהו אש לא נפת, ירע שריד באחלו. יגלו שמים עינו, וארץ מתקוממה לו. יגל יבול ביתו, נגרות ביום אפו. זה חלק אדם רשע מאללים, ונחלת אמרו מאל].

[פח] מי שעושה חסד עם אוהבי השם־יתברך, על־ידיה מתקן פגם־הברית [צדקה נד].

[פט] בזכות עניים, אנו נצולים מן הגזיזים [צדקה נה].

[צ] השמחה בצדקה – היא סימן על לב שלם [צדקה נח].

[צא] עשה עד שאתה מוצא, ומצוי לך, ועודך בידי [צדקה נט].

[צב] המטיל מלאי לבים של תלמיד־חכם, זוכה לישוב בישיבה של מעלה [צדקה סא].

[צג] גדולה צדקה, יותר מכל הקרפנות [צדקה סב].

[צד] גדולה גמילות־חסדים מן הצדקה [צדקה סג].

[צה] שמא תאמר כל הבא לקפץ ולתן צדקה, מספיקין בידו, וממציאין לו אנשים מהגנים, תלמוד לומר (תהלים לו, ח): "מה יקר" – צריך לטרח ולרדף אחריהם,

לְפִי שְׂאִינָם מְצוּיִים לְזָכוֹת עִם מְהֻנָּם [צדקה סד].

[צו] הַצָּדָקָה הִיא בְּשָׁנֵי פָּנִים: "בְּמַתָּנָה יָדוֹ, וּבִכְבֻּרַת ה'" (דברים טז, יז) [צדקה סה].

[צז] מִי שֵׁשׁ לוֹ, וְאִינוֹ רוֹצֵה לְהַתְּפָרֵס מִשְׁלוֹ, וּמִקְבֵּל מֵאַחֲרִים - תִּדְעֶ: שֶׁנִּפְרָעִין מִמֶּנּוּ לְאַחַר מוֹתוֹ, שֶׁנַּעֲשֶׂה עֶבֶד לָזֶה שֶׁלָּקַח מִמֶּנּוּ [צדקה סו].

[צח] מִי שֶׁנִּשְׁנָתוֹ צָדָקָה, אֲחֵי-עַלְפִּי-כֹן יִכּוֹל לְהִיּוֹת שִׂירָד מִנִּכְסָיו [צדקה סז].

[צט] כָּל הַמַּעֲלִים עֵינָיו מִן הַצָּדָקָה, כָּאֵלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדַת-הַזָּרָה [צדקה סח].

[ק] הַגּוֹזֵז נִכְסָיו, נִצּוֹל מְדִינָה שֶׁל גִּיהֶנֶם [צדקה סט].

[קא] אֲפֹלוּ עֲנִי - יִתֵּן צָדָקָה, וְאִין מְרִאִין לוֹ סִמְנֵי עֲנִיּוֹת [צדקה ע].

[קב] לְסִיעַ לְתַלְמִידֵי-חֻכְמִים, בָּזָה מִבִּטֹּל הוֹרָאת הַפּוֹכְבִּים-וּמִזְלוֹת [צדקה ע"ב ד].

[קג] עַל-יְדֵי מִפְרָנְסֵי עֲנִיִּים - נִצּוֹלִין הַמּוֹרֶעִם מִן הַמַּגָּפָה בְּזָכוֹתָם; גַּם בְּזָכוֹתָם: 'מַחֲיֵי-דַגְּלוֹת' קוֹדֶמִין לְמַחֲיֵי דִקְטָנוֹת' [צדקה ע"ב ה].

[קד] הַחֲדוּשֵׁי-דְאוּרֵיתָא וְהַצָּדָקָה - כָּל אֶחָד מֵעוֹרֵר אֶת חֲבֵרוֹ [צדקה ע"ב ט].

[קה] יֵשׁ תַּפְּלוֹת שְׂאִינָם נִתְקַבְּלִים לְמַעַלָּה, אֲפֹלָא עַד שְׁנוֹתָנִים כָּל-כַּף מַעוֹת לְצָדָקָה, כִּפִּי מִסְפַּר הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתַּפְּלָה הַשֵּׁנִי לָזֶה הַדָּבָר. לְמִשְׁלֵ: כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל אֵלּוֹ הַתְּבוֹת: "תֵּן לִי בָנִים" - צָרִיךְ לָתֵן צָדָקָה כְּמִסְפַּר אוֹתִיּוֹת "תֵּן לִי בָנִים" [צדקה ע"ב יד; תַּפְּלָה ע"ב ט].

[קו] מִי שֶׁהוּא מִפְרָנֵס אֶת הָרַבִּים, עַל-יְדֵי-זֶה מִמְּשִׁיךְ הַבְּרָכָה מֵאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל לְחוּץ-לְאַרְץ [צדקה ע"ב טז].

[קז] עַל-יְדֵי הַמָּמוֹן שֶׁנִּשְׁנָתוֹ לְעֵנֵי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי-זֶה מִמּוֹנֵנוּ נִתְקַיֵּם בִּידּוֹ [צדקה ע"ב יז].

[קח] כְּשֶׁאָדָם בָּא לְעִיר לְדוֹר, יִשְׁלַח בָּשָׂר לְעֵנֵי הָעִיר, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשָׂא חֵן בְּעֵינֵי שְׂרֵי הָעִיר [צדקה ע"ב יח].

[קט] עַל-יְדֵי נְתִינַת שְׁקָלִים, נִצּוֹל מִיַּצָּר-הָרַע [צדקה ע"ב יט].

[קי] עַל-יְדֵי צָדָקָה, זֹכָה לְהַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים [צדקה ע"ב כ].

[קי"א] עַל-יְדֵי צָדָקָה בָּלֵב שָׁלֵם, בָּא לִידֵי שְׂמֻחָה [שְׂמֻחָה ד].

[קי"ב] אֲמִירַת הַלֵּל וְצָדָקָה, מְסַגְּלִין לָחוֹן בְּעֵינֵי הַשָּׂר [שְׂרִים ג].

[קי"ג] בְּנֵי-אָדָם הַפּוֹפִים לְצָדָקָה, עַל-יְדֵים 'שָׁלוֹם הַמַּלְכוֹת' נִתּוּסָף [שָׁלוֹם ד].

[קי"ד] מִי שֶׁבוֹשׁ עַל עוֹנוֹתָיו, הַקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה עִמּוֹ צָדָקָה [תְּשׁוּבָה סג].

[קט"ו] עַל-יְדֵי צָדָקָה, תִּזְכָּה לְקַבֵּל מוֹסֵר [תּוֹכָחָה י].

[קט"ז] קֹדֶם הַתַּפְּלָה - תִּתֵּן צָדָקָה, וְתִקְשֹׁר אֶת עֲצָמָהּ לְצַדִּיקֵי-הַדּוֹר [תַּפְּלָה לג - עֵין לְקוּטִי-מִזְהָר"ן ע"א ב].

[קי"ז] עַל-יְדֵי צָדָקָה בְּשָׁתֵי יָדַיִם, תַּפְּלָתוֹ נִשְׁמַעַת [תַּפְּלָה מה].

"נתון נתון לו וכו', פי בגלל הדבר
הזה יברכה ה' אלקיך" (דברים טו, י)

עב.

(ח"א לא, א-בסוף)

'צדקה' - היא בחינות ה'גלגלים'. כמאמר
חז"ל (שבת קנא: על דברים טו, י): **"כי
בגלל הדבר הזה", "גלגל הוא החוזר
בעולם".**

**ובשביל-זה: "הנותן פרוטה לעני,
מתברך בשש ברכות;
והמפסו בדברים, מתברך באחת-עשרה
ברכות" (בבא-בבא ט:)** - כנגד 'שבעה פוכבי
לכת' ו'שנים-עשר מזלות' - כי ה'צדקה'
מנהגת כל 'גלגלי הרקיע' וכו'.

ובכמו ש'גלגל' יש לו שתי תנועות, אחת
תנועה הטבעית ממערב למזרח,
ואחת תנועה ההכרחית ממזרח למערב, מה
שהגלגל היומי חוזר ומתגלגל ממזרח
למערב, ומכריח עמו כל הגלגלים.

כן לענין 'צדקה' אמרו רז"ל (ויקרא-רבה לה,
ח; רות-רבה ה, ט): **"יותר ממה שבעל-
הבית עושה עם העני, העני עושה עם
הבעל-הבית" - שזה בחינות שני תנועות,
ממערב למזרח, וממזרח למערב, דהינו:
מהעני לבעל-הבית, ומבעל-הבית להעני.**

**כי כל השפע והברכות באים על-ידי
הגלגלים, כי על-ידם מנהיג הקדוש-
ברוך-הוא העולם פידוע וכו'.**

ומה שחסר מהברכות, הלא היה צריך
להיות שבעה ברכות ושתיים-עשרה
ברכות. ולפי הגמרא, מהנותן והמפסין אין
כאן רק שבע-עשרה ברכות?!

**אך בזה חורו לנו רז"ל: שהצדקה חסרה
ואין לה שלמות, ועדין חסר אחת, הן
בנותן והן במפסין. הינו: שחסר ה'אמונה',
שבלעדיה הצדקה חסרה עדין, ועל-ידי
ה'אמונה' נשלם ומאירה בחינות הצדקה.**

**וזה שכתוב (בראשית טו, ו): "והאמן בה'
ויחשבה לו צדקה" - שעל-ידי
האמונה נחשבת הצדקה, כי בלתי האמונה
היא חסרה.**

**וזה שאמרו רז"ל (תענית ח:): "שמש בשבת
צדקה לעניים", כי 'שבת' היא בחינות
'אמונה', כי 'שבת' הוא מעיד על יחודו ועל
חדוש העולם. ועל-ידי 'אמונה', בחינות
'שבת', מאירה הצדקה. ועל-ידיהם נתמלאו
הברכות שהיו חסרים.**

**כי 'אמונה' הוא 'מקור הברכות', כמו
שכתוב (משלי כח, כ): "איש אמונות רב
ברכות". וכן 'שבת' נאמר בו (לכה דודי): "כי
היא מקור הברכה".**

**וזה: "שמש בשבת צדקה" - 'שמש' לשון
'אור'. הינו: שב'שבת' שהוא בחינות
'אמונה', מאירה הצדקה כשמש - שעקר
שלמות הגלגלים, שלמות הצדקה, אינו
אלא בשבת.**

**ולפעמים כשאדם יש לו עפוב וצער
בדרך, הוא מחמת שפגד
המקום הזה יש שם עפוב בהפוכב, שאינו
מאיר בשלמות. כי לכל דרך ושביל, יש
כנגדו בגלגלים דרך ושביל וכו'.**

**ועל-כן התקנה לזה: לתן צדקה קדם
שיצא לדרך, כמה שכתוב (תהלים
פח, יד): "צדק לפניו יהלך וישם לדרך" וכו' -
כי על-ידי הצדקה יאיר הפוכב, כי על-ידי**

"למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך" (דברים טז, ג)

"למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך". "ימי חייך" – הימים. "כל ימי חייך" – הלילות. (ברכות פ"א מ"ה)

מצוה להזכיר יציאת מצרים ביום ובלילה. שנאמר: "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים, כל ימי חייך". (רמב"ם, קריאת שמע פ"א ה"ג)

עה.

(לקוטי הלכות, נטילת ידיים שחרית ב, ו)

איתא בדברי רבנו ז"ל בסוף מאמר וואלף המשפטים, אמונה "ח"א ז): "שזכרון הוא בחינת אמונה, כי עקר השכחה הוא מבחינת הזמן וכו'. וכשיודעין ומאמינים באמת שהכל מתנהג רק על-פי השגחת השם-יתברך לבד, שהוא למעלה מהזמן – אזי אין שיה בחינת שכחה כלל וכו'. עין-שם וקבן.

וזוה בחינת זכרון הנאמר אצל יציאת מצרים, בחינת: "זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים" (שמות יג, ג), "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך" (דברים טז, ג).

כי ב'יציאת מצרים' נתגלה השגחתו יתברך, שזה בחינת זכרון, למעלה מהזמן, למעלה מהטבע, בחינת חפזון (שמות יב, יא; דברים טז, ג), בחינת זריזות, שהוא מחיה המהין והדעת. שעקר קיומו הוא: כשיודעין ומאמינים ב'השגחה'.

עו.

(לקוטי הלכות, ברפת הפרות ה, ז"י)

"למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך" (דברים טז, ג). האדם צריך לזכור היטב כל ימי חייו, בכל יום ויום, את יום צאתו ממצרים (ברכות

צדקה מאירין הגלגלים, ויבטל עובבו שיש לו בהדרה, שנמשך מהעפוב שיש בהגלגלים והפוכבים.

עג.

(ח"א רכה)

עקר ה'צדקה' – הוא על-ידי ה'בטחון', בבחינת (תהלים לז, ג): "בטח בה' ועשה טוב" – שבוטח בהשם שלא יפסיד ולא יחסר על-ידי הצדקה כלל, כי השם-יתברך יברכו בגלל הדבר הזה (דברים טז, י).

כ"אם אין לו בטחון, אינו יכול לעשות צדקה פראוי, כי מתירא שיחסר לו מה שנותן לצדקה.

"שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני" (דברים טז, ג)

עד.

(ח"א נו, ז"ח)

מצה היא בחינת דעת, בחינת שלום, בחינת רפואה.

וזוה שנקרא מצה: "לחם עני" (דברים טז, ג), כי "אין עני אלא מן הדעת" (נדרים מא.). וזה בחינת חוליה, כמו שכתוב (שמואל ב יג, ד): "מדוע אתה ככה דל בן המלך", ו'מצה' היא אסותא (זהר תצנה קפג:).

וזוה: "לחם עני" – שהוא רפואה לה'עני'.

פ"א מ"ה; יב: רמב"ם, קריאת שמע פ"א ה"ג; מגן אברהם,
ארחי חיים סז, סק"א).

דְּחִינוּ: מַה שִׁיצֵא מִמִּצְרַיִם "בְּחֶפְזוֹן"
(שמות יב, יא; דברים טז, ג) **קִדְּם הַקֶּץ**
רק בַּחֲסֵדוֹ, אֶף-עַל-פִּי שְׁעֵדִין לֹא נִגְמַר
תְּקוּנָם לְגַמְרֵי - שָׁאם הָיוּ מִתְמַהֲמְהִים עוֹד
בְּרַגַע בְּמִצְרַיִם הָיוּ נִשְׁאָרִים שָׁם לְגַמְרֵי.

וְעַל-כֵּן הָיָה הַהֲכָרַח לְהוֹפִיעַ עֲלֵיהֶם אוֹר
גָּדוֹל מִלְּמַעְלָה וּלְגַאֲלָם מִיָּד, וְאֶף-
עַל-פִּי שְׁעֵדִין לֹא נִטְהָרוּ בְּשִׁלְמוֹת. וּמִחֲמַת-
זֶה אָרְבוּ עֲלֵיהֶם הַבַּעַל-דָּבָר וְכָל הַסְטָרִין-
אֲחֵרָיִן.

אֶף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי 'הָאֲרֶת-הַגְּאֻלָּה'
שֶׁהִיָּתָה אַז, נִשְׁאָר בָּהֶם
רְשִׁימָה קְדוּשָׁה לְנִצָּחַ, עַד שְׁסוּף-כָּל-סוּף
יָשׁוּבוּ בָּלָם לְמִקְוָם.

וְזֶה הָעִנִּין הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו נוֹהֵג
בַּחֲסֵדוֹ בְּכָל דּוֹר, עַל-יְדֵי 'גְּדוּלֵי מִבְּחָרֵי
הַצְדִּיקִים' - שֵׁישׁ לַפְּעָמִים: שְׁחוּטְפִין
אֲנָשִׁים, וּמוֹצִיאִין אוֹתָם מִמְּקוֹמוֹת מְגֻנִּים
וּמִלְּכֻכִּים מְאֹד מְאֹד, וּמִתַּחֲלִילִים לְטִהָרָה
אוֹתָם, וּלְקִרְבָּם לַהֲשֵׁם-יִתְבָּרַךְ.

אָבֵל יֵשׁ הִרְבֵּה שְׁנוּפְלִים אַחֲרֵי-כֵן יוֹתֵר
רַחֲמָנָא-לְצֻלָּן, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הֵם
מִשְׁתַּדְּלִים לְקִרְבַּ בְּכָל-פַּעַם יוֹתֵר. וַיֵּשׁ בְּעִנִּין
זֶה 'פְּלָאוֹת' הִרְבֵּה, 'פְּלָאֵי-פְלָאוֹת', נִפְלָאוֹת
תָּמִים יְדַעִים" (איוב לז, טז).

שְׁזָהוּ בַּחֲנִינָת 'יִצְיָאֶת-מִצְרַיִם קִדְּם הַקֶּץ',
שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הַתְּגָרָה בָּהֶם הַבַּעַל-
דָּבָר אַחֲרֵי-כֵן הִרְבֵּה.

אָבֵל אֶף-עַל-פִּי-כֵן "יָמִין ה' רוֹמְמָה"
(תהלים קיח, טז) - ו"לְעוֹלָם יָדוֹ עַל
הָעֲלִיּוֹנָה" (רש"י תהלים צב, ט) - כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ

יָדַע מִכְּלִיָּהּ, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הַהֲכָרַח לְגַאֲלָם
וּלְהוֹצִיאָם מִיָּד, כִּי אִם לֹא - יֵאָבְדוּ לְגַמְרֵי
חֲסִי-וְשָׁלוֹם, וְכַנ"ל.

וּמִחֲמַת-זֶה עוֹבֵר עָלָיו מַה שְּׁעוֹבֵר - כִּי
"בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיֵּב כָּל אָדָם
לְרֹאוֹת אֶת-עַצְמוֹ, כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא
מִמִּצְרַיִם" (פסחים פ"י מ"ה; קטז:) - כִּי עַל כָּל
אָדָם עוֹבֵר כָּל הַנ"ל, כְּאִשְׁרֵי יוֹכֵל לְהִבִּין כָּל
מִי שְׂרוּצָה לְהַשְׁכִּיל עַל דְּרָכָיו.

עַל-כֵּן צְרִיכִין לְזָכֹר בְּכָל יוֹם: גְּדֹל חֲסֵדוֹ
יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוֹצִיאָו מִמְּקוֹם
שֶׁהוֹצִיאָו - שְׁזָהוּ בַּחֲנִינָת 'יִצְיָאֶת-מִצְרַיִם'.

וְאֶף-עַל-פִּי שְׁעֵתָה עוֹבֵר עָלָיו מַה
שְּׁעוֹבֵר - בְּוֹדָאֵי הַחֲסֵד
וְהַטּוֹבָה שְׁעֵשָׂה עִמּוֹ הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, בְּוֹדָאֵי
אֵינוֹ לָרִיק חֲסִי-וְשָׁלוֹם, רַק שְׁצָרִיד עֵתָה לְעִבֹר
בְּעִנִּינִים הָאֵלֶּה, וּלְהַתְנַסּוֹת בָּהֶם.

אָבֵל סוּף-כָּל-סוּף, יִגְמַר הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ אֶת
שְׁלוֹ מַה שֶׁהַתַּחֲלִיל בְּרַחֲמָיו לְהוֹצִיאָנוּ
מִמִּצְרַיִם מִתְקַף הַסְטָרָא-אַחֲרָא, בְּדִי לְקִרְבָּנוּ
לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ - כִּי "דָּבָר אֲלֻכִּינוּ יָקוּם
לְעוֹלָם" (ישעיה מ, ח).

עז.

(לקוטי הלכות, פסח ז, טז)

בַּחֲנִינָת 'פֶּסַח' ו'יִצְיָאֶת-מִצְרַיִם' - הוּא
בְּכָל אָדָם, וּבְכָל זְמַן, בְּכָל שָׁנָה
וְשָׁנָה.

וְגַם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, יֵשׁ בּוֹ בַּחֲנִינָת 'פֶּסַח'
ו'יִצְיָאֶת-מִצְרַיִם'. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין
לְהַזְכִּיר 'יִצְיָאֶת-מִצְרַיִם' בְּכָל יוֹם (בְּרִכּוֹת פ"א
מ"ה; יב: רמב"ם, קריאת שמע פ"א ה"ג; מגן אברהם,
ארחי חיים סז, סק"א), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים טז, ג):
"לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ."

כי כל ההרהור וההתעוררות העליון הבא מלמעלה על כל אדם בכל יום ויום - זהו בחינת ה'הארה של יציאת מצרים', שהוא 'הארה עליונה שלא בהדרגה, קדם אתעורותא דלתתא' כראוי.

כי זה הדבר נעשה: בכל דור, ובכל שנה, ובכל יום, בכלל ובפרט - כי השם יתברך מסבב עם האדם בכמה סבות, להחזירו בתשובה, לזכותו לחיי עולם הנצחי.

והכלל: מה שהשם יתברך שולח על האדם מתחלה 'התעוררות', עד שמתחיל להתעורר בתשובה ולילך בדרך השם - זהו בחינת 'יציאת מצרים' - שבא ה'הארה' מלמעלה שלא בהדרגה, בלי 'התעוררות תחתון' כראוי. וכל זה - כדי שיצא מגלותו הקשה.

אבל אחר כך בשמתחיל לילך בדרך השם - נוטלין ממנו ה'הארה' הזאת, ומניחין אותו שילך בעצמו בהדרגה בסדר מיום אל יום.

וצריך אחר כך 'התחזקות' מחדש - שבשנסתלק ממנו זה ה'אור' העליון, ומניחין אותו שילך מעצמו - יתגבר להתחזק בעבודתו יתברך מיום אל יום בהדרגה בסדר.

עח.

(לקוטי הלכות, חדש ג, ה - על פי לקוטי מוהר"ן ח"א לז, 'דרשו ה' ועזו')

וזהו בחינת (שמות יג, ג): "זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים". "זכור" דיקא - כי ה'נפש' הוא בחינת 'זכרון' (כמבאר שם בהתורה).

ועל כן צריכין לזכר 'יציאת מצרים' כל ימי חייו (ברכות פ"א מ"ה; יב: רש"י ברכות כא.), כמו שכתוב (דברים טז, ג): "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך".
כי 'יציאת מצרים', שהוא בחינת 'התעלות הנפש' וכו' כנ"ל - זהו בחינת 'זכרון', בחינת 'חיים'.

וזהו: "למען תזכר וכו', כל ימי חייך" - 'ימי חייך' דיקא.

עט.

(לקוטי הלכות, פריקה יוטענינה ד, טז, על פי לקוטי מוהר"ן ח"ב ב, 'ימי חנכה')

על כן "חובה עלינו לזכר יציאת מצרים' בכל יום" (ברכות פ"א מ"ה; יב: רמב"ם, קריאת שמע פ"א ח"ג; מגן אברהם, ארח חיים סז, סק"א), כמו שכתוב: "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך".

וכן בהתחלת נתינת התורה 'התחיל' (שמות כ, ב): "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", וכן ברב המצות הזכיר 'יציאת מצרים'.

כי עתה: כל ההתחלה שלנו לכנס בעבודת השם בכל יום ויום, הוא על ידי 'יציאת מצרים'.

כי עתה תהלה לאל, יש לנו 'התחלה טובה' מהיכן להתחיל, מאחר שכבר גמר השם יתברך ישועתו על ידי משה, והוציאנו ממצרים באותות נוראות, שעל זה אנו נותנים שבח והודיה אליו יתברך בכל יום ערב ובקר.

שזהו בחינת 'תודה הלקה', שעל ידי זה מאיר ה'אמת' וכו'. עד שנתגלה 'אחדות הפשוט' מתוך ה'פעלות משתנות',

שעל-ידי-זה מתבטל כח הגלות של העכו"ם, עד שנזכר על-ידי-זה ל'גאלה-שלמה'.

ועל-כן "מחיבים לזכר יציאת מצרים בכל יום ערב ובקר", ו"כל המרבה לספר ביציאת-מצרים, הרי זה משבח" (הגדה של פסח) - כי כל התחלתנו עתה לצפות לישועה עדין, ולהתקרב להשם-יתברך, הוא על-ידי 'יציאת-מצרים', וכנ"ל.

ומזה נלמד להבין גם בפרטיות: הנסים והנפלאות שהשם-יתברך עושה עמנו בכל דור, עד שגם בפרטי-פרטיות עושה השם-יתברך נסים רבים, עם כל אחד ואחד, בכל יום ויום.

שעל-זה אנו מודים לו יתברך בכל יום, שזהו בחינת 'תודה' וכו' וכו', שעל-ידי-זה יכול כל אחד להתקרב להשם-יתברך, כנ"ל.

"ושמחת בחגך וכו'". שלוש פעמים בשנה, יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך" (דברים טז, יד-טז)

פ.

(ח"א ל, ה)

עקר החיות הוא מ'אור-הפנים', בחינות (משלי טז, טז): "באור פני מלך חיים". ועל-כן צריכין להעלות ה'מלכות', בחינות 'חכמה תתאה', אל 'אור-הפנים' המאיר ב'שלש-רגלים'.

כי עקר 'אור-הפנים' הוא 'שמחה', כמו שכתוב (שם טז, יג): "לב שמח ייטב פנים". ועקר השמחה הוא מן המצוות, כמו שכתוב (תהלים יט, ט): "פקודי ה' ישרים

משמחי לב". ועקר השמחה הוא בלב, כמו שכתוב (שם ד, ח): "נתת שמחה בלבי".

והלב של כל השנה הם השלש-רגלים, בחינות (ויקרא כג, ד): "אלה מועדי יי'", ראשי-תבות 'אמ"י', שהיא "אם לביתה" (משלי ב, ג - אם לביתה), ו"בינא לבא" (פתח אליהו).

וה'שמחה' של כל המצוות שעושין בכל השנה, הוא מתקבץ אל ה'לב', שהם השלש-רגלים. ועל-כן הם 'מי שמחה', כמו שכתוב (דברים טז, יד): **"ושמחת בחגך".** ואז מאיר ה'פנים' על-ידי ה'שמחה', בבחינות: **"לב שמח ייטב פנים".**

[לקוטי-עצות, מועדי-השם שלש-רגלים ב: וזהו השמחה של יום-טוב - כי אז מתקבץ ומתעורר השמחה הקדושה הזאת של כל הנקודות טובות של כל המצוות שעושין בכל השנה.

וצריך כל אחד להתגבר מאד, להמשיך על-עצמו השמחה הקדושה הזאת של המצוות, שהוא 'שמחת יום-טוב' - בכל השנה בלה. **מכל-שכן וכל-שכן ביום-טוב קדש בעצמו, שאז חייבים לשמח מאד כמו שכתוב: "ושמחת בחגך".** כי אז מתקבץ יחד השמחה של כל המצוות, אשר אין שעור וערך לשמחה הזאת, כאשר יבין כל אחד בלבדו].

בשביל-זה נצטוינו (שם שם, טז): "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך" - בשביל לקבל 'אור-הפנים'.

וזו בחינת (ספר כז): "חייב אדם להקביל פני רבו ברגל" - כדי לקבל 'אור-הפנים', ולהחיות ה'מלכות'.

וזו (תהלים פח, יד): "צדק לפניו יהלך", "צדק מלכותא קדישא" (פתח אליהו), כשמוליכין אותה אל אור-הפנים. העקר על ידי בחינות: **"וישם לדרך פעמיו" - הינו: "שלש פעמים בשנה" וכו' - שעל-ידיהם מקבלין מ'אור-הפנים' כנ"ל.**

פא.

(ח"א קלה)

עקר פח 'קדשת יום-טוב', תלוי ב'צדיקים',
כמו שכתוב (ויקרא כג, ד): "אלה מועדי
ה' אשר תקראו אתם במועדם", "אל תקרי
אתם אלא אתם" (ראש-השנה כד.).

ועל-כן בשמקבל ומכבד את הימים-טובים,
ומקבל אור הגדול של יום-טוב,
שהוא בחינת 'צדיק' - נתבטל ה'גדלות' שלו
- כי ה'קטנות' בטל לגבי 'גדלות'.

ועל-כן (ספד כז:): "חייב אדם להקביל פני
רבו ברגל" - כי עקר פח יום-טוב
תלוי בצדיקים.

ובזה מישב שפיר מה שהקשו בגמרא (ספד
כז:): "על רבי אלעזר שאמר: משבח
אני את העצלנים ברגל, שנאמר (דברים טז, יד):
'ושמחת בחגך', והאמר רבי יוחנן חייב אדם
להקביל פני רבו ברגל, שנאמר (מלכים ב, ה,
כג): 'מדוע אתה הלכת' וכו', עין שם היטב.

כי אף שהוא ברחוק מאה פרסה מרבו
ביום-טוב, ולא אזל ואתי ביומה, על-
כל-זה הוא מחייב להקביל פני רבו ברגל -
הינו: 'שיכיר פני רבו ברגל'!

הינו: שיכבד את היום-טוב, ויקבל אור
הגדול של יום-טוב, בחינת 'פני רבו'
וכו' - כי עקר 'קדשת יום-טוב' תלוי
ב'צדיקים'. ובשמקבל את היום-טוב, הוא
מקבל 'פני רבו' ממשי.

פב.

(ח"ב ד, ו-ז ט"י)

התגלות-הרצון הוא על-ידי 'ימים-
טובים', כי כל אחד
מה'ימים-טובים' מכריז וקורא ומגלה את

הרצון, שהכל מתנהג רק על-פי רצונו בלבד,
בבחינת (ויקרא כג): "מקרא קדש", שהיום-
טוב קדש קורא ומכריז את הרצון.

כי בכל יום-טוב עשה השם-יתברך עמנו
אותות נוראות הפך הטבע, שעל-ידי-זה
נתגלה שהכל ברצונו, ואין שום חיוב הטבע כלל.

וכל-אחד לפי מה שמרגיש ושומע את
קול הקריאה של יום-טוב
שמכריז וקורא את הרצון, כמו-כן יש לו
'שמחת יום-טוב'.

כי בשנתגלה הרצון שהכל ברצונו יתברך -
אזי יודעים: שכל השעבודים והגלות,
וכל ההכפדות של העכו"ם שהם מכבידים
עלינו, על כלם ינקם בהם הוא יתברך
ויגאלנו מידם. אבל כשסוברים שהכל על-פי
חיוב הטבע, אין שייך נקמה בהם, מאחר
שהכל מתנהג רק על פי סדר הטבע.

וזו בחינת (תהלים נח, יא): "ישמח צדיק כי
חזה נקם, פעמיו ירחץ בדם הרשע".
"פעמיו" דיקא. הינו: על-ידי "שלש
'פעמים' בשנה" (דברים טז, טז), על-ידי-זה:
"ישמח צדיק כי חזה נקם" וכו'.

אך לא כל אחד ואחד שומע קול הקריאה
הנ"ל של יום-טוב, כי יש חיות-רעות
דורסים וטורפים, 'חכמי-הטבע', שמראין
בחכמתם המטעית שהכל על-פי הטבע, וכאלו
אין שום רצון חסו-שלום, ואפלו האותות
נוראות משימים הכל בתוך דרך-הטבע.

וכשהם מתגברים - אזי קול שאגתם
עולה ומתגבר על קול הקריאה
של יום-טוב, שקורא את הרצון, ואזי נשבת
שמחת יום-טוב חסו-שלום וכו'.

והכנעתם של אלו ה'חיות-רעות' 'חכמי-
הטבע' - הוא על-ידי 'חכם

גָּדוֹל שֶׁבִּקְדָּשָׁה, שִׁיכוֹל לְקַשֵּׁר כָּל הָרְצוֹנוֹת
בְּשֶׁרֶשׁ הָרָצוֹן, בְּחִינַת 'מִצַּח הָרָצוֹן'.

אך כִּנְגֵד זֶה יֵשׁ בְּחִינַת 'מִצַּח הַנְּחָשׁ', שֶׁרֶשׁ
הַכְּמַת־הַטֶּבַע, וַיִּנְקְתוּ מִ'זְקֵנֵי־הַדּוֹר'
שְׂאִין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת. וְ'צִדְקָה' מוֹעִיל לָזֶה.

וְעַל־כֵּן בְּשִׁרְצָה יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹת רָצוֹן
בַּעֲשׂוֹ, אָמַר (בְּרֵאשִׁית ל"ג, י):
"וְלִקְחָתָּ מִנְּחָתִי מִיָּדִי, כִּי עַל־כֵּן רָאִיתִי פָּנֶיךָ
כְּרֹאת פָּנֵי אֱלֹקִים וְתִרְצָנִי". כִּי גַם מִה
שְׁנוֹתָנִין לַעֲפֹ"ם, הוּא גַם־כֵּן בְּחִינַת 'צִדְקָה'
(בְּבֹא־בִתְרָא ט.).

וְעַל־יָדֵי 'צִדְקָה' נַעֲשֶׂה 'רָצוֹן'. וְזֵהוּ:
"וְלִקְחָתָּ מִנְּחָתִי מִיָּדִי", הֵינּוּ
'צִדְקָה', בְּחִינַת (מְלָאכִי ג' ג'): "מַגִּישֵׁי מִנְחָה
בַּצִּדְקָה".

"כִּי עַל־כֵּן רָאִיתִי פָּנֶיךָ כְּרֹאת פָּנֵי
אֱלֹקִים" - הֵינּוּ: כִּמּוֹ 'רֹאיוֹת פָּנֵי
אֱלֹקִים', שֶׁהוּא בְּחִינַת (דְּבָרִים טז, טז): "שְׁלוֹשׁ
פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל זָכוֹרֶךָ אֶת פָּנֵי ה'",
דִּהְיִנוּ 'יָמִים־טוֹבִים', שֶׁעַל־יָדָם נִתְגַּלָּה
הָרָצוֹן - וְעַקֵּר 'הַתְּגַלּוֹת־הָרָצוֹן' עַל־יָדֵי
'יָמִים־טוֹבִים', הוּא עַל־יָדֵי ה'צִדְקָה' - כִּמּוֹ:
כֵּן יִהְיֶה נַעֲשֶׂה אֲצִלוֹ רָצוֹן עַל־יָדֵי ה'צִדְקָה'.

וְזֵהוּ: "וְתִרְצָנִי" - כִּי מֵאַחֵר שֶׁה'מִנְחָה'
וְה'צִדְקָה' שֶׁנִּתְּנָן לַעֲשׂוֹ הִיא בְּחִינַת
'צִדְקָה' מִמָּשָׁ. נִמְצָא: שֶׁעַל־יָדֵי־זֶה נִתְגַּלָּה
הָרָצוֹן הָעֲלִיּוֹן, שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יָדֵי 'צִדְקָה' - וּמִשָּׁם
מִשְׁתַּלְשֵׁל הָרָצוֹן לַמָּטָה, וְנַעֲשֶׂה רָצוֹן גַּם בַּעֲשׂוֹ.

פג.

(ח"ב ד, יב)

'שְׁלֹש־רִגְלִים' הוּא בְּחִינַת 'רְפוּאָה'. כִּי
עַל־יָדֵי 'רִגְל' 'יּוֹם־טוֹב'
שֶׁהוּא 'הַתְּגַלּוֹת־הָרָצוֹן', נַעֲשֶׂה בְּחִינַת

הַדָּחַת וְכַבּוּס הַדָּמִים, שִׁיּוּכְלוּ הַדָּמִים לְסַבֵּב
סְבֻבָּם בַּסֵּדֶר.

וְזֵה בְּחִינַת 'רִגְל', בְּחִינַת (מְלָכִים־א א, ט): "עֵין
רוֹגֵל", "עֵין כּוֹבֵס", כִּמּוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י
שָׁם. וְאִזִּי יְכוּלִים הַדָּמִים לְסַבֵּב בַּסֵּדֶר,
וְנִתְרַפָּא בְּשְׁלֵמוֹת.

וּבְשִׁבְל־זֶה נִקְרָא הָרִגְל: "חג" (שְׁמוֹת יב,
יד), לְשׁוֹן 'סְבֻבָּה', כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב
(יִשְׁעִיָּה מ, כב): "הַיֹּשֵׁב עַל חֹג הָאָרֶץ", עַל
סְבֻבַּת הָאָרֶץ - כִּי עַל־יָדֵי הַדָּחַת וְכַבּוּס
הַדָּמִים, עַל־יָדֵי־זֶה הֵם מְסַבְּבִים בַּסֵּדֶר.

פד.

(ח"ב ו)

עַל־יָדֵי 'זַעֲה טוֹבָה' (כְּגוֹן: עַל־יָדֵי דָבָר שֶׁבִּקְדָּשָׁה),
נַעֲשֶׂה שְׁמֻחָה, בְּחִינַת (דְּבָרִים טז, יד):
"וְשִׂמְחָתָּ בַּחֲגֹךָ", בְּחִינַת שְׁמֻחָה שֶׁל יוֹם־
טוֹב. וְלֹא דוֹקָא 'יוֹם־טוֹב' מִמָּשָׁ, אֲלָא כָּל
'יוֹם' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'טוֹב', נִקְרָא 'יוֹם־טוֹב'.

כִּי ה'שְׁמֻחָה' עַל־יָדֵי ה'דָּמִים'. כִּי
ה'עֲצָבוֹת' מִן ה'טָחוֹל', וְטָחוֹל הִיא
ע'כִּירוֹת־הַדָּמִים. וּכְשִׁמְתַּגְבֵּר 'עֲכִירַת־
הַדָּמִים' שֶׁל ה'טָחוֹל', בָּאִין 'חֲלָשׁוֹת' חֶסֶד
וְשָׁלוֹם. וְהַרְפוּאָה הִיא 'זַעֲה' - כִּי עַל־יָדֵי
ה'זַעֲה', יוֹצֵא הָאֶרֶס שֵׁישׁ בְּהַדָּמִים־הָעֲכוּרִים,
וְנִשְׁאָרִין ה'דָּמִים' זָפִים, וְזוֹכָה ל'שְׁמֻחָה'.

וְזֵה אוֹתִיּוֹת 'זַעֲה', רֹאשִׁי־תִבּוֹת: "זֶה
ה'יוֹם עֲשֵׂה יוֹי" (תְּהִלִּים קיח, כד) - הֵינּוּ
בְּחִינַת 'שְׁמֻחָה שֶׁל יוֹם־טוֹב', שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל־
יָדֵי 'זַעֲה טוֹבָה'.

פה.

(ח"ב פא)

כְּשִׁאָדָם מְשַׁמֵּחַ עַצְמוֹ בְּשְׁמֻחָה שֶׁל
מַצּוֹה, וְהַשְׁמֻחָה גְּדוּלָּה כָּל־כָּף,

עד שנוגעת עד 'רגליו', הינו: שמרקד מחמת שמחה - נתעלים כל הדברים הנקראים 'רגל'.

פו.

(ספר המדות, בנים י)

על-ידי שמחת יום-טוב, תלד אשתו 'בנים זכרים'.

פז.

(ימי-התלאות, בסוף)

ספר מוהרנ"ת ז"ל: שקדם איזה רגל ואיזה יום-טוב, שהעקר הוא

השמחה, כמפרש בתורה (דברים טז, יד): "ושמחת בחגך" וכו', ובפרט על-פי ענין רבנו ז"ל. ובכן נפל למרה-שחורה, מי יודע אם יוכל לקיים זאת, ובפרט בעת המחלקת.

אבל עם דרך ההתחזקות של "עוד מעט"

[אביסעלע איז אויף גוט - מעט זה גם טוב]

שהודיעו רבנו ז"ל בהתורה [לענין 'למוד התורה', ענין-שם], אז מיד עלה בדעתו: "איה אפשר שלא יזכה לשמחה מעט, ואולי עוד מעט, ועוד מעט" - עד שיצא מהמרה-שחורה לגמרי. (ועין ב'שיחות-הר"ן קנה, בענין השמחה בשבת-קדש).

והכלל: שצריך להתגבר מאד בכל הפחות, להיות "אך שמח" תמיד (דברים טז, טז).

כי טבע האדם - למשוך עצמו למרה-שחורה ועצבות, מחמת פגעי ומקרי הזמן, וכל אדם מלא יסורים. על-כן צריך להכריח את עצמו בכח גדול, להיות בשמחה תמיד, ולשמח את-עצמו בכל אשר יוכל, ואפלו ב'מלידשטותא'.

"ולא יראה את פני ה' ריקם" (דברים טז, טז)

פט.

(ח"א לא, ט)

בזה שכל-אחד מביא 'עולת ראיה', מיגיעתו שמתנגע כל השנה - על-ידי-זה נתתקן ונתעלה כל לחמו ופרנסתו, בבחינת 'לחם הפנים'.

וזהו (דברים טז, טז): "ולא יראה את פני ה' ריקם" ברגלים - שאז נתגליו "פני ה'", בבחינת 'פנים'.

"איש כמתנת ידו, כברכת ה' אלקיו"

אשר נתן לו" (דברים טז, יז)

צ.

(ספר המדות, צדקה סה)

הצדקה היא בשני פנים: "כמתנת ידו, וכברכת ה'" (דברים טז, יז).

"והיית אך שמח" (דברים טז, טו)

פח.

(ח"ב נד)

מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה-שחורה בכל כחו וכו'.

הפטרות פרשת ראה

"עֲנִיָּה סַעְרָה לֹא נַחֲמָה" (ישעיה נד, יא)

א.

(ח"א ח, ג)

על-כן נקראים ישראל "ענייה סערה"
(ישעיה נד, יא) - כי הם עכשו תחת
ממשלת "עשו איש שעיר" (בראשית כז, יא),
בחינת 'רוח-סערה', בחינת 'רוח-הטמאה'.

"וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה', וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ"

(ישעיה נד, יג)

ב.

(ח"א כב, א)

דע: "שיש חותם, ויש חותם בתוך חותם"
(עבודת-הזרה לא. שלחן-ערוך יורה-דעה קיח -
זהר כי תצא השמטות רפג. עץ-חיים ה, ה; לה, ג; שער-
הכונות 'יום-הכפורים' ג, 'הושענא רבה' ו; פרי-עץ-חיים
'לולב' ד).

'חותם' הוא - כי יש 'מוכיח-הדור', והם
בחינות 'רגליו'. ונקראים 'רגליו',
על-שם שהם "למודי ה'" (ישעיה נד, יג) -
הינו: שלומדין בבית-אל את השם, שנותנין לו
עצות, והם הולכים בשליחותו לישראל,
להוכיחם ולהחזירם להשם-יתברך.

ובשם-יתברך גוזר 'גזר-דין' בעולם,
וה'דין' הוא ה'תורה',
כי צריך להיות 'דין-תורה', ומחמת שהם
"למודי ה'" - הוא מתייעץ עמם, ומגלה
להם ה'דין-תורה' שנגזר על הדור.

והם מכסים זה ה'דין-תורה', וחותמין
אותו, בבחינת (שירה-שירים ד, יב): "מעין
חתום", שלא יינקו ממנו ה'חיצונים', שלא
יהיה נעשה ממנו חס-ושלום 'דין אכזרי'.

וזה בחינת (ישעיה ח, טז): "חתום תורה
בלמודי" - הינו: ב"למודי ה'" נחתם
ה'דין-תורה', שלא יינקו ממנו החיצונים.
והם, בשנגלה להם ה'דין-תורה', הולכים
ומוכיחים הדור, כדי להחזירם למוטב
להמתיק הדין.

ואפלו בשעת מוסר, נזהרין להחתים
ולהסתיר, שלא יינקו ממנו
החיצונים, בבחינת (איוב לג, טז): "ובמסרם
יחתם", ועל-שם-זה הן בחינת 'חותם'.

ואלו ה"למודי ה'", "מרבים 'שלום
בעולם" (ברכות סד. יבמות קכב; נזיר סז:
ברות כח: תמיד לב), כמו שכתוב (ישעיה נד, יג):
"וכל בניך למודי ה', ורב שלום בניך" (בגמרא
שם) - כי הולכים לפשר ולעשות שלום בין
ישראל לאביהם שבשמים, ולפניו יתברך
מקטינים הדבר וממליצים טוב בעדם, ולפני
ישראל מגדילים החטא מאד.

ג.

(ח"א סט)

הגזל את חברו, גזל ממנו בניו, על-ידי
שגזל ונוטל התנוצצות אור נפשה
של אשת חברו שגזל ממנו. וזה שאמרו
חז"ל (בבא-קמא קיט): "הגזל את חברו, באלו
גזל ממנו נפש בניו ובנותיו".

וְזֶה שְׁכָתוֹב (יִשְׁעִיָּה א, יז): "לְמַדּוֹ הֵיטֵב,
דָּרְשׁוּ מִשְׁפָּט, אֲשֶׁרוֹ חֲמוּץ" -
שֶׁהַפְסוֹק מְזַהֵיר לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּלְחַזֵּק אֶת
הַנִּגְזָל, לְהַצִּיל עֲשׂוֹק מִיַּד עוֹשֶׁקוֹ, בְּדִי לְהַצִּיל
נַפֶּשׁ בָּנָיו וּבְנוֹתָיו, בִּנְ"ל.

וְזֶה: "לְמַדּוֹ הֵיטֵב" וְכו' - שְׁמָה שֶׁתַּעֲשׂוּ
מִשְׁפָּט, וְתַצִּילוּ גָזוֹל מִיַּד גּוֹזְלוֹ, עַל-
יְדֵי־זֶה תַעֲשׂוּ טוֹבָה לְהַבְנִים, שֶׁהֵם בַּחֲנִינֵת
"לְמוֹדֵי ה'", בְּמָה שְׁכָתוֹב (שָׁם נד, יג): "וְכָל
בְּנֵי לְמוֹדֵי ה'".

וְזֶה: "לְמַדּוֹ הֵיטֵב" - שֶׁהַטְּבָה' תִּהְיֶה
לְהַבְנִים, שֶׁהֵם בַּחֲנִינֵת "לְמוֹדֵי ה'".

וְזֶה סוּד בּוֹנֵת הַגְּמָרָא (בְּבֹא-קָמָא קג): "הַגּוֹזֵל
אֶת חֲבֵרוֹ שְׁוֵה-פְּרוּטָה, יוֹלִיכֶנּוּ אַחֲרָיו
אֶפְלוֹ לְמַדִּי". וְהוּא פְּלִיאָה נִשְׁגָּבָה מְאֹד,
לְמָה תַפְסוּ 'מַדִּי' דּוֹקָא?

אָךְ דַּע: שֶׁהַגְּמָרָא הִיא נֶעֱלָמָת וְנִסְתָּרָת
מְאֹד, וְזֶה בּוֹנֵתָם הָאֵמֶת: "הַגּוֹזֵל וְכו',
יוֹלִיכֶנּוּ אַחֲרָיו אֶפְלוֹ לְמַדִּי" - הֵינּוּ: "לְמוֹדֵי
ה'", הֵינּוּ: הַבְנִים' - שֶׁצָּרִיךְ לְהַחֲזִיר לוֹ אֶפְלוֹ
הַבְנִים' שֶׁגָּזַל מִמֶּנּוּ עַל-יְדֵי שֶׁגָּזַל אֶת
'מִמּוֹנּוֹ'. וְזֶה: "לְמַדִּי" - בַּחֲנִינֵת "לְמוֹדֵי ה'"
הַנְּ"ל.

ד.

(ח"ב ז, י"ב-פסוק)

'יָחֳרוֹת' - זֶה בַּחֲנִינֵת 'יוֹבֵל', שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת
'כָּל־לִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד'. כִּי 'יוֹבֵל' ל'
הוּא אוֹתִיּוֹת (יִשְׁעִיָּה נד, יג): "וְכָל בְּנֵי לְמוֹדֵי
י"י" - דְּהֵינּוּ: 'כָּל־לִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד'. כִּי
'בְּנֵיךְ' - זֶה 'בֵּן'. "לְמוֹדֵי ה'" - הֵם
'תַּלְמִידִים'.

הַתּוֹרָה הַזֹּאת מְדַבֵּרָת מְכָל הָעֶשֶׂר
סְפִירוֹת' וְכו'. 'תַּלְמִידִים' הֵם

"לְמוֹדֵי ה'" - "דָּא נִצַּח הוֹד" (זִהְרִיחֻדֶּשׁ, כִּי
תִשָּׂא).

"מִי גָר אֵתְךָ, עָלֶיךָ יְפוֹל" (יִשְׁעִיָּה נד, טו)

ה.

(ח"א רכח)

דַּע: שֶׁכְּשֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַתֵּבֵל בְּנִשְׁמָה
שְׁתוֹכֵל לְהַחֲזִיר בְּנִי-אָדָם בְּתִשׁוּבָה
וְלַעֲשׂוֹת גָּרִים - אָזִי הוּא יִתְבָּרֵךְ בְּעֶצְמוֹ
בְּיָכוֹל מְבַקֵּשׁ וְרוֹאֶה שִׁיְהִיָּה מַחֲלָקָת עָלָיו.

כִּי "אִין מְקַבְּלִין גָּרִים לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ, וְלֹא
בִּימֵי שְׁלָמָה, מִשּׁוּם שֶׁלֶחֶן מְלָכִים"
(יְבָמוֹת כד), כִּי אִזּוֹ אֵינֶן מִתְגַּבְּרִין מֵאַהֲבָה, רַק
מִחֲמַת שְׂרוֹאִין גְּדֻלַּת יִשְׂרָאֵל, וְעַקֵּר הַגָּרִים
הוּא, כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִין בַּעֲת שִׁישְׂרָאֵל סְחוּפִים
בְּעֵנִי וְדַחֵק, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (יִשְׁעִיָּה נד, טו): "מִי גָר
אֵתְךָ" - "בְּעֵנִי וְתָךְ" וְכו' (יְבָמוֹת שָׁם, וּבְרִש"י).

וְעַל-כֵּן בְּהִכָּרַח שִׁיְהִיָּה מַחֲלָקָת, עַל מִי
שֶׁמִּחֲזִיר בְּנִי-אָדָם לְמוֹטֵב וּמְגִיר
גָּרִים, בְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ שׁוּם שְׁלֹחַ - כִּי אִזּוֹ
מִי שֶׁמִּתְקָרֵב אֵלָיו הוּא בְּאֵמֶת, וְאִזּוֹ יָכוֹל
לְגִיר גָּרִים בְּאֵמֶת, לֹא מִשּׁוּם שָׁלוֹם וְנַחַת
בִּנְ"ל.

"הוּי כָּל צִמָּא לָכֹו לְמִים" (יִשְׁעִיָּה נה, א)

ו.

(ח"א נא)

"אֵל" תֹּאמְרוּ מִים מִים, שֶׁנֶּאֱמָר (תְּהִלִּים קא,
ז): "דְּבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לִנְגֹד עֵינַי"
(תְּהִלָּה יד) - הוּא אֲזַהֲרָה עַל 'שְׁקָר'. "מִים

מִים" - הם בְּחִינַת 'שָׁקַר', שֶׁהוּא בְּחִינַת
'דְּמָעוֹת', שֶׁהֵם מִים מְלוּחִים'.

כִּי הַשּׁוֹתָה מִים, מְרוֹה צְמָאוֹנוֹ. אֲדָ
הַשּׁוֹתָה מִים מְלוּחִים, לֹא דִי שְׁאִינוֹ
מְרוֹה צְמָאוֹנוֹ, אֲלָא שְׁמוּסִיף צְמָאוֹן עַל
צְמָאוֹנוֹ, עַד שֶׁצָּרִיךְ לְשׁוֹת מִים אֲחֵרִים,
לְכַבּוֹת צְמָאוֹנוֹ. וְעַל־כֵּן נִקְרָא הַשָּׁקַר: "מִים
מִים".

ז.

(ח"א נח, ה)

'שְׁתִּיָּה' כָּלוּל ב'דַּעַת', בְּבִחִינַת (יִשְׁעִיָּה נח,
א): "הוֹי כָּל צֶמֶא לָכוּ לַמִּים" -
שֶׁהִיא 'בָּאֵר', בְּחִינַת (מִשְׁלֵי ה, טו): "וְנִזְלִים
מִתּוֹךְ בָּאֵרֶךְ".

ח.

(ח"א סה, ד)

עַל־יְדֵי 'הַתְּחַדְּשׁוֹת־הַתּוֹרָה', שֶׁזֹּכִין עַל־
יְדֵי ה'רְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל' וְכו' -
מְקַרְרִין ה'יְסוּדִין', וּמְכַבִּין ה'צְמָאוֹן',
בְּבִחִינַת (יִשְׁעִיָּה נח, א): "הוֹי כָּל צֶמֶא לָכוּ
לַמִּים" - כִּי עַל־יְדֵי־זֶה מְכַבִּין 'צְמָאוֹן־
הַנֶּפֶשׁ', כִּי 'הַרְגָּשָׁת ה'יְסוּדִין' הוּא בְּחִינַת
'צְמָאוֹן־הַנֶּפֶשׁ' וְכו'.

ט.

(ח"א עו)

יֵשׁ בְּחִינַת (תְּהִלִּים מב, ג): "צְמָאָה נִפְשִׁי".
דְּהִינוּ: כְּמוֹ מִי שֶׁהוּא צֶמֶא מָאד,
שֶׁשּׁוֹתָה אֲפֹלוּ מִים הָרָעִים' - כְּמוֹ־כֵן גַּם
בְּעִבּוּדַת הַבּוֹרָא־יְתַבְּרָה, יֵשׁ בְּגִי־אָדָם שֶׁהֵם
תָּמִיד בְּבִחִינַת 'צְמָאוֹן', וְלוֹמְדִים וְעוֹבְדִים
עִבּוּדָתוֹ תָּמִיד, וְהֵם תָּמִיד בְּבִחִינַת 'צְמָאוֹן',
כִּי נִפְשׁוֹ שׁוֹקֶקֶת תָּמִיד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם־
יְתַבְּרָה.

אֲדָ שֶׁהוּא בָּלֹא זְמַן וְשִׁכּוּל, כִּי לִפְעָמִים
"בְּטוּלָה שֶׁל תּוֹרָה הִיא קִיּוּמָה" (מִנְחֹת
צט), בְּכֹה שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קיט, קכו): "עַתָּה
לַעֲשׂוֹת לָהּ הַפְּרוֹ תוֹרָתְךָ".

וְזֶהוּ מַעֲלַת 'הַתְּדַבְּקוֹת בְּצַדִּיקִים', כִּי הֵם
עוֹשִׂים גָּבוּל וְזְמַן, לְבַל יִהְיֶה בְּבִחִינַת
'צְמָאוֹן'.

וְזֶה פְּרוּשׁ הַפְּסוּק (תְּהִלִּים מב, שם): "צְמָאָה
נִפְשִׁי לֹא־לִקִּים לֹא־חַי" - זֶה בְּחִינַת
'צְמָאוֹן', כַּנֶּ"ל.

"כֹּתִי אָבוֹא" (שם) - וְלֹא יִהְיֶה בְּבִחִינַת
'צְמָאוֹן'.

"וְאֶרְאֶה פָּנֵי אֱלֹקִים" (שם) - "וְאֶרְאֶה"
דִּיקָא, דְּהִינוּ: שְׁאִזְכָּה שֶׁתִּהְיֶה
הַעֲבוּדָה בְּבִחִינַת 'דִּאִיָּה', שְׁאִזִּי הוּא בְּבִחִינַת
'גָּבוּל וְזְמַן' כְּרָאוּי כַּנֶּ"ל, וְאִזִּי אֵינוֹ בְּבִחִינַת
'צְמָאוֹן' כַּנֶּ"ל.

י.

(שִׁיחֹת־הַר"ן רנט)

פַּעַם אֶחָד אָמַר: "צְמָאוֹן הוּא תַּאֲוָה
גְּדוּלָּה". וְלִפִּי הַבְּנֵתִי, כּוֹנֵנִתוֹ הִיָּתָה
לְרַמֵּז לָנוּ מַעֲנֵן 'הַשְׁתַּוְּקָקוֹת וְכַסּוּפִין
וְצְמָאוֹן' לְהַשֵּׁם־יְתַבְּרָה, שֶׁהוּא דָּבָר נִפְלָא
מְאֹד.

כְּמוֹ הַצֶּמֶא מְאֹד, כִּשְׁהוּא בָּא אֶל הַמִּים,
שֶׁיֵּשׁ לוֹ תַעֲנוּג גְּדוֹל מִשְׁתַּתִּיתוֹ לְגִדּוֹל
צְמָאוֹנוֹ, נִמְצָא: שֶׁעֵקֶר תַעֲנוּג הַגְּדוֹל, הוּא עַל
יְדֵי ה'צְמָאוֹן' - כְּמוֹ כִּי־הוּא כָּל עֲנִינִי 'כַּסּוּפִין
וְגַעְגּוּעִים דְּקִדְשָׁה' לְהַשֵּׁם־יְתַבְּרָה, וְלַעֲבוּדָתוֹ
בְּאֵמֶת.

וְזֶהוּ עֵקֶר 'תַעֲנוּג עוֹלָם־הַבָּא' - שְׁאִזִּי יִזְכּוּ
ל'רְצוֹן' וְל'כַּסּוּפִין', בְּחִינַת 'רַעְוָא־
דְּרַעְוִין', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'הַסְתַּלְקוֹת מִשָּׁה' וְכו'.

- כי אז יזכו ל'צמאון' ול'כסופין אמתיים' להשם-יתברך, שזהו עקר ה'תענוג של עולם-הבא, שיזכו בכל פעם לרוות צמאונם.

"חסדי דוד הנאמנים" (ישעיה נה, ג)

יא.

(ח"א יו)

"כל זמן שיש עבודה-זרה בעולם, חרוך-אף בעולם" (ספרי פרשת ראה), וכשנתעבר ה'עבודה-זרה, נתעבר ה'חרוך-אף, ונמשכין 'חסדים'.

ואז ה'רגלין' הם בבחינת "רגלי חסידיו" (שמואל-א ב, ט) - הינו: בבחינת 'חסדים', הינו בבחינת (ישעיה נה, ג): "חסדי דוד הנאמנים" - "הנאמנים" דיקא, כי נתבטלו ה'מינות' וה'כפירות'.

יב.

(ח"ב ב, ב)

'שמוש-חכמים' - זה בבחינת 'הלכות', שהם בבחינת (ישעיה נה, ג): "חסדי דוד" - "שהלכה כמותו", כמו שאמרו רז"ל (סנהדרין צג: - על שמואל-א טז, יח): "וה' עמו" - "שהלכה כמותו".

לקוטי תפלות

פרשת ראה

מפתח התפלות

[ג] "בנים אתם לה' אלקיכם" - שנוצפה להיות במדרגת 'בנים', ולא במדרגת 'עבדים' (ח"ב).
[ד] "עשיר תעשיר" - ענין 'מעשיר בספים' - שנוצפה לתן 'מעשיר' ממעותיננו, ולהנצל על-ידי-זה מהשונאים (ח"א עז).

[ה] "פתח תפתח את ידך לו וכו', די מחסורו אשר יחסר לו. נתון תתן לו, ולא ירע לבבך בתתך לו" - שנוצפה להרבות במצות צדקה, ועל-ידי-זה יפתח לנו כל הפתחים ושערים דקדשה (ח"ב ד).

[ו-ז-ח-ט-י] "ושמחת בחגך וגו'. והיית אף שימח. שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך" - שנוצפה לשמח בחדוה רבה ועצומה בכל השלש רגלים (ח"א ל; ח"א קמ; ח"ב א; ח"ב ד; ח"ב ו).

[א] "וזבחת וכו' כאשר צויתך"; "לא תאכלו כל נבלה וכו', כי עם קדוש אתה" - עניני שחיטה - שנוצפה לשוחטים הגונים, ולהנצל משוחטים שאינם הגונים, ולהשמר ממאכלות-אסורות ונבלות וטרפות (ח"ב לז).

[ב] "למען ישוב ה' מחרון אפו, ונתן לך רחמים ורחמך והרבה, כאשר נשבע לאבותיך"; "כל המרחם על הבריות, מרחמין עליו מן-השמים" - שנוצפה לקבל קדשת שבת פראוי, ולקבל על-ידי-זה 'אור-הדעת'; עד שגבוא על-ידי-זה ל'מדת הרחמנות, ולרחם על כל הבריות, ולהנצל מפל מיני פעם ואכזריות הפא על-ידי 'חסרון-הדעת'. ועל-ידי-זה נזפה, שהשם-יתברך ירחם עלינו מן-השמים (תפלות-ותחנונים ח"א יד).

וְתַעֲזֹר לְהַשׁוּחָטִים, שְׂיִכְנוּנוּ תָּמִיד
הֵיטֵב בְּבִרְכַּת הַשְּׁחִיטָה, בְּאֶפֶן
שְׂיִזְכּוּ לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ הַמְּלַבֵּשׁ בְּהָחִי,
מִחֵי לַמַּדְבָּר, עַד שְׂיַעֲלוּ כָּל הַנֶּפְשׁוֹת
הָעֲשׂוּקוֹת הַמְּגַלְגָּלִים בַּחֲיוֹת וְעוֹפּוֹת
וּבַהֲמוֹת אֶל הַשְּׁכִינָה. וַיְהִי נַעֲשֶׂה יַחֲוֹד
קוֹדֶשׁ-אֶבְרִי-הוּא וְשְׁכִינְתִּיהָ עַל-יָדָם.

וְנִזְכָּה שִׁיְהִי נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי-זֶה עָלֵינוּ,
שְׁפַע טוֹבָה וּבִרְכָּה וְרַחֲמִים
וְחַיִּים וְשָׁלוֹם, וְנִזְכָּה לַפְּרִנָּסָה טוֹבָה
בְּכַבּוֹד, בְּלִי שׁוֹם יִגִּיעָה וְטִרְחָא וְטִרְדָּא
כָּלֵל.

אֲבִינּוּ שְׁבַשְׁמִים, גּוֹמֵל לַחֲיִיבִים טוֹבוֹת,
גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, אֶתָּה יוֹדֵעַ
שְׂאִין בָּנוּ כַּח לְשֹׁמֵר עֲצָמֵנוּ מִשׁוּחָטִים
שְׂאִינָם הַגּוֹנִים הַמְּצוּיִים עֲכָשִׁיו הַרְבֵּה
מָאֵד, וְאִין מִי שְׂיַעֲמַד בַּעֲדָנוּ וַיִּשְׁתַּדֵּל
בְּתַקּוֹן נַפְשׁוֹתֵינוּ, וַיִּצִּיל אוֹתָנוּ מִפָּגַם
הַשׁוּחָטִים שְׂאִינָם הַגּוֹנִים, הַגּוֹרְמִים מֵה
שְׁגוֹרְמִים רַחֲמָנָא-לְצֻלָּן.

רַבּוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן
שְׁמָךְ, וְלְמַעַן שְׁכִינַת עֲזָךְ, וְלְמַעַן
אַבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, וְלְמַעַן כָּל
הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים. וְעֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ
וְהַצִּילָנוּ וּמְלִטָנוּ, מִשׁוּחָטִים רָעִים,
מִשׁוּחָטִים שְׂאִינָם הַגּוֹנִים.

וְשִׁמְרָנוּ תָּמִיד, שְׁלֹא יָבוֹא לְתוֹךְ פִּינוּ
שׁוֹם מִכְשׁוֹל נִבְלָה וְטִרְפָּה, כִּי
אֶתָּה "כָּל תּוֹכֵל וְלֹא יִבְצֹר מִמֶּךָּ מִזְמָה",
וּבִידֶךָ הַכֵּל, וְאֶתָּה יָכוֹל לְשַׁמֵּר אוֹתָנוּ גַּם
עֲכָשִׁיו בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ, מִנִּבְלָוֹת וְטִרְפּוֹת,
וּמִשׁוּחָטִים שְׂאִינָם הַגּוֹנִים.

⊗ [א] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א לז ⊗

(על-פי לקוטי-מוֹהַר"ן ח"א לז, 'דְּרָשׁוּ ה' וְעֲזֹרוּ')

"וְזָבַחְתָּ וְכו' בְּאִשֶּׁר צוִיתָךְ" (דְּבָרִים יב, כא)

"הֵן הַלְכוֹת שְׁחִיטָה שְׁנֵאֲמָרוּ לַמֶּשֶׁה מִסִּינַי" (רש"י)

"לֹא תֹאכְלוּ כָּל נִבְלָה וְכו', כִּי עִם קָדוֹשׁ אַתָּה"

(דְּבָרִים יד, כא)

– עֲנִינֵי שְׁחִיטָה –

שְׁנִזְכָּה לְשׁוּחָטִים הַגּוֹנִים, וְלִהְיוֹת מִשׁוּחָטִים שְׂאִינָם
הַגּוֹנִים, וְלִהְיוֹת מִמֵּאֲכָלוֹת-אֲסוּרוֹת וּנְבִילוֹת וְטִרְפוֹת

וְתִזְכְּנוּ שִׁתְּהִי אֲכִילָתָנוּ בְּקִדְשָׁה
וּבְטַהֲרָה תָּמִיד, וּבְפֶרֶט פְּשָׁאָנוּ
אוֹכְלִין דְּבָר מִן הָחִי, תַּעֲזָרְנוּ לְהַתְקַדֵּשׁ
בִּיּוֹתֵר בְּשַׁעַת אֲכִילָתָנוּ.

עַד שְׁנִזְכָּה לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ הַמְּלַבֵּשׁ בָּחִי
שְׂאָנוּ אוֹכְלִים, לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ מִחֵי
לַמַּדְבָּר, עַל-יְדֵי הַבִּרְכָּה שְׂאָנוּ מְבָרְכִין עַל
אֲכִילָתָנוּ. וְנִזְכָּה לוֹמַר כָּל הַבִּרְכוֹת, בְּכֹנֶנָה
גְּדוֹלָה וְעֲצוּמָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל בְּאֵמֶת.

וְתִשְׁמְרָנוּ וְתַצִּילָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים
מִמֵּאֲכָלוֹת-אֲסוּרוֹת, וְלֹא
יָבֹא לְתוֹךְ פִּינוּ שׁוֹם דְּבַר הָאֲסוּר לָנוּ, וְלֹא
נִפְשֵׁל לְעוֹלָם בְּנִבְלוֹת וְטִרְפוֹת, אֲפִלוּ
בְּשׁוּגָג וּבְאַנָּס.

וְתַצִּיל אוֹתָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ מִשׁוּחָטִים
שְׂאִינָם הַגּוֹנִים. וְתַפְרִישׁ אוֹתָנוּ
וְתַבְדִּיל אוֹתָנוּ, מִכָּל מִינֵי נִבְלוֹת וְטִרְפוֹת
דְּאוֹרֵייתָא וְדִרְבָּנָן.

וְתִזְמִין לָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ תָּמִיד, שׁוּחָטִים
הַגּוֹנִים וּכְשָׁרִים, וְתִהְיֶה עִמָּהֶם
תָּמִיד, וְתִשְׁמַר אוֹתָם וְאוֹתָנוּ, שְׁלֹא יִפְשְׁלוּ
עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל עַל-יָדָם לְעוֹלָם בְּנִבְלוֹת
וְטִרְפוֹת חֵסֶד-וְשָׁלוֹם.

חום וחמל עלינו, למענך ולא למעננו,
וקדשנו בקדשתך, והבדילנו מן
מאכלות-אסורות, כמו שכתוב: "ואבדיל
אתכם מן העמים להיות לי".

ונזכה לקים מקרא שכתוב: "ואנשי
קדש תהיו לי, ובשר בשדה
טרפה לא תאכלו, לפלב תשלוך אתו".
וכתיב: "והתקדשתם והייתם קדושים, כי
קדוש אני". ויקים מקרא שכתוב: "טרף
נתן ליראיו, יזכר לעולם בריתו".

ותעזר להשוחטים, שיקדשו ויטהרו
עצמן באמת, עד שיהיה הכל
פיהם גם-כן הכל שאין בו חטא, באפן
שיוכלו להעלות הנפשות המגלגלות
בהחי, להעלותם לשרשם שבקדשה על-
ידי הכל פיהם של ברכת השחיטה, כי
אתה יודע עצם הרחמנות שיש על נפשות
המגלגלות בבעלי-חיים.

חוסה נא ברחמיך עליהם ועלינו,
ועשה למענך ועזרנו והושיענו,
שנזכה להעלות כל הנפשות המגלגלות,
לשרשן העליון שבקדשה.

❁ [ב] תפלות-ותחנונים ח"א יד ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א קיט, 'יכולה היא שתרחם')

"למען ישוב ה' מחרון אפו, ונתן לך רחמים
ורחמך והרבה, כאשר נשבע לאבותיך" (דברים יג, יח)
"ונתן לך רחמים ורחמך והרבה" - כל המרחם על הבריות,
מרחמין עליו מן השמים; וכל שאינו מרחם על הבריות,
אין מרחמין עליו מן השמים. (שבת קנא:)

שנזכה לחבל קדשות שבת פראוי, ולחבל על-ידי-זה
'אור-הדעת'; עד שנבוא על-ידי-זה ל'מדת
הרחמנות', ולרחם על כל הבריות, ולהנצל מפל מיני
פעם ואכזריות הבא על-ידי 'חסרון-הדעת'. ועל-
ידי-זה נזכה, שהשם יתברך ירחם עלינו מן השמים

"אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש
בינה, חננו מאתך חכמה בינה
ודעת", ועל-ידי-זה תזכנו לדבק עצמנו
במדת הרחמנות, ונזכה לרחם על כל
הבריות.

ותצילנו מכל מיני פעם ואכזריות הבא
על-ידי כסילות וחסרון-
הדעת, רק נזכה להתגבר ולהזדרז עצמנו
בכל-פעם ביותר במדת הרחמנות.

ועל-ידי-זה נזכה, שגם אתה תרחם
עלינו מן השמים, כמו
שאמרו רבותינו זכרונם-לברכה: "כל
המרחם על הבריות, מרחמין עליו מן-
השמים".

רבוננו של עולם, אתה ידעת כמה אנו
צריכים ישועה ורחמים מן-
השמים כל אחד כפי בחינתו, כי רק אתה
ידעת את כל התלאות אשר עוברין עלינו
בכל-פעם ברוחניות ובגשמיות, בכללות-
ישראל, ובפרטיות מה שעובר על כל
אחד מישראל, כי רבם עניים וחולים
ומדכאים ביסורים גדולים.

אבל אתה ידעת גדל חלישות כחנו
וחסרון דעתנו, עד אשר על-ידי-
זה אין לנו כח לעורר רחמיך עלינו
בשלמות פראוי, כי עקר הרחמים תלוי
בדעת.

וְאַתָּה הוֹדַעְתָּ לָנוּ: כִּי 'שִׁבְת־קַדְשׁ' הוּא בְּחִינַת 'דַּעַת', כִּי בְּשִׁבְת נִמְשָׁךְ הַדַּעַת לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.

עַל־כֵּן חוּס וְחָמַל נָא עָלֵינוּ, וְזַכְּנוּ לְקַבֵּל קַדְשַׁת שִׁבְת כְּרָאוּי, עַד שְׁנִזְכָּה עַל־יְדִי־זָה לְקַבֵּל 'אִוֶּר־הַדַּעַת', עַד שְׁנִבְּוֹא עַל־יְדִי־זָה לְמַדַּת הַרְחָמְנוּת, וְנִזְכָּה לְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, וְלַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם חֶסֶד כְּרָאוּי. וְתַצִּילֵנִי מִכָּל מִינֵי כַּעַס וְאַכְזָרִיּוֹת, וְתַמְתִּיק וְתַבְטִיל כָּל הַדֵּינִים מֵעָלֵינוּ, וּמַעַל כָּל עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל.

וְתַרְחֵם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַגְּדוֹלִים, וַיִּקְּם בָּנוּ מִקָּרָא שְׁכָתוֹב: "לְמַעַן יָשׁוּב יְהוָה מִחֲרוֹן אָפוֹ, וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶיךָ וְהִרְבָּךְ, כֹּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם", אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

וַיִּקְּם מִקָּרָא שְׁכָתוֹב: "וְחָמַלְתִּי עֲלֵיהֶם, כֹּאֲשֶׁר יַחְמַל אִישׁ עַל בְּנוֹ הָעוֹבֵד אוֹתוֹ. וְשִׁבְתֶּם וּרְאִיתֶם בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע, בֵּין עוֹבֵד אֱלֹקִים לְאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוּ.

וְתָבִיא לָנוּ אֶת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וַיֵּאִיר בָּנוּ אִוֶּר חֲכָמָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, עַד אֲשֶׁר נִזְכָּה לַדַּעַת אֶת דְּרָכֶיךָ, לְהַשִּׁיג הַשָּׁגַת "צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, צַדִּיק וְרַע לוֹ, רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, רָשָׁע וְרַע לוֹ". וְנִדַּע וְנִבְּיֵן וְנַשִּׁיג אֲרָחוֹת מִשְׁפָּטֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים, "כִּי צַדִּיק אַתָּה יְהוָה וַיֵּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ".

❁ [ד] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"א ע"ז ❁

(על־פי לקוטי־מוֹהַר"ן ח"א רכא, 'על־יְדִי שְׁנוֹתֵנִין מַעֲשֶׂה, נִצּוֹל מִשְׁוֹנָאִים')

"עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר" (דְּבָרִים יד, כב)

– עֲנִין 'מַעֲשֹׂר כְּסָפִים' –

שְׁנִזְכָּה לִתֵּן 'מַעֲשֹׂר' מִמַּעֲוֹתֵינוּ – וְלִהְיוֹת עַל־יְדִי־זָה מִהַשְׁוֹנָאִים

רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכְּנֵי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, וְעֲזָרְנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי, וְתֵן לִי לֵב טוֹב, שְׁאִזְכָּה לְהִרְבוֹת בְּצַדִּיקָה. וְתַזְכְּנֵי לִתֵּן 'מַעֲשֹׂר' מִמַּעֲוֹתִי, וּמִכָּל מַה שֶּׁתַּחֲנִּנֵי בְּרַחֲמֶיךָ. וְתַזְמִין לִי עֲנִיִּים הַגּוֹנִים לְזֻכּוֹת בָּהֶם.

וְעַל־יְדִי־זָה תַצִּילֵנִי מִשְׁוֹנָאִי וּמִרֹדְפִי, כִּי "דִּרְכְּךָ לְבַקֵּשׁ אֶת הַנִּרְדָּף, אִפְלוּ צַדִּיק רוֹדֵף אֶת הָרָשָׁע".

❁ [ג] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"ב ה ❁

(על־פי לקוטי־מוֹהַר"ן ח"ב ה, 'תַּקְעוּ אֲמוּנָה')

"בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם" (דְּבָרִים יד, א)

שְׁנִזְכָּה לִהְיוֹת בְּמַדְרַגַּת 'בָּנִים', וְלֹא בְּמַדְרַגַּת 'עֲבָדִים'

וְתַזְכְּנוּ וְתַעֲזְרֵנוּ אוֹתָנוּ וְאַתָּה כָּל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, שְׁנִזְכָּה לִהְיוֹת בְּמַדְרַגַּת 'בָּנִים' אֶצִּלְךָ, וְלֹא בְּמַדְרַגַּת 'עֲבָדִים', כְּמוֹ שְׁכָתוֹב: "בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם".

עַד אֲשֶׁר תִּתֵּן לָנוּ רְשׁוֹת לַחֲפֵשׁ בְּגִזְזָא דְּמִלְכָּא, כְּכֵן הַמַּחֲפֵשׁ בְּגִזְזֵי אָבִיו, וְתַחְמַל עָלֵינוּ, "כֹּאֲשֶׁר יַחְמַל אִישׁ עַל בְּנוֹ הָעוֹבֵד אוֹתוֹ". וְנִזְכָּה לָשׁוּב וּלְרְאוֹת וְלִהְיוֹת "בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע, בֵּין עוֹבֵד אֱלֹהִים לְאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוּ".

⊗ [ה] לקוטי-תפלות ח"ב ד ⊗

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ד,
'ואת הערבים צויתי לכללך')

"פתח תפתח את ידך לו וכו', די מחסורו אשר
יחסר לו. נתון נתן לו, ולא ירע לבבך בתתך לו"
(דברים טו, ח-י"א)

שנוזה להרבות במצות צדקה' - ועל-ידי-זה
יפתח לנו כל הפתחים ושערים דקדשה

רבוננו של עולם, מלא רחמים, זכני
ברחמיך הרבים לתן צדקה הרבה
תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה.

ותתן לי כח וגבורה לכוף את יצרי ואת
לבי הקשה, לשבר האכזריות
שבלבבי להפכו לרחמנות, להתנדב לתן
צדקה הרבה בפזור גדול יותר מטבעי
ורצוני, בלי שום הקפדה כלל, כמו
שכתוב: "פזר נתן לאביונים, צדקתו
עמדת לעד, קרנו תרום בכבוד".

ואזכה לתן צדקה בשתי ידי, בשמחה
גדולה ובלב טוב, "ולא ירע
לבבי בתתי לו". ותהיה ידי פתוחה תמיד,
לתן לעני "די מחסורו אשר יחסר לו".
ואזכה לקיים מקרא שכתוב: "פתח תפתח
את ידך לו, והעבט תעביטנו, די מחסורו
אשר יחסר לו".

ותזמין לנו עניים הגונים לזכות בהם,
ותשמרנו ותצילנו מעניים
שאינם מהגנים.

אנא יהוה, עזרני להתחיל לתן צדקה
הרבה באמת פרצונה הטוב, ובזכות
מצות צדקה, תעזרני ותפתח לי ותרחיב
לי, כל הפתחים והשערים דקדשה.

חום וחמל, ורחם עלי למען שמך,
והיה בעזרי והושיעני, וחזק את
לבבי, שאזכה לתן תמיד 'מעשר', מכל
מה שתחנני ברחמיך הרבים.

ותפשט ידך הגדולה עלי, ותזמין לי
פרנסתי מאתך, ותספיק לי כל
צרכי, וכל צרכי ביתי, בהרחבה גדולה,
קדם שאצטרך להם, מתחת ידך הרחבה
והמלאה. וקיים בנו מקרא שכתוב:
"והריקותי לכם ברכה עד בלי די".
ואזכה להיות שמח בחלקי תמיד,
ולהסתפק במה שתחנני. ולא אהיה נבהל
להזן חס-ושלום.

ובצל כנפיה תסתירני, ותגן עלי בצל
ידך הגדולה, ותכסה עלי
ותצילני מכל שונאי ורודפי בגשמיות
ורוחניות. וקיים בנו מקרא שכתוב:
"ואשים דברי בפיה, ובצל ידי פסיתיך,
לנטע שמים וליסד ארץ, ולאמר לציון
עמי אתה".

ותשים שלום בעולם. וקיים מקרא
שכתוב: "אמת מארץ תצמח,
וצדק משמים נשקף. חסד ואמת נפגשו,
צדק ושלום נשקו". ונאמר: "בצדקה
תפונני, רחמי מעשך פי לא תיראי,
וממחתה פי לא תקרב אליך".

עזרני פי עליך נשענתי. "קרבה אל
נפשי גאלה, למען אויבי פדני".
"יהיו לרצון אמרי פי, והגיון לבי לפניך,
יהוה צורי וגואלי".

כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת לִבִּי רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּמָּה קָשָׁה לִי לְהִתְחִיל שׁוּם הִתְחִלָּה בַּעֲבוּדַת־הַשֵּׁם בְּאַמֶּת, וְכָל עֲנִין עֲבוּדָה וְעֲבוּדָה שְׁאֲנִי רוֹצֶה לְהִתְחִיל, קָשָׁה וְכָבֵד עָלַי מְאֹד מְאֹד, עַד אֲשֶׁר "כָּשָׁל כַּח הַסֶּבֶל".

וְכִמָּה וְכִמָּה חֲבִלִי לָדַה, וְכִמָּה וְכִמָּה גְּנִיחוֹת, וְצַעֲקוֹת, וְשׁוּעוֹת, וְזַעֲקוֹת, וְצוּחוֹת, בְּכִמָּה מִיָּנִי קוֹלוֹת שֶׁל 'אֶח וְאַבּוֹי', וְכִמָּה וְכִמָּה אֲנָחוֹת מַעֲמָקָא דְּלִבָּא, וְכִמָּה וְכִמָּה כְּפִילוֹת וְהִטָּיוֹת אֲנִי צָרִיכִין, קֹדֶם שְׁאֲנִי זֹכִין לְהִתְחִיל אֵיזָה הִתְחִלָּה בְּאֵיזָה עֲבוּדָה.

וּמִגִּדְּל הַכְּבִדּוֹת הַעֲצוּם, עֲדִין לֹא הִתְחִלְתִּי לַעֲבֹדָה בְּאַמֶּת, "כְּמוֹ הָרָה תִּקְרִיב לָלֶדֶת תִּחִיל תִּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ, כֵּן הֵינִי מִפְּנֵי יְהוָה. הָרִינוּ חֲלָנוּ כְּמוֹ יִלְדָנוּ רוּחַ".

וְכִבְר עָבְרוּ עָלַי יָמִים וְשָׁנִים הִרְבֵּה, מִשְׁנוֹתֵי הַקְּצוּבִים בְּמִסְפֵּר תַּחַת יָדְךָ, וְעֲדִין לֹא הִתְחִלְתִּי הִתְחִלָּה גְּמוּרָה בַּעֲבוּדָתְךָ בְּאַמֶּת, "עֲבֹר קָצִיר כָּלָה קִיץ" וְאֲנִי לֹא נוֹשָׁעֲתִי.

אֲבָל עֲדִין אֲנִי מְקוּהָ וּמִצָּפָה וּמִחֻכָּה וּמִיִּחַל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה לִישׁוּעָתְךָ הָאֱמֵתִית, כִּי כָל עוֹד נִשְׁמָתִי בִּי, אֲנִי מְקוּהָ לִישׁוּעָה שְׁלֵמָה בְּאַמֶּת.

עַל־כֵּן אֲזַעַק וְאֲשׁוּעַ, חֲמַל עַל עֲנִי כְּמוֹנִי, דָּל וְחָלוּשׁ, כּוֹאֵב וְגוֹעַ. "כִּי־לָדָה אֶפְעָה, הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ, כִּי קָצַר הַמִּצָּע מִהַשְׁתַּרַע".

רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲמִץ וְחִזַּק רַפְּיוֹן יָדִי, חִזַּק יָדַי רַפּוֹת וּבִרְכִּים כּוֹשְׁלוֹת תְּאַמֵּץ. זַפְּנִי בְּרַחֲמֶיךָ הִרְבִּים, שְׁאֵתְחִיל מַעֲתָה בְּאַמֶּת הִתְחִלָּה גְּמוּרָה, שְׁאֵתְחִיל מַעֲתָה לְכַנֵּס בַּעֲבוּדָתְךָ מִיּוֹם אֶל יוֹם, וְלַהּוֹסִיף בְּכָל יוֹם וְיוֹם קִדְשָׁה וְטָהָרָה וְחִכְמָה וּבִינָה וְדַעַת אֱמֵתִי, וְכָל יוֹם וְיוֹם יֵאִיר בְּיוֹתֵר בְּתוֹסֻפּוֹת אִוֵּר קִדְשָׁה מְרִבָּה מִיּוֹם שֶׁלִּפְנָיו.

וְתַעֲזָרְנִי לְהִתְחִיל לַתֵּן צִדְקָה הִרְבֵּה בְּכָל עֵת לַעֲנִיִּים הַגּוֹנִים, כִּי הִתְחַלַּת הַצִּדְקָה קָשָׁה וְכָבֵדָה עָלַי מְאֹד בְּיוֹתֵר, וְאִין אֲנִי יוֹדֵעַ אֵיךְ לְזַכּוֹת לַצִּדְקָה כְּרָאוּנִי, לְגַדֵּל רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת בְּלִי שְׁעוֹר שִׁישׁ לִי עַל־זֶה, כִּי רַחֵק מִמֶּנִּי צִדְקָה.

אֲנִי יְהוָה, קָרֵב מְרַחֵק כְּמוֹנִי, חוֹס עַל רַחוּק מְרַחֲמֵנוֹת כְּמוֹנִי, הוֹשִׁיעָה נָא לְרַחוּק מִישׁוּעָה כְּמוֹנִי, רַפָּא נָא לְחוּלָה וְנִדְכָּה כְּמוֹנִי בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת.

אֲשֶׁר אֵין רוּפָא בְּעוֹלָם לְרַפְּאוֹת חוּלָה כְּזֶה, כִּי אִם אַתָּה לְבַד, בְּרַחֲמֶיךָ הִרְבִּים, בְּרַחֲמֶיךָ הַגְּדוֹלִים, בַּחֲסָדֶיךָ הַעֲצוּמִים, בַּחֲסָדֶיךָ הַנוֹרָאִים.

כִּי אַתָּה "כָּל תּוֹכֵל וְלֹא יִבָּצֵר מִמֶּךָ מְזֻמָּה". וּבְכָל דּוֹר וְדוֹר אַתָּה "עוֹשֶׂה גְּדוּלוֹת עַד אֵין חֶקֶר, נִסִּים וְנִפְלְאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר".

וְלָךְ נָאָה לְהִרְאוֹת גְּדֻלָּה וּגְבוּרָתֶיךָ הַגְּדוּלָה וְרַחֲמֶיךָ הִרְבִּים אֲשֶׁר אַתָּה עוֹזֵר לֹא כַח, וּמְרַחֵם עַל מִי שְׁאִינוֹ רְאוּי לְרַחֵם מִכָּל הַצְּדִדִּים, וְחוֹנֵן אֶת מִי שְׁאִינוֹ

ראוי לחנינה בשום אופן, כמו שכתוב, "וּחֲנוּתִי אֶת אֲשֶׁר אֲחֵן וּרְחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם".

מלא רחמים, רחם עלי ופתח לי כל הפתחים והשערים של הקדשה, ועזרני לכנס בהם באמת חיש קל מהרה.

וזבני להרבות בצדקה תמיד, עושה צדקות עם כל בשר ורוח, עשה עמי צדקה, וזבני לקים מצות צדקה בשלמות בפזור גדול, פרצונך הטוב באמת. ותרחיב לי כל הפתחים של הקדשה. "פתחו לי שערי צדק אבוא בם אודה יי". זה השער ליהוה צדיקים יבואו בו. פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים".

פתח לנו שער בעת נעילת שער, בזכות הצדיקים האמתיים אשר אין שום שער סגור בפניהם לעולם.

"שאו שערים ראשיכם, והנשאו פתחי עולם, ויבא מלך הכבוד. מי זה מלך הכבוד, יהוה עזוז וגבור, יהוה גבור מלחמה. שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם, ויבא מלך הכבוד. מי הוא זה מלך הכבוד, יהוה צבאות הוא מלך הכבוד סלה".

ובבן תזפנו בזכות הצדקה הקדושה, ובזכות הצדיקים האמתיים הזקנים שבקדשה, שנזכר להכניע ולשבר ולעקר ולבטל שרש יניקת מצח-הנחש שהוא שרש חכמת-הטבע. עד שנזכר לעקר ולכלות ולשבר ולבטל חכמת-הטבע והאפיקורסית מן העולם.

ותעזרנו להוציא יניקתם וחייתם מהם, על-ידי כח הצדקה דקדשה של כלליות עמך ישראל הפשרים.

אנא יהוה, רחמן מלא רחמים, זפנו להרבות בצדקה באמת בקדשה גדולה, עד שנזכר לתקן זאת בשלמות, להכניע ולשבר ולבטל "מלך זקן וכסיל".

וזבני וקדשני בקדשתך העליונה בכל עת ועת, ולהוסיף קדשה וטהרה בכל יום ויום, עד שאזכר להיות נמנה בכלל הזקנים דקדשה.

מלא רחמים על כל החפצים להתקרב אליך, שמרני והצילני מפגם הזקנים המאריכי ימים שאין בהם שלמות.

קרבני להצדיקים אמתיים הזקנים דקדשה, פי כבר התחלת לקרבני אליך, ואין נאה לך לעזובני.

וזבני מעתה להתקדש ולהטהר בקדשתך באמת, עד שאהיה ראוי להיות נמנה באמת בין הזקנים דקדשה, "ואל תבישני משברי", ואל תחפירני מתקנותי.

וזבנו להרבות בצדקה תמיד, עד שנזכר בזכות הצדקה, להמשיך חסד גדול עלינו ויקים מקרא שכתוב: "עולם חסד יבנה", ותקים העולם בחסדך לבד, בלי אתערותא-דלתתא כלל, ולא נצטרך לעשות שום עסק, ולא שום מלאכה ומשא-ומתן בשביל פרנסה.

ובשם שבראת עולמך בחסדך הטוב
לבד, בלי אתערותא דלתתא
כלל, בן תשפיע עלינו חסדך, ותתן לנו
כל פרנסותינו וכל צרכינו מאתך לבד,
בלי עשיתנו כלל.

למען נזכה להיות פנויים מכל עסק,
ולעסק רק בתורה ותפלה ומצוות
ומעשים טובים, ולא ניגע לריק ולא נלד
לבהלה.

מלא רחמים, זורע צדקות, מצמיח
ישועות, בורא רפואות, עשה
עמנו צדקה למען שמך, ומלא כל
משאלותינו לטובה ברחמים.

❁ [ו] לקוטי תפלות ח"א ל ❁

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א ל, 'מישרא דספינא')

"ושמחת בחגך וגו'. והיית אף שמחת. שלוש
פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך"
(דברים טז, יד-טו-טז)

שנזכה לשמח בחדוה רבה ועצומה בכל השלש רגלים

ותרחם עלינו ברחמיך הרבים
ובחסדיך הגדולים, ותושיענו,
שנזכה לקבל את כל השלשה רגלים
הקדושים, שהם פסח שבועות סכות,
בקדשה גדולה, ובחדוה רבה ועצומה
מאד.

ונזכה לכבד את כל הרגלים והימים-
טובים, בכל מיני כבוד ועז
ופאר, במאכל ומשתה, וכסות נקיה,
ובשביתה מן המלאכה, ובלב טוב
ובשמחה גדולה, ובתפלה בכונה עצומה

והתעוררות נפלא, פראוי לאיש ישראל
להתפלל ולהתנהג ביום-טוב קדש.

ותנבנו ותעזרנו, לעשות מצוות הרבה
בכל השנה, בקדשה גדולה
ובשמחה רבה, ונזכה שיתקבץ שמחת כל
המצוות של כל השנה, לתוך הלב
הקדוש, שהם השלש רגלים, ועל-ידי-זה
נזכה לשמחת יום-טוב באמת כרצונה
הטוב, כמו שכתוב: "ושמחת בחגך".

ונזכה לשמח מאד מאד בחדוה רבה
ועצומה בכל השלש רגלים,
"נגילה ונשמחה בך", אשר בחרת בנו
מכל העמים ורוממתנו מכל הלשונות,
עד שנזכה לעלות לראות ולראות באור
פני יהוה.

רבנו של עולם, אתה ידעת כמה אני
רחוק מקדשת ושמחת יום-טוב
הקדוש, חוס וחמל עלי ברחמיך הרבים,
וזכני בחסדיך העצומים, שאזכה לקבל
הימים-טובים בקדשה גדולה ובשמחה
רבה.

עד שאזכה על-ידי קדשת ושמחת יום-
טוב, להעלות את המלכות דקדשה
מבין הארבע מלכיות, ולהעלותה לאור
פני יהוה, ויקים מקרא שכתוב: "צדק
לפניו יהלך, וישם לדרך פעמיו",
ונאמר: "אף צדיקים יודו לשמך, ישבו
ישרים את פניך".

ותנבני להמשיך עלי קדשת ושמחת
יום-טוב תמיד, בכל השנה
כלה, ואזכה לשמחה דקדשה תמיד, עד
שאזכה להשגת אלהותך, וידיעת

רוֹמְמוֹתֶיךָ, וּתְשׁוּקַת אֲמוֹנָתְךָ, בְּאַמֶּת וּבְלֵב
שָׁלֵם, בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב, בְּקִדְשָׁה
וּבְטַהֲרָה גְדוֹלָה.

רַחֵם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ, וּשְׁלַח לָנוּ הַגּוֹאֵל
צֶדֶק בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וַיְקִים מִקְרָא
שְׁכָתוֹב: "כִּימִי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת". וְזַפְנֵי מַהֲרָה לַעֲלוֹת
וְלִרְאוֹת וְלַהֲשִׁיחֹת לִפְנֶיךָ בְּבֵית בְּחִירָתְךָ
בְּשָׁלֹשׁ פַּעֲמֵי רִגְלֵינוּ.

"שִׁבְעֵנוּ מְטוֹבָךְ, וְשִׂמְחָה נִפְשָׁנוּ
בִּישׁוּעָתְךָ, וְטַהֵר לִבְנוּ לַעֲבֹדְךָ
בְּאַמֶּת, וְהִנְחִילָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּשִׂמְחָה
וּבְשִׂשׁוֹן מוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ, וַיִּשְׁמְחוּ בְךָ
יִשְׂרָאֵל מִקִּדְשֵׁי שְׁמֶךָ". "יְהִיו לְרָצוֹן
אִמְרֵי-פִי וְהַגִּיוֹן לִבִּי לִפְנֶיךָ, יְהוָה צוּרִי
וְגוֹאֲלִי", אָמֵן וְאָמֵן.

⦿ [ח] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב א ⦿

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב א, 'תקעו מִמְשָׁלָה')

"וְשִׂמְחַת בְּחֻגְךָ וְגו'. וְהֵייתָ אִתָּךְ שִׂמְחָה. שְׁלוֹשׁ
פַּעֲמִים בְּשָׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ"
(דְּבָרִים טז, יד-טו-טז)

שְׂנֹזָכָה לְשִׂמְחָה בְּחֻדְוָה רַבָּה וְעֵצוּמָה בְּכָל הַשָּׁלֹשׁ רִגְלִים

מִלֶּךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ, טוֹב וּמְטִיב
הַדֶּרֶשׁ לָנוּ, שׁוֹבָה עָלֵינוּ בְּהִמּוֹן
רַחֲמֶיךָ, בְּגִלְל אָבוֹת שֶׁעָשׂוּ רָצוֹנְךָ. זַפְנֵי
וְחֲנֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, שְׂנֹזָכָה כָּלֵנוּ לְקַבֵּל
כָּל הַשָּׁלֹשׁ רִגְלִים בְּשִׂמְחָה וּבְחֻדְוָה רַבָּה
וְעֵצוּמָה עַד אֵין-סוֹף, וְתַזְכְּנוּ לְשִׂמְחַת
יוֹם-טוֹב בְּאַמֶּת כְּרָצוֹנְךָ הַטוֹב.

חֹם וְחִמֵּל עָלֵינוּ, כִּי אֵין אָנוּ יוֹדְעִים
שׁוֹם דֶּרֶךְ אֵיךְ לְזָכוֹת לְשִׂמְחַת יוֹם-
טוֹב, כִּי אִם בְּכֻחַ הַגְּדוֹל לְבַד. קִדְשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, שִׁבְעֵנוּ
מְטוֹבָךְ, וְשִׂמְחָנוּ בִּישׁוּעָתְךָ, וְטַהֵר לִבְנוּ
לַעֲבֹדְךָ בְּאַמֶּת, וְהִנְחִילָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן מוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ.

⦿ [ז] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א קמ ⦿

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א קמ, רלח,

יְדַע שְׁמִי שֶׁהוֹלֵךְ וְנִחְלֵק וְנוֹפֵל)

"וְשִׂמְחַת בְּחֻגְךָ וְגו'. וְהֵייתָ אִתָּךְ שִׂמְחָה. שְׁלוֹשׁ
פַּעֲמִים בְּשָׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ"
(דְּבָרִים טז, יד-טו-טז)

שְׂנֹזָכָה לְשִׂמְחָה בְּחֻדְוָה רַבָּה וְעֵצוּמָה בְּכָל הַשָּׁלֹשׁ רִגְלִים

"תִּמְךָ אֲשֶׁרִי בְּמַעֲגָלוֹתֶיךָ בַּל נִמּוּטוּ
פַּעֲמֵי". רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, שְׁמַרְנֵי
וְהַצִּילָנוּ, שֶׁלֹּא אָפַגְם לְעוֹלָם בְּשִׂמְחַת
יוֹם-טוֹב קִדְשׁ.

זַכְּנֵי לְשִׂמְחָה בְּשִׂמְחָה וְחֻדְוָה גְּדוֹלָה בְּכָל
רִגְל וְרִגְל "מוֹעֲדֵי יְהוָה מִקְרָאֵי
קִדְשׁ", וְאִזְכָּה לְקִיָּם מִצְוֹת "וְשִׂמְחַת
בְּחֻגְךָ" בְּשִׁלְמוֹת, בְּכָל פְּרִטִּיָּה וּדְקִדּוּקִיָּה,
וְתִרִי"ג מִצְוֹת הַתְּלוּיִים בָּהּ.

חִזְקָנִי וְאַמְצָנִי בְּדִרְכֶּיךָ הַנִּפְלְאִים, בְּאֶפֶן
שְׂאִזְכָּה תָּמִיד לְשִׂמְחַת הָרִגְלִים
וְהַמוֹעֲדִים בְּשִׁלְמוֹת, "הָאִירָה פְּנִיךָ עַל
עַבְדְּךָ, הוֹשִׁיעֵנִי בְּחֶסֶדְךָ", שְׂאִזְכָּה בְּכָל
רִגְל וְרִגְל, לְשִׂמְחָה וְלִגְלִיל בְּכָל כּוּחִי,
וְלַהֲרַגִּישׁ שְׂמַחַת יוֹם-טוֹב בְּלִבִּי.

☪ [ט] לקוטי-תפלות ח"ב ד ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ד,

ונאת הערבים צויתי לכלפלה)

"ושמחת בחגך וגו'. והיית אף שמחת. שלוש
פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלוקיך"
(דברים טז, יד-טו-טז)

שנזכה לשמח בחדוה רבה ועצומה בכל השלש רגלים

ותמשיך עלינו שמחת יום-טוב קדש
תמיד, ונזכה להיות בשמחה
תמיד, ולעבדך באמת ביראה ובאהבה
ובשמחה וחדוה, ויקים בנו מהרה מקרא
שכתוב: "בשמך יגילון כל היום,
ובצדקתך ירומו. כי תפארת עצמו אתה,
וברצונך תרום קרננו. כי ליהוה מגננו,
ולקדוש ישראל מלכנו".

☪ [י] לקוטי-תפלות ח"ב ו ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ו, 'על-ידי זעה טובה')

"ושמחת בחגך וגו'. והיית אף שמחת. שלוש
פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלוקיך"
(דברים טז, יד-טו-טז)

שנזכה לשמח בחדוה רבה ועצומה בכל השלש רגלים

ונזכה שיהיה נמשך עלינו תמיד
השמחה של יום-טוב, על-ידי
זעה טובה וקדשה, שנזכה להכניס כל
פחותנו בשעת עשית כל מצוה ומצוה
וכל דבר שהוא רצונך, עד שנזכה להזיע
זעה טובה.

ועל-ידי-זה נזכה תמיד לשמחה של
יום-טוב, לגיל ולשמח
בך תמיד בכל יום ויום, על אשר זפיתנו
ברחמך הרבים, ובחרת בנו מכל העמים,
ורוממתנו מכל הלשונות, וקדשתנו
במצותיך, וקרבתנו מלכנו לעבודתך,
ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת.

באתי לפניך מלא רחמים, שתחוס
ותחמל ותרחם עלינו בכל-עת,
ותעזרנו לשמח את נפשנו בכל מיני עצות
ודרכים, באפן שנזכה להרחיק העצבות
מאתנו בכל-עת, ולהיות בשמחה תמיד,
עד שנזכה שיהיה נמשך עלינו בכל יום
ויום, השמחה של יום-טוב קדש.

ונזכה להתבונן ולהאמין במעשי יהוה
ונפלאותיו, אשר הוא עושה
עמנו בכל יום נפלאות ונסים גדולים
ונוראים, לחזקנו ולאחזנו ולאמצנו לבל
נמוט לעולם חס-ושלום.

באשר כבר גלית דעתנו לראות מעט
מרחוק חסדיך ונפלאותיך
וטובותיך שאתה עושה עמנו בכל יום
ובכל-עת ובכל שעה, כמו שכתוב:
"מאת יהוה היתה זאת, היא נפלאת
בעינינו. זה היום עשה יהוה, נגילה
ונשמחה בו".

